

odsev odseva

**Gradbena dela
ne motijo pouka**

**Rimska cesta
je bila druga**

**Franc Križman:
Po cele dneve
smo delali**

**Gasilci nismo
kvarili hidrantov**

ČAS POBIRANJA SADOV

Oktober ali vinotok, kot so ta mesec imenovali naši predniki, je čas spravila pridelkov. Narava se obarva s svečanimi, veselimi barvami. V sadovnjakih se z vej ponujajo zreli sadeži, klopotci v vinogradih vabijo k trgatvi. Po gozdovih se bohatajo gobe, kostanj s prvo slano zreli sili iz ježic, kmetje s polj spravljajo zadnje pridelke. Za mnoge je to najlepši čas v letu. Čas nagrade za celoletni trud in čas priprava na dolgo, mrzlo zimo.

Letos so stvari zaradi vročega sušnega in tudi dolgega poletja sicer nekoliko spremenjene. Nekateri sadeži so prej dozoreli, pridelka je ponekod manj, a vseeno je ta mesec lahko še vedno prav lep.

Tudi za našo občino bi lahko rekli, da smo začeli pobirati sadove preteklega dela. V začetku meseca smo slavnostno odpili prvi prizidek k osnovni

šoli, dokončan je prvi del plinifikacije Trzina, cesta Pod hribom ima končno urejeno cestno razsvetljavo, na vseh koncih Trzina pa delavci pospešeno razkopavajo, gradijo, urejajo, nameščajo in sploh opravljajo dela, ki bodo prispevala k temu, da bo življenje v našem kraju še letos na marsikaterem področju bolj prijetno in urejeno. Kot je dejal naš župan:

Mogoče tudi v Trzinu ni šlo vedno vse prav po idealni demokratični poti, vendar so pragmatične poteze, ki se nekaterim niso zdele najbolj pravilne, marsikdaj potegnile trzinski voz naprej in zdaj lažje teče dalje.

»Štiri leta smo varčevali in pripravljali, zdaj naše načrte uresničujemo! Nekateri so bili v prejšnjem obdobju že malo nezadovoljni, češ: »Ja, kaj pa nam je občina prinesla!? Kaj pa so do zdaj naredili!?« Če smo pravičniki, je treba priz-

nati, da je kraj, odkar je samostojna občina, precej pridobil, res pa je tudi, da so morali v vodstvo občine v prvem obdobju predvsem postavljati temelje in pogoje za nadaljnje delovanje občine. Tega dela, ki sicer ni bilo tako vidno, je bilo veliko. Čeprav vsi s tem, kar je počelo občinsko vodstvo, niso bili zadovoljni, je le treba reči, da so opravili veliko pomembnega dela. Res je,

zmeraj se da še boljje in zmeraj se da stvari narediti tudi drugače; vendar tudi drži, da se da to drugače narediti tudi slabše. Včasih gledam, kako stvari urejajo v nekaterih drugih občinah. Čeprav so večje od naše in tudi gospodarsko močnejše, v njih

nam z razvojem ne sme tako muditi. Kmetje morajo ostati, čeprav bi bilo mogoče res prav, da si svojo dejavnost ob pomoči občine uredijo na obrobju naselja. Trzin preveč spreminja svoj značaj. Nekdanje vasi ni več.

Hotel sem predvsem opozoriti na dejstvo, da je Trzin, ko je bil še krajevna skupnost, lahko računal, da bo za naložbe na svojem ozemlju na leto dobil iz skupne blagajne le kakih pet milijonov dinarjev, letošnji proračun namenja naložbam neprimerno več denarja. Skoraj neverjetno je, da lahko druga najmanjša občina v državi za naložbe porabi kar milijardo in dvesto oziroma tristo milijonov tolarjev. Že sama številka je v primerjavi s prejšnjimi možnostimi vtrojjava. Za Trzin zdaj res ostaja neprimerno več denarja kot prej.

V tej številki smo nekaj več pozornosti namenili zgodovini

Skoraj neverjetno je, da lahko druga najmanjša občina v državi za naložbe porabi kar milijardo in dvesto oziroma tristo milijonov tolarjev.

marsikdaj preveč energije in tudi časa porabljajo za strankarske in še drugačne razprtije. Prav žalostno je, kako se ponekod prepirajo na žive in mrtve o stvareh, ki bi jih lahko uredili s treznim pogovorom, brez vpletanja čustev in »pokončnega in trdega, neuklonljivega« ponosa. Res da demokracija zahteva soočenje različnih mnenj, vendar to soočenje ne sme biti kar takoj boj do izničenja drugače mislečih. Zdi se mi, da se osnov demokracije pri nas še marsikje učimo. Mogoče tudi v Trzinu ni šlo vedno vse prav po idealni demokratični poti, vendar so pragmatične poteze, ki se nekaterim niso zdele najbolj pravilne, marsikdaj potegnile trzinski voz naprej in zdaj lažje teče dalje. Včasih je treba za končno zmago, kot pri šahu, »zrtvovati tudi kakšnega kmeta.« Ni me treba jemati čisto dobesedno, saj je kmetov v Trzinu zdaj res le še za vzorec in bi bil prav greh, če bi jih skušali »zrtvovati« za splošni razvoj. Vseeno se

in pogovorom s starejšimi občani. Včasih je prav, da se ozremo tudi nazaj in skušamo kaj več izvedeti o preteklosti našega kraja in tudi Trzincev. Kljub vse pomembnejšemu in hitremu razvoju računalništva je zgodovina še vedno lahko učiteljica življenja. Tudi sodobno znanje temelji na spoznanjih naših prednikov. Prav tako pa je tudi prav, da se za vedno svojih korenin. Res je, da je v Trzinu zdaj več priseljencev kot staroselcev, vendar se vsi vejetno po svoje trudimo, da bi bil Trzin naš dom, kraj, kateremu pripadamo in na katerega bi morali biti ponosni. Večkrat govorijo, da tisti, ki nimajo zgodovine, ne obstajajo. Trzin obstaja, zato ima zgodovino, žal pa o njej ne vedo prav dosti. Zdaj, ko imamo svojo občino, bi tudi na tem področju lahko naredili kaj več.

nadaljevanje uvodnika na str. 7

ODSEV - glasilo Občine Trzin

Glavni in odgovorni urednik: Miro Štebe

Namestnica odgovorne urednika: Mateja Erčič

Tehnični urednik: Emil Pevec

Urednik fotografije: Jože Seljak

Trženje: Jožica Valenčak

Lektoriranje (razen Uradnega vestnika): Manja Tukan

Ostali sodelavci uredništva: Simon Fink Jugovic, Tone Ipavec, Urša Mandelj, Petra Musič, Ana Oblak, Viktorija Pečnikar - Oblak, Tanja Prelincsek, Maja Šuš, Mojca Trček, Jana Urbas, Peter Zalokar, Andrej Zupanc

Tisk: Marko Ravnikar s.p., Domžale

Naklada: 1250 izvodov

Glasilo Odsev bhaša enkrat mesečno in ga dobijo brezplačno vsa gospodinjstva in podjetja v Trzinu.

Naslednja številka Odseva izide 20. oktobra 2003. Vaše prispevke pričakujemo v uredništvu najkasneje do 10. oktobra na naslov: Odsev, Mengeška 9, 1236 Trzin ali na elektronski naslov odsev_96@hotmail.com

Uradne ure v uredništvu:

Vsako sredo od 17. do 19. ure v prostorih uredništva, v prvem nadstropju stare osnovne šole v Trzinu (Mengeška c. 22/1)

☎: (01) 564 45 67   ✉: (01) 564 45 68

Slika na naslovnici

Sosenska 13 se počasi »uklopja« v Trzin.

(foto: Jože Seljak)

ISSN 1408-4902

Jesen je za občinsko upravo in župana vedno naporna in razburljiva. Po eni strani nas jesensko deževje, zgodnejši večeri in hlad opominjajo, da bo potrebno na vse mogoče načine spodbuditi postopke, potrebne za začetek še načrtovanih del in seveda tudi izvajalce teh del. Po drugi strani pa je to čas priprave in sprejemanja proračuna za naslednje leto, kar je ravno tako razburljivo zaradi številnih želja in pričakovanj ter zahtev po dodelitvi višjih deležev proračunskih sredstev.

Tudi letos smo se priprave proračuna za leto 2004 lotili že septembra, saj ga drugače glede na zakonske in poslovniške določbe ne bi uspeli pravačasno pripraviti in sprejeti do novega leta. In tudi letos smo kmalu ugotovili, da želje uporabnikov proračunskih sredstev presegajo dejanske možnosti. Morda ni vsem znano, da je proračun, če pogledamo samo na t.i. posebni del (razčlenitev načrtovanih odhodkov po uporabnikih sredstev oziroma po funkcionalnih namenih), v osnovi razčlenjen v dva dela. Prvi del predstavljajo tekoči odhodki in tekoči transferi, ki vključujejo vse izdatke za delovanje same občine in različne oblike subvencij in dotacij za delovanje javnih zavodov, katerih ustanovitelji ali soustanovitelji je občina (OŠ Trzin z vrtcem, ZD Domžale, Knjižnica Domžale, OŠ Roje, Glasbena šola

Domžale itd.), nadalje za delovanje društev, ki delujejo v naši občini, in medobčinskih društev ter sofinanciranje mnogih dejavnosti in namenov s področja družbenih dejavnosti, socialnega varstva, gospodarstva, turizma in kmetijstva. V ta del sodi tudi redno vzdrževanje objektov v lasti občine, redno vzdrževanje infrastrukture, zimska služba, financiranje priprave predpisov s področja urejanja prostora, ki jih pa zakonu ne sme pripravljati občinska uprava, in še marsikaj. Gre za namene s področja t.i. primerne porabe, katere višino glede na številne kriterije (število prebivalcev, dolžina lokalnih cest in krajevnih poti, število brezposelnih, starostna struktura prebivalstva itd.) v bistvu predpiše oziroma izračuna država (Ministrstvo za finance). To so nameni, ki jih občina mora financirati in pri tem spoštovati ljudi določena razmerja med posameznimi nameni, in ne more, recimo, reči, da bo letos več namenila za šport in da bo zato nekaj manj namenila, recimo, za otroško varstvo ali kaj podobnega. Ocena primerne porabe za Občino Trzin je v letu 2002 znašala 230.000.000 SIT, za leto 2003 pa približno 259.500.000 SIT. Pričakujemo, da bo ta ocena za leto 2004 med 280 do 290 mio SIT.

Drugi del posebnega dela proračuna predstavljajo sredstva, ki so namenjena za razvoj občine oziroma za investicije. V prvih letih smo za te namene porabili nekaj manj sredstev, kot je bilo preostanka prihodkov ob financiranju namenov iz okvira primerne porabe. To pa zato, ker ob nastanku Občine Trzin praktično ni bilo pripravljanih načrtov in projektov za večje naložbe v Trzinu, vsaj ne takih, ki bi jih lahko začeli kmalu izvajati. Sprejeli smo, kot je znano, Siračgijlo razvoja občine Trzin, pripravljali načrte in kljub temu izvedli tudi nekaj večjih naložb (kupili staro šolo in prilagodili del prostorov v njej za potrebe vrtca, povečali kapacitete vodovoda med Mlakami in OJC, sanirali del zastarelega vodovoda v Mlakah, zgradili novo ulico in dogradili obstoječe ulice v OJC, zgradili nekaj nove javne razsvetljave, uredili precej zelenic itd.). Smo pa v teh letih tudi prihranili precej denarja, ki ga bomo ravno letos in še drugo leto porabili za financiranje izgradnje prizidkov k OŠ Trzin za potrebe šole in vrtca, za dogradnjo centra družbenih dejavnosti v obsegu 1066 m², za posodobitev Jemčeve, za sanacijo vodovoda v irasi Jemčeve in izgradnjo meteorne kanalizacije v irasi Jemčeve, za izgradnjo prve faze SRP v Mlakah itd.

Vse to omenjam tudi zaradi želja, da bi precej več denarja kot doslej namenili tudi za nekatere druge namene. Želje so povsem razumljive, še zlasti želje, da bi občina prevzela nekatere stroške staršev, katerih otroci obiskujejo trzinski vrtec. V tej zvezi je potrebno ponoviti, da občina Trzin za otroško varstvo že namenja nesorazmerno

velik delež sredstev. Ob prej omenjeni oceni primerne porabe v višini do 290 mio SIT v letu 2004, bo samo delež občine za sofinanciranje programa otroškega varstva v letu 2004 znašal predvidoma 95.000.000 SIT. Če k temu prištetimo še druge namene v zvezi z otroškimi varstvom (vzdrževanje vrtca, stroški opreme, prispevek za učne pripomočke itd.), se približamo številki 105 mio SIT. Ob vsem tem pa ocenjujemo, da bo del investicije pri OŠ (prizidki), ki je namenjen za potrebe vrtca, v teh dveh letih znašal še vsaj dodatnih 120 mio SIT. Iz vsega naštetega lahko ugotovimo, da je delež res zelo visok. Gre za to, da občina Trzin omogoča obiskovanje vrtca blizu 90 % populacije, pri čemer naj bi občina zagotavljala te možnosti vsaj za 60 % populacije. Zato, kot je vidno, Občina Trzin samo za delovanje tega sistema namenja več kot tretjino sredstev, namenjenih za financiranje primerne porabe, večina občin v Sloveniji pa manj kot 20 %. Ne glede na razumevanje želja staršev, je potemtakem najbrž razumljivo, da vsem željam, ki niso naložba občine, ni mogoče prisluniti.

Seveda pa to ni edini primer, je pa po teži želja po sredstvih najopaznejši in za vse nas najbolj pereč, ker se zavedamo, da gre za mlade dušice in, na srečo, tudi za starše, ki so zaposleni in ne morejo drugače, kot da vključujejo svoje otroke v vrtec. Zato je ta primer opisan zgolj v pojasnilo in ne s polemičnim namenom. Je pa hkrati ta primer dobra ilustracija razmislekov, ki jih mora opraviti pripravljavec proračuna, ker mora spoštovati ne le zakonodajo in ne le želje in zahteve interesnih skupin, temveč tudi načelo uravnoveženosti proračuna in se zavedati odgovornosti za skladen razvoj občine.

Tone Peršak

Popravek in opravičilo

Pri pripravi in izvedbi predstave Kekc na Trzinškem smučičku so nam izdatno pomagali člani Smučarskega društva Trzin in ne, kot nam je ponagajal odsevarski škrar, člani Sreliškega društva. Bralcem in smučarjem se za napačni navedek opravičujemo, smučarjem pa se še enkrat zahvaljujemo za njihovo pomoč.

Člani gledališke skupine in uredništvo Odseva

Dober konj ima sto napak, slab samo eno.

Hrvaški

Telefonske številke
Občine Trzin so:

**564 45 44, 564 45 43,
564 45 50 in 564 45 49**

Fax:

564 17 72

Elektronska pošta:
info@obcina-trzin.si

Domača stran na internetu:
http://www.obcina-trzin.si/

10. SEJA OBČINSKEGA SVETA

KRATKA OKTOBRSKA SEJA OBČINSKEGA SVETA

Za spremembo od prejšnjih sej se oktobrska začela eno uro prej, saj so svetniki na prejšnji menili, da se njihova zasedanja zavlečejo predaleč v noč. No, tokratna seja je bila ena doslej najkrajših, saj so jo zaključili že po dobrih dveh urah zasedanja. Res pa je, da tokrat na dnevnem redu ni bilo prav pretresljivih tem, v občinskem svetu pa so tudi že vedeli, da jih že čez 14 dni, 27. oktobra, čaka še izredna seja, na kateri bodo obravnavali proračun za prihodnje leto.

Za ogrevanje so se članice in člani občinskega sveta lotili prve obravnave odloka o ustanovitvi Knjižnice Domžale. Podobno kot na prejšnji seji, ko so obravnavali ustanovitve Medobčinskega muzeja Kamnik, so tudi tokrat morali odloki sprejeti, da so pravilnike o delovanju knjižnice, ki je že ustanovljena in pravzaprav že deluje, kot določa novi odlok, uskladili z novo zakonodajo. Novi odlok daje nekaj več besede Svetu knjižnice, ki ga predstavljajo predstavniki ustanovitelja. V njem je zdaj 5 predstavnikov občine Domžale in po en predstavnik vseh drugih občin s ustanoviteljem. Ker je šlo za prvo obravnavo odloka, ki ga bodo morale obravnavati še vse druge občine ustanoviteljice, so v odlok že zapisali, da v sklopu Knjižnice Domžale deluje tudi krajevna knjižnica Trzin, čeprav je ta še v ustanavljanju. Direktor Knjižnice Domžale Marjan Gujtmann je ob tem zatrnil, da bo trzinska knjižnica prav gotovo že delovala, da bo odlok po drugi obravnavi sprejet. Na seji so tudi povedali, da je v stavbi trzinske občine še shranjeno večje število knjig, ki so ostale od nekdanje trzinske knjižnice. V odloku je tudi precizneje določeno, kako si občine ustanoviteljice delijo skupne stroške delovanja knjižnice. Glede na število prebivalstva naša občina krije 6,72 % skupnih stroškov.

Tudi druga točka seje se je nanašala na kulturo, pravzaprav na snemek občinskega programa kulture za obdobje od leta 2004 do 2007. Kot je pojasnil župan g. Anton Peršak, zakon občinam nalaga, da do konca novembra sprejmejo lokalne občinske programe za kulturo. Občina naj bi zagotavljala pogoje za kulturno ustvarjalnost, spodbujati bi morala kulturno dejavnost svojih prebivalcev na področju ljubiteljske kulture, določiti nosilce dejavnosti in jim zagotavljati sredstva za delovanje, omogočiti mora dostopnost kulturnih dobrin na svojem območju in zagotavljati pogoje za delovanje javne službe na

področju kulture za to ustanovljenim javnim zavodom, kot so knjižnica, muzej, glasbene šole itn. Dogovorili so se, da bo občina o tej problematiki pripravila tudi javno obravnavo in nanjo povabila organizacije in predstavnike, ki že doslej delujejo na tem področju.

Med razpravo je g. Franci Mušič opozoril, da bi morala občina omogočiti, da bi v kulturnem društvu delovali tudi organizatorji in pravzaprav tehnična ekipa, ki bi omogočala, da bi se tisti, ki so ukvarjali s kulturnim programom, lahko v večji meri posvetili svojemu poslanstvu in ne bi izgubljali energije za postranske, a vseeno pomembne zadeve.

Tudi pri obravnavi odloka o plakativanju in drugih oblikah vidnega oglaševanja in obveščanja se je razvila živahna razprava. Svetniki so opozarjali na neustreznost dosejanega načina označevanja ulic in podjetij. Občina se je že pred časom ubadala s tem vprašanjem, vendar njeni načrti niso bili dosledno uresničeni. Še vedno ni enotnega označevanja po vsej občini, tablice z oznakami posameznih podjetij pa so tudi premajhne in nepregledne, še zlasti če jih je po več skupaj. Mnogo oznak različna podjetja postavljajo na lastni zemlji in tam jim občina pravzaprav ne more vsiljevati svoje volje in je pri izbiri in izgledu oglasnih tabel brez moči. Svetniki so tudi opozarjali, da je premalo javnih oglasnih desk, na katere bi lahko trzinska društva in drugi organizatorji lepili svoje plakate. Nekateri si zato poma-

gajo s pritrevanjem svojih plakatov na drevesna debla, nekateri pa precej netakno lepijo svoja obvestila na razna stekla in čez druge plakate. Občinski svet se je strinjal, da do zdaj veljavni odlok o plakativanju iz leta 1997, ki ga je Trzin dodaval še od bivše občine Domžale, ni več dovolj učinkovit in da je treba stvari zastaviti drugače. Podprli so predlagani predlog odloka, ki pa ga bo treba še dopolniti z nekaterimi popravki in dodatki.

Svetniki in svetnice so nato dokaj gladko dali soglasje za spremembo Družbene pogodbe Javnega podjetja Centralna čistilna naprava Domžale – Kamnik, katere soutsaviteljica je tudi naša občina. Doseganja pogodba je že zastarela in ne opredeljuje dovolj natančno novih razmer pri delovanju in organizaciji centralne čistilne naprave. V prejšnjih letih je med drugim izpadlo določilo, da gre za javno podjetje, kar bi lahko povzročilo tudi nejasnosti v zvezi z lastninjenjem in tudi tržnim obnašanjem čistilne naprave.

Tudi glede prenosa sredstev med posameznimi proračunskimi postavkami svetniki niso imeli pripomb, ob koncu seje pa je župan poročal, kako poteka uresničevanje posameznih naložb v občini, svetniki pa so podali nekaj pobud in zastavili nekaj vprašanj v zvezi z razmerami v Trzinu. Še največ govora je bilo o tem, kdaj bodo končno uredili pločnike ob Mengeški cesti.

Miro Štebe

JAVNO POVABILO

k sovlaganju v dokončanje naložbe v večnamensko dvorano v Centru družbenih dejavnosti v Centru Trzina (T3)

Občina Trzin vabi zainteresirane gospodarske družbe in samostojne podjetnike, da si z vložkom v dokončanje in opremo večnamenske dvorane v višini 1.000 Eurov zagotovijo rezervacijo dvorane enkrat mesečno (za dve uri in pol) v naslednjih petih letih brez najemnine (ob plačilu čistih obratovalnih stroškov).

Dvorana z devetdesetimi sedeži bo primerna in opremljena za predavanja, seminarje, manjše konference, komorne gledališke predstave, filmske projekcije, koncerte ipd.

Ob sorazmerno višjem vložku je mogoče skleniti tudi pogodbo za več terminov na mesec ali za več ur za en termin mesečno.

Vse nadaljnje informacije o sklenitvi pogodbe in pogojih najema dobite na Upravi Občine Trzin, Mengeška c. 9, 1236 Trzin, tel.: 01-564-45-49 ali 01-564-45-50.

Župan
Tone Peršak l.r.

POGOVOR Z ŽUPANOM OBČINE TRZIN G. ANTONOM PERŠAKOM KLJUB TEŽAVAM ŽIVAHNA NALOŽBENA DEJAVNOST

Lani je bilo veliko govora o načrtih za ureditev športnega parka na zahodnem obrobju novega dela naselja oziroma Mlak. Ker je zdaj glede tega že nekaj časa vse na tlu, smo tokratni pogovor z županom začeli z vprašanjem, kaj se zdaj dogaja v zvezi z bodočim športnim parkom.

Moram reči, da je s športnim parkom več težav in problemov, kot z drugimi našimi naložbami, čeprav imamo tudi z drugimi težave. Razlogi za to so različni. Vem, da nekateri mislijo, da na občini ni dovolj sposobnih ljudi ali kaj podobnega, vendar moram reči, da ko se pogovarjam s predstavniki drugih občin, ugotavljamo, da imajo povsod podobne probleme kot mi. Lahko celo povem, da sem se pred dnevi pogovarjal s svetovalko na Ministrstvu za šolstvo, ki mi je povedala, da ravno zaradi teh težav, s katerimi se spopadajo občine pri gradnji in posodabljanju šol po državi.

Občinam namreč ne uspe zaradi težav, s katerimi se spopadajo, pravočasno izpeljati vsega potrebnega za uresničitev naložb. Težave nastajajo predvsem pri upravnih postopkih, če pri pridobivanju različnih dovoljenj. Vse bolj postaja očitno, da upravne enote obravnavajo državljane prednostno, pred občinami. Država se namreč razglaša in se tudi trudi, da bi bila prijazna državljanom. Na upravnih enotah zato poskušajo biti pri obravnavi zadev posameznih državljanov čimbolj hitri in uslužni, občine in druge pravne osebe pa so postisnjene na stran. Drugi vzrok za zamude in težave pa je v tem, da se je na območjih občin včasih delalo drugače kot danes. Prav zato imamo zdaj ogromne težave pri pridobivanju zemljišč in služnostnih pravic.

Postopki pri pridobivanju dovoljenj za gradnje se zelo vlečejo in prav zato se je tudi pri športnem parku vse zavleklo. V dveh primerih potrebujemo služnostno pravico. V enem smo jo že dobili, v drugem pa problem še ni razrešen. Do zamud je prišlo tudi zaradi novih navodil in dodatnih zahtev, ki smo jih morali izpolniti. Ko smo vse izpolnili, smo morali čakati na zeleno luč Agencije za okolje več kot pol leta, pri tem pa je bilo treba spet spreminjati projekt in pridobivati služnostno pravico. Zdaj se je zapletlo še pri izboru izvajalcev. Zaradi pritožbe enega od podjetij se je vse ustavilo. Ta čas se pogajamo s podjetjem, ki naj bi se pritožilo, saj mislimo, da za pritožbo ni razlogov. Če se v omenjenem podjetju s tem ne bodo strinjali, bomo morali ponoviti razpis. Lahko

pa se zgodi, da bodo zahtevali tudi revizijo, kar se pogosto zgodi. V tem primeru se bo vse skupaj zavleklo še za par mesecev, vsekakor pa upamo, da bomo spomladi le lahko začeli z deli.

Kako pa tečejo dela na območju T-3 oz. v bodočem centru družbenih dejavnosti (polkrožna zasteklena stavba pred osnovno šolo)?

Moram reči, da tam stvari tečejo dobro. Gradbena dela so praktično zaključena, razen v fitem delu, kjer so zaključena gradbena dela povezana z monažo opreme. Imeli smo razpis za dobavo in postavitev opreme. Razpis je zaključen, izvajalec izbran, dela pa že tečejo. Konec novembra je predviden tehnični pregled, v začetku decembra naj bi dobili uporabno dovoljenje, slavnostna otvoritev pa bo, če bo vse po sreči, pred začetkom novega leta. Načrtujemo, da bo vse, razen ambulante, odprto istočasno in da bodo v januarju že lahko delovali: knjižnica, mladinski klub, prav tako pa bosta usposobljeni za začetek obratovanja tudi dvoravnica in avla. Glede začetka obratovanja ambulante se moramo še dogovoriti. Ob tem bi rad povedal, da pri njej ne bo možna koncesija. Ljudje me večkrat sprašujejo, zakaj ne, češ saj občina razpisuje koncesije. To je sicer res, ampak samo v primeru, če je v mreži izvajalec s tega področja, na območju, ki ga pokriva Zdravstveni dom, še prostor. V našem primeru tega prostora ni, oziroma ga Ministrstvo za zdravstvo in Zavarovalnica ne priznata. Ker so vsa mesta, ki so predvidena za to območje že zasedena, in koncesija ni možna, se z Zdravstvenim domom Domžale dogovarjamo, da bi v ambulanto povabili zasebnika, ki bi se postopoma, glede na število pacientov, vključeval v mrežo Zdravstvenega doma, druga možnost pa je, da bi eden od že delujočih zdravnikov, ki so vključeni v mrežo, za krajši delovni čas, mogoče po par ur na dan, deloval v Trzinu.

Kaj pa lekarna in Trzinu?

Tudi ta je odvisna od mreže lekarn na območju. Zakon o lekarniški dejavnosti nam zastavlja določene omejitve. Najpomembnejša je, da se nova lekarna lahko odpre za območje, na katerem je vsaj 5000 prebivalcev. Drugo določilo je, da mora biti posamezna lekarna za določeno število kilometrov odmaknjena od druge lekarnе. Eden od pogojev je tudi ta, da naj

bi bilo lekarno mogoče odpreti le v kraju, kjer je tudi zdravstveni dom ali pa zdravstvena ambulanta. Mi smo že zaprosili za dovoljenje za odprtje lekarne, vendar ga še nismo dobili, ker bi morali izpolniti vsaj še nekaj pogojev. Predvsem nimamo zadostnega števila prebivalcev. Zaprosili smo Domžale in Mengeše, kjer imajo več prebivalcev, da naj nam jih nekaj »odstopijo«, vendar so nam prošnjo zavrnili. Ocenjamo, da pravih pogojev za odprtje lekarne ni, dokler ne bo odprta ambulanta. Ob tem moram tudi reči, da je v Trzinu več podjetij, ki se ukvarjajo s podobnimi dejavnostmi in je nekatero od stviri, ki jih ponujajo lekarne, mogoče dobiti tudi pri njih. Seveda ne gre za zdravila na recept, lahko pa na primer stranke dobijo različne ortopedske in druge sanitarne pripomočke.

Zanima me, kaj vse bo v novi trzinski knjižnici. Ali nima Trzin v sklopu domačjske knjižnice že kar nekaj knjig?

Res je. V Domžalah imamo določeno število knjig. Kot sem pravkar izvedel, naj bi jih že začeli skladati v zaboje in jih bodo v kratkem pripeljali v Trzin. Naša knjižnica bo, kot krajevna knjižnica, imela v začetku kakih 10.000 knjig. Seveda, verjetno ne vseh že takoj na začetku. V knjižnici bo računalniška oprema, internet, medioteka, čitalnica in vse drugo, kar sodi k sodobni knjižnici.

V sklopu T-3 občina ureja tudi trgovino z bioprehrano.

Res je. Lokal, ki meri kakih 30 kvadratnih metrov, smo kupili v tretji gradbeni fazi. Izvedli smo razpis in dela za dokončanje že potekajo. Predvidevamo, da bo lokal že letos končan. Ko se bo to zgodilo, bomo poskusili najti tudi trgovca ali organizacijo, ki se bo ukvarjala s prodajo tovrstnih izdelkov. Lokal bomo dali v najem po nekoliko ugodnejših pogojih. Menimo, da bi bilo najbolje, če bi v lokal dobili katerega ali katero od članic združenja pridelovalcev bioprehrane, če se nam to ne bo posrežilo, pa se bo moral trgovec, ki bo izbran, obvezati, da bo deloval v skladu s pravili pridelovalcev in prodajalcev bioprehrane.

Pred kratkim so uredili ulico Pod hribom. Kot bralci verjetno vedo, so tam že položili cevi plinovoda, istočasno pa so zamerali tudi cevi vodovoda in uredili cestno razsvetljavo. Ko so ulico ponovno asfaltirali, na njej niso več namestili t.i. ležečih po-

SREČANJE LOKALNIH ČASOPISOV SLOVENIJE

KAKO USTVARJATI DOBER LOKALNI ČASOPIS

Naj že kar uvodoma povem, da naslednje vrstice ne bodo predlagale recepta za ustvarjanje dobrega lokalnega časopisa, v njih tudi ne boste našli podrobnih navodil za njegovo pripravo, pa tudi ne zank in pasti, v katere se lahko ob pripravljajanju lokalnega časopisa ujamete. Ta članek je zgolj zapis dogajanja, doživetega na srečanju lokalnih časopisov 19. septembra v industrijskem in gospodarskem središču Zgornjesavinjske doline, v Nazarjah.

Na srečanju v Nazarjah, ki je bilo že sedmo po vrsti, smo se zbrali novinarji, uredniki, tržniki in direktorji domala vseh lokalnih časopisov, kar jih je v Sloveniji. Po besedah organizatorja je bila udeležba na tokratnem srečanju rekordna, kar je najverjetneje posledica dejstva, da so vsi mediji v Sloveniji vpisani v seznam medijev. Tako so organizatorji (Savinjske novice) imeli črno na belem zapisano, kam in komu lahko pošljejo vabila, kar je dosedanji organizatorjem delalo največ preglavic. In čeprav je bila udeležba rekordna, je bila dvorana, v kateri smo imeli predavanja, tako velika, da je precej sedežev vseeno samevalo.

Vse navzoče je ob začetku srečanja pozdravil župan Nazarj Ivan Purnat, ki je predstavil glavne gospodarske panoge svoje občine (lesna in tekstilna industrija) pa tudi nekatere kulturne znamenitosti (frankškanska knjižnica, grad Vrbovec...).

Njegove besede pa so dopolnili še prospekti, ki smo jih dobili v roke takaj ob prihodu v Nazarje. Po tem uvodnem govoru smo kar začeli z resnim delom in poslušanjem prvega predavatelja. Marko Jenšterle (gospod je z ministrstva za kulturo) je obrazložil, kakšno je aktualno stanje na področju tiskanih medijev v Sloveniji. Sama sem bila kar nekoliko presenečena nad visokimi številkami, ki jih je Jenšterle omenjal. Ste vedeli, da je pri nas vsega skupaj 156 tiskanih medijev? Ali pa da je 734 elektronskih medijev? In da imamo 91 radijskih postaj? Ter da je vsega skupaj 189 svobodnih novinarjev? Kar precej za dvomilijonski narod, kajne?

Pri tej točki smo nato tudi ugotavljali, kakšna je odvisnost lokalnih medijev od lokalnih oblasti (kar je trn v peti na vsakem srečanju). Franci Kotnik (urednik Savinjskih novic) je tokrat dobro povedal, da po njegovih izkušnjah absolutne neodvisnosti ni, in da so lokalni mediji odvisni ali od oglaševalcev, ali od občine, ali od nekoga tretjega in da zaradi te odvisnosti marsikateri časopis propade (to se je na primer

zgodilo tedniku Oko iz Nove Gorice, lanskoletnemu organizatorju srečanja).

Jenšterle pa je pri tem dodal, da se odvisnost lokalnih časopisov lahko nekoliko omili, če bi se časopisi prijavljali na državne razpise. Lokalni časopisi se lahko namreč dvakrat letno prijavijo na razpis za sofinanciranje časopisa. Po besedah Jenšterle si država namreč ne želi, da bi lokalni mediji usahnili, saj prispevajo k pluralnosti in so pomembni v svoji okolici.

Ker je bil urnik s predavanji zelo natrpan, smo s to točko kaj kmalu zaključili in se posvetili branosti časopisov v Sloveniji v prvem polletju 2003. Pri tej točki je predavala Brigita Fermeč, predstavnica CATI d.o.o. (inštitut za tržne in medijske raziskave). Ob predavanju Fermečeve je večina udeležencev dobila občutek, da je gospa pravzaprav prišla predstaviti podjetje CATI, saj konkretnih podatkov o branosti nismo izvedeli. Fermečeva je namreč najprej predstavila podjetje, nato način izvajanja raziskave branosti, pohvalila, da je model in metodologija te raziskave tako dobra, da se zanjo zanimajo tudi drugod po Evropi, in predstavila nekaj kriterijev ankete. Rezultate branosti pa je imela zapisane v nekakšnih tabelah, ki jih je tako na hitro pokazala, da niti nismo uspeli videti, kaj je v njih zapisano, nato pa je svoje predavanje kar zaključila. Tako vam torej sploh ne morem povedati, kateri lokalni medij je najbolj bran (glede na število prebivalcev in glede na število natisnjenih izvodov), kar je bil bistven namen te točke. Še dobro, da je bil naslednji predavatelj bolj radodaren tako s podatki kot tudi s primeri iz življenja in je nekoliko omilil slab vtis te predstavitve.

V nadaljevanju smo se namreč pogovarjali o odnosu med piarovci in novinarji. Spraševali smo se o tem, ali smo lahko zavezniki ali nasprotniki. Predavanje na to temo je pripravil Božidar Novak, direktor podjetja Spem iz Maribora (kolikor sem razumela, so glavna dejavnost podjetja odnosi s javnostjo). Novak je razložil, da je na današnjem tržišču najbolj pomemben ugled, ki ga podjetje uživa v javnosti, za ta ugled pa največkrat skrbijo službe za stike z javnostjo oziroma PR službe. Novak je povedal zanimiv primer, ko je podjetju Nike upadla prodaja žog, ker je v javnost pricurjla novica, da jih za majhen denar šivajo azijski otroci. Tudi nekemu

tujemu podjetju, ki prodaja kavo, se je zgodilo podobno. Novak je omenil tudi oglaševalske kodekse, povedal, kakšen bo razvoj PR služb v prihodnosti (na primer v Indiji le-te skokovito naraščajo, v Nemčiji pa so se usmerile v 'one-man band' agencije in kot kaže, bo šel v podobno smer tudi razvoj PR agencij v Sloveniji). Novak je še dodal, da je vloga PR-ovcev v tem, da so na razpolago novinarjem in da naj jih ne jemljemo kot četrto tajnico ter da naj jih izkoristimo.

Pri tej točki pa se je v debati pojavila precejšnja etična dilema-namreč o verodostojnosti novinarja, ki na primer potuje na račun PR agencije in potem napiše pozitiven članek na določeno temo. Predstavnica društva novinarjev, Špela Stare, je nekoliko razrešila to dilemo, ko je razložila, da je v kodeksu novinarjev zapisano, da mora ob takih člankih biti izrecno navedeno, da je novinar potoval na tuje stroške. Staretova pa je nato še poudarila, da vidi problem predvsem v pravici do vira, saj so PR agencije postale v veliki meri edini posredniki informacij, do katerega novinar lahko pride. Vse prevečkrat se tudi zgodi, da novinarji ne pridejo do stika s tistimi, ki so PR informacije lahko nekoliko popačene, kar pomeni, da tudi informacije niso več tako zelo verodostojne.

Ko se je razprava pri tej točki že malce razgrela, nas je moderator opomnil, da smo že precej prekoračili čas, namenjen tej debati, in da bi bilo dobro razmišljati, da bi odnos med piarovci in novinarji bil tema na naslednjem srečanju. Nekateri udeleženci so ob tem zadovoljno kimali z glavo, drugi pa so bili verjetno kar malce nejevoljni, saj so si želeli daljše razprave. Toda program je pač program in treba se ga je držati.

Po krajšem okrepčilu smo delo nadaljevali v dveh skupinah. Tržniki in direktorji so se pogovarjali o tem, kako tržiti oglašni prostor, novinarji pa smo se pogovarjali o tem, kako pripraviti zanimive članke za vas, bralce.

Sama sem ostala na predavanju o ustvarjanju zanimivih člankov, kjer je Jožica Hribar, urednica Kmečkega glasu, z nami delila svoje izkušnje in nas opozorila na nekatere najbolj pogoste napake, ki jih njeni novinarji delajo. Tako večina novinarjev piše predožle tekste, pozabi že na začetku povedati najbolj pomembne stvari, imena in priimke navaja nedosledno ... Hribarjeva prav tako ugotavlja, da so nekateri lokalni časopisi narejeni precej zmedeno, tako da bralec izgubi občutek, kaj je resnično pomembno in kaj ne. Hribarjeva je tudi dejala, naj prevelike količine prostora v časopisu zapolnimo z velikimi fotografijami (torej, če boste v kakšnem časopisu videli velike fotografije, vedite, da je novinarjem zmanjkalo člankov). Debatra, ki se je nato odvijala pri tej točki, se je vrtela predvsem okoli intervjujev in njihove avtorizacije ter odnosa novinarjev do njihovega dela.

Po tej točki smo zopet imeli krajši odmor za opravljanje fizioloških potreb, potem pa smo se vsi skupaj zbrali še za zadnjo točko dnevnega reda, za predavanje Gregorja Krajca (tiskovnega predstavnika vlade RS), ki je predaval o perspektivi lokalnih časopisov ob vstopu Slovenije v Evropsko unijo. Pri tej točki je, priznam, moje zanimanje upadlo takoj, ko je Krajec povedal, da se situacija časopisov na lokalni ravni ne bo spremenila, da državne regulacije lokalnega časopisja najbrž ne moremo pričakovati in da zagotovo tudi uradne direktive iz Bruslja v zvezi z lokalnim časopisjem ne bo. Krajec je še omenjal nekatere evropske časopise, kjer lokalno pravzaprav pomeni milijon prodanih izvodov (!) in je torej naše lokalno časopisje v tem pogledu izven konkurence. Ob koncu delovnega dela srečanja smo soglasno izbrali organizatorja naslednjega srečanja. Tako se bomo prihodnje leto družili nekje na Notranjskem, saj smo za organizatorja izbrali časopis Notranjske novice. V poznih popoldanskih urah nas je čakal še prijetnejši in bolj družaben del srečanja - ogled gradu Vrbovec in grajska pojedina. Vrbovec je pravzaprav pol grad, pol muzej, pol restavracija, saj je v njem razstavljen

stalna muzejska zbirka o razvoju lesa in lesarske industrije v Zgodovinsavinjski dolini, v njem je urejena poročna dvorana in grajska restavracija.

Ogled muzeja vam toplo priporočam, saj lahko v njem izveste ogromno novih stvari o življenju naših prednikov, o življenju gozdarjev in njihovem boju za vsakdanji kruh ter o obdelavi lesa. Priporočam pa vam tudi grajsko pojedino, ko vam kosilo postrežejo pravi pravcati lakaji in dvorne gospodične. In moram reči, če je grajska gospoda tako dobro jedla, kot smo mi, potem ni čudno, da so imeli težave s težo in holesterolom.

Ko je sonce že rahlo zahajalo, so se moški udeleženci srečanja med sabo pomerili v nogometu. Kdo je zmagal in kdo je bil poražen, pa je vprašanje, na katerega ne vem odgovoriti, saj kot nogometna navdušenka nisem vztrajala do končnega izida.

Mateja Erčulj

Ps:
če vas o srečanju zanima še kaj več, vam priporočam ogled strani:
www.savinj-novice-sp.si

Javni razpis za kredite (900 milijonov tolarjev) za ekološke naložbe za občane

Tokrat povzemamo iz časopisa EKO NOVICE, ki ga izdaja Ekološko razvojni sklad Republike Slovenije, (Trg republike 3, 1000-Ljubljana Tel.01 241 48 20, faks:01 241 48 60), objavljen javni razpis za kredite (900 milijonov tolarjev) za ekološke naložbe za občane, ki želijo delati naložbe za zmanjšanje onesnaženja zraka in druge okoljevarstvene naložbe, in sicer za enega od naslednjih namenov:

1. Naprave za pripravo sanitarne tople vode in /ali ogrevanje prostorov, kot so toplotne črpalke, solarni sistemi ali drugi obnovljivi viri energije;
2. zmanjšanje toplotnih izgub pri obnovi stanovanjskih objektov, kot je vgradnja zunanega stavbnega pohištva (okna, vrata, steklene stene) z nizko toplotno prevodnostjo, izvedba toplotne izolacije zunanje lupine (strehe, fasade);
3. ukinitanje greznic in ponikovalnic ter priklop na javno kanalizacijo;
4. zamenjava strešne kritine, ki vsebuje azbest (na primer saloni), z drugimi ali zamenjava vodovodnih cevi iz azbesta ali svınca, cinka z neškodljivimi;
5. zmanjšanje porabe pitne vode z namestitvijo naprav za zbiranje in distribucijo deževnice.

Posamezniki lahko dobijo ugodne kredite maksimalno v višini 80% višine naložbe.

Razpisno dokumentacijo posamezniki dobijo na EKO skladu, Trg republike 3, v Ljubljani.

Torej, Trzinci, za zgoraj omenjene obnove lahko najamete ugoden kredit.

Natančnejše informacije zainteresirani lahko dobijo na zgornjem naslovu.

V TRZINU PARKIRANJE NA PLOČNIKU

Zgodilo se mi je nekaj nedelj nazaj, ko sem v Ljubljani parkiral avto na označenem rumenem parkirnem prostoru na pločniku.

Avto so mi vklenili v lisice, meni pa zaračunali 17.000 tolarjev kazni.

No, pred banko parkiramo svoje jeklene konjičke le po nekaj minut, toda občina je tam, namesto da bi naredila parkirni prostor, stvari še dodatno zakomplicirala. Po pločniku so namestili svetilčna korita, ki zdaj tam ovirajo pešce, vozniki pa zaradi njih parkirajo že skoraj v križišču. Morda tako ravnajo tudi zaradi prenikzo nameščenih označevalnih tabel, ki so jih tovarnjaki že poškodovali. Kdo je zdaj prvi v Trzinu: pešec, table, avtomobili ali kaos pred banko? (JS)

DAN (NOČ) ČAROVNIC V TRZINU

V soboto, 25. 10 ob 15.00 vas vabimo na prireditve Dan (noč) čarovnic pred Barco.

Več informacij na str. 26.

Abrahamovec Miro Štebe

Poznajo ga tako mladi kot malo manj mladi, seveda pa tudi tisti malce starejši. Poznajo ga občinski veljaki, predsedniki, podpredsedniki, tajniki, blagajniki in člani različnih društev, stari in novi Trzinci. Poznajo ga pianinci, s katerimi je zahajal na vrhove, poznajo ga karatelsti, s katerimi se je boril na parketu, poznajo ga ljudje, s katerimi je prišel v stik zaradi narave svojega dela. Prijateljuje s pticami, kačami, žabami, srnami, podlasicami in ostalimi živalmi v gozdu, njegov fotoaparati slika močvirske tulpane ali žerjavčke, kot jim sam pravi, trobentice, kronice in drugo rastlinje. Poznajo ga visoki vrhovi Slovenije, zasneženi vršaci Grenlandije, zaprašene ulice Indije, prostrane širjave Afrike, vročični bazarji Turčije in grška zibelka civilizacije. Sedaj ga nekoliko bolj poznaj tudi jaz.

Miro je vsepovsod prisoten, vsepovsod navzoč, že celih 50 let. Kot pravi sam, je na dom, družino in Trzin zelo navezan. Ko je imel možnost, da bi lahko šel delat in živeti v Koper, se je ravno zaradi navezanosti na domači kraj odločil, da rajši ostane tu in si službo poišče v Ljubljani. Ko je stanovanje v Ljubljani postajalo vse bolj tesno za njegovo vedno večjo družino, je začel v Trzinu, pri starših, urejati stanovanje, in ne kje drugje. Ko je odhajal na svoja zanimiva potovanja, se je vedno vračal domov in se nikjer drugje ni odločil ostati. Svoj domači kraj nosi v srcu, v duši. Vendar pa v srcu nosi drugačno podobo Trzina, kakršen je sedaj.

»Spominjam se drugačnega Trzina. Kjer sta danes Mercator in banka, je bil včasih velik travnik, imenovan Tajčarjev. Na njem je raslo veliko cvetja (kronice, žerjavčki...), ki smo ga spomladali ali pa jeseni nabirali. Tudi tam, čez železniško progo, kjer so danes polja, je bilo veliko travnikov in drevoja, svet tam je bil močvirnat, ponekod kar malo divji, a zame je bil to izredno lep, skrivnosten svet, ki sem ga odkrival kot otrok. Še danes pa se dobro spominjam, kako so ta svet spreminili. Zaroheli so buldožerji, podirali so drevesa, kopali jarke in urejali polja. Mogočna drevesa so zrinili na obrobje, kjer so v neprehodni goščavi počasi odmirala.

V času mojega otroštva smo se še lahko kopali v Pšati, voda pa je bila tako čista, da smo jo lahko tudi pili. Pšata je bila tudi idealna za pranje perila.

Spominjam se tudi, kako je Trzin včasih živel za motoriste in motoristične dirke. Pri sosedu, pri Štefetu ali na Kasarni, kot smo rekli, so namreč imeli mehanično delavnico. Fanje, ki so tam delali, so pogosto testirali motorje na trzinski cesti. Cesta je bila precej manj prometna kot zdaj, a vendar so jo nekaj časa celo označevali kot cesto smrti, saj je bilo na njej veliko prometnih nesreč. Enkrat je sosedovo Micko zbil tovornjak, drugič je neko gospo povozil tank (poveljniku tanka se je »utrgalo« in je vojakom dejal: »Sad čete vidjeti kako se gazi,« in je preprosto povozil to žensko).

Takšen je torej Trzin njegovega otroštva. Zivljenje pa je v njegovo srce zapisalo tudi otroške zgodbe, ki so bile takrat drugačne, kot so danes. Po Trzinu so se podile majhne in malo večje klope fantov, ki so se igrale vojno, ključke, se kapele, iskale plitvice, gnezda ali pa zgolj uganjale fantovske norčije.

»V Trzinu je bilo veliko otrok. Moj zelo dober prijatelj je bil Peter Levec, ki je bil kasneje v Trzinu znan po tem, da je bil zelo dejaven in zagnan predsednik športnega društva z veliko idejami (asfaliranje vnevenske športne plošče za kulturnim domom, ureditev smučišča, okolice bajerja ipd.). Drug tak prijatelj je bil Tine Osterman, ki je bil precej višji od vseh, in je kasneje tudi igral košarko kot center pri košarkaškem klubu Domžale. Mi trije in seveda moj brat Jani, ki je le 20 mesec mlajši od mene, smo tako sestavljali manjšo klapo. V osnovni šoli je bil moj zelo dober prijatelj tudi sosed Matevž Štefe, s katerim sva zagodla marsikakšno fantovsko pustolovščino, pa tudi z Zvonetom Pojetom smo bili skoraj nerazdružljivi. Mengšani so nas imeli za trzinsko triperesno deteljico. Še zdaj mi gre na smeh, ko se spominjam veselih pobalinskih dogodivštev iz usih časov. Spominjam se, da sva z Matevžem pobirala prazne steklenice, ki

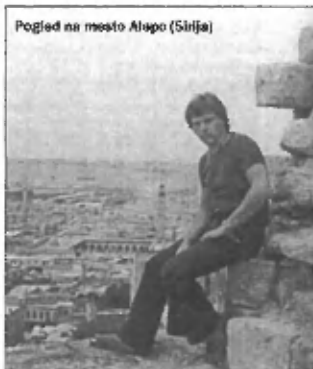
jih je bilo v gostilni Na kasarni (pri Matevžu doma) ogromno. Pridno sva jih nosila prodajat v sosednjo gostilno k Jezenski Maiki. Tako »zasluženi« denar sva potem s prijatelji zapravila za sladkarije. Včasih so pri Štefetovih seveda prav čudno gledali, kam izginjajo vse steklenice, rekel pa nama nikoli ni nihče nič.

Spet drugič sva Malki hotela prodati kurja jajca, ki sva jih našla v gnezdu v stari izsušeni strugi Pšate. Malka je bila že skoraj pripravljena odšteti dinarje, ko se ji je vse skupaj je zadelo malo sumljivo in se ji je posvetilo, da sva jajca pobrala izpod njene koklje, ki je gnezdila v goščavi suhe struge potoka. Malka ji je jajca celo sama »nasadila«, kot so rekli, če je kdo kolkje v gnezdo dal še več jajc, kot pa jih je sama znesla.

Do denarja pa smo prišli tudi na druge, bolj pošteno načine. V poletnem času smo zgodaj zjutraj hodili nabirat polže, ki smo jih nato prodajali v ribogojnico v Mavčiče. Menda so jih od tam naprej izvažali v Francijo. Zasluzek s polži je bil zelo dober, plačali so nam jih po kilogramih (en kilogram je bilo deset velikih polžev). Občasno smo imeli akcije nabiranja starega železa in papirja, ki smo ga odvažali na domžalski odpad.

Z bratom in s prijatelji smo ob letnih mesecih redno nabirali borovnice, ki smo jih nato prodajali po domžalskih blokih. Midva z bratom sva bila tako uspešna, da sva imela tudi stalne stranke. Z denarjem od prodanih borovnic pa sva si lahko kupila kolesa, opremo za potapljanje, oblike in podobno.«

Čeprav bi se komu mogoče zadelo, da so ti izvirni otroški poizkusi služenja denarja nesporen dokaz za to, da bo mah Miro, ko bo odrasel, postal ekonomist, temu ni čisto tako.

Pogled na mesto Alago (Širija)

»Po končani osnovni šoli nisem vedel, kaj bi počel v življenju, za kaj bi se izšolal. Veselilo in zanimalo me je namreč veliko stvari - od biologije do aranžerstva. V šoli sem celo govoril, da bom postal pastir. Ker je bila odločitev o tem, kam naprej, tako težka, sem šel na posvet k psihologu. Tam sem opravil nekaj testov, ki so pokazali, da bi se lahko vpisal kamorkoli. Psiholog mi je takrat dejal, da bi morda bilo dobro, če bi se vpisal na gimnazijo, saj bi tako pridobil še štiri leta za razmislek. In tako sem pristal na bežigrajski gimnaziji.«

Spomin na srednješolske dni je nekoli-ka grenak.

»Ker sem bil edini Neljubljančan v svojem razredu, mi je bilo nekoliko hudo, sprva se nisem najbolje znašel. Poleg tega je bilo to zame tudi povsem novo okolje, čisto neznan ljudje. Vsi moji sošolci iz osnovne šole so šolanje nadaljevali v Kamniku, jaz pa tja nisem hotel iti, ker je bila ravnateljica kamniške šole moja sorodnica. Moj šolski uspeh je takrat nekoliko padel, toda sčasoma sem se privadil. Vključil sem se v atletsko reprezentanco gimnazije, začel pa sem trenirati tudi karate.«

»Ko sem končal gimnazijo, zopet nisem vedel kam. Spet sem se znašel pri psihologu, spet sem delal teste in spet sem dobil odgovor, da se lahko vpišem kamorkoli. Stara mama je bil takrat navdušena nad tem, da bi postal zdravnik, ker bi tako lahko pozdravil njeno obolelo nogo. Sam pa sem kolebal med različnimi možnostmi. Takrat sem šel na informativni dan na medicinsko in ekonomsko fakulteto, ki pa me nista tako pritegnili. Odbili sta me že sami stavbi, ki sta se mi zdeli turobni, mračni. No, potem pa je bil še en informativni dan za zamejske Slovence in smo morali biti domačini (dijaki) vodiči. Moja naloga je bila, da Zamejce iz Italije peljem na pravno fakulteto in FSPN. Okolje, sproščenost in vzdušje na FSPN-ju je bilo popolnoma drugačno kot na ostalih obiskanih fakultetah, in me je zelo navdušilo. Ker sem že

takrat vedel, da so novinarji univerzalni nevedneži (torej o vsaki stvari vedo malo, a o nobeni vsega) in da so na svetu zato, da sprašujejo, mene pa je veliko stvari zanimalo, in sem tudi veliko spraševal, se je novinarstvo slišalo kot najboljša izbira.«

In so ga poslali v šole ter dejali, novinar naj bo. Miro je bil zagnan študent, ki je izpitle opravljal v prvih rakah, tudi povprečje je imel zelo dobro. Novinarske izkušnje je nabiral pri različnih časopisih (Mladina, Delo, Tribuna, ITD...), pa tudi na televiziji (bil je njen štipendist in je delal v zunanje-politični redakciji). Njegov študijski duh se je nekoliko zakaknil edinole pri pisanju diplome.

»Pisanje diplome se mi je zdela najbolj bedasta stvar na svetu. Zdelež se mi je neumno, da moram po vsem delu, ki sem ga že naredil, po vseh seminarskih nalogah in referatih, ki sem jih napisal, pisati še diplomu. Imel sem tudi to smolo, da so mi zamenjali izbrano temo, ko sem preštudiral že kar nekaj literature, in sem moral vse začeti še enkrat. Tema moje diplomske naloge je bila Televizija v državah v razvoju. Takrat je bilo o tej temi takšno malo napisanega, da nisem vedel, kaj bi. Imel pa sem srečo, da je bila ravno v tem času v Sarajevu konferenca neuvršenih na to isto temo in sem bil nato kar naenkrat zasut z literaturo. Literaturo za svojo diplomsko nalogo sem iskal tudi pri profesorjih v Indiji. Tako sem preštudiral veliko knjig, vendar se kar nisem in nisem mogel pripraviti k temu, da bi diplomsko nalogo tudi napisal. To je bil tudi čas, ko sem veliko ur prebil na plezanju. Takrat sem tudi doživel hudo nesrečo ter ponovno rojstvo (Miro je plezal v

Na vrhu jugovzhodnega vrha (Granlandija)

steni Kogla v Kamniških Alpah in je med plezanjem Zupanove smeri padel 70 metrov globoko. Zlomil si je 11 vretence hrbtnice, gleženj desne noge, na lobanji pa je imel približno 10 centimetrov dolgo razpoko. 14 dni je bil nezavesten, ob padcu pa je izgubil sluh na eno uho (op.p.). Ker sem bil med okrevanjem bolj ali manj vezan na dom, sem končno spisal tudi diplomu, ki je bila precej obsežna (130 strani).

Zdi se mi, da če takrat ne bi imel nesreče, vejetno nikoli ne bi diplomiral. «

Po diplomi je Miro našel delo na ljubljanskem radiu, na poročilih. V tej redakciji je delal tri leta, dokler ni dobil ponudbe za delo urednika na teletekstu. To je bila služba, v kateri je užival, predvsem zaradi dobrih odnosov med sodelavci. Se zlasti lepo je bilo začetno obdobje, ko so teleteksti še »postavljali na noge«. Po šestnajstih letih je v iskanju novih izzivov začel sodelovati pri oddaji Vaš tolar. Po enem letu je to redakcijo zaradi slabih odnosov v njej zapustil in se na pobudo tedanjega glavnega urednika informativnih oddaj na TVS, našega sokrajana Uroša Lipuščka, znašel v oddaji Vaš kraj. Ko so oddajo Vaš kraj zaradi spremembe programske sheme Dnevnika ukiniteli, je Miro postal dopisnik za 8 občin: Domžale, Mengeš, Kamnik, Moravče, Komenda, Vodice, Lukovica, Trzin.

»Kljub temu da sedaj že dve leti opravljam to delo, nimam statusa dopisnika, in sem s tem zelo nezadovoljen. Sicer pa delam po starih načelih novinarstva, kot

Miro je 11. 8. 1978 dosegel vrh Vzhodnega Tinka Miru (7692 m)

18. 8. 1981 smo po službi Mira Trzinca dobili na Granlandiji svojo Trzineško vrh (Trzin field) višak 3020 m

so me učili na fakulteti, da se dober novinar ne silji v ospredje, ampak pustil ljudem, da govorijo zgodbo. Prav zato se pred kamero ne kažem. Želim si, da bi v prihodnje zapustil dnevnoinformativni program, saj je to preveč stresno delo, še zlasti za očeta dveh mladih fantov, ki očetovo pomoč potrebujeta pogosteje, kot jima ju nudim jaz. Saj se trudim, da bi bil tudi dober oče, ampak vseh stvari se ne da stlačiti skupaj in biti povsod uspešen. Zato bi rad prišel v kakšno mirnejšo redakcijo, kjer bi imel svoje področje, kateremu bi se lahko posvetil.«

Miro pa je veliko več kot zgolj novinar ali dopisnik. Je tudi gorski reševalec.

Je alpinist, je bivši predsednik planinskega društva, je prizadeveni sodelavec turističnega društva, je odgovorni urednik Odseva, je popotnik, je oče, je prijatelj, je pisatelj ... je človek z velikim Č.

P.S. urednika: Večkrat sem slišal pobude, da naj kdaj v Odsevu kaj napišemo tudi o meni. Vedno sem odgovarjal, da bo za to že kdaj prišel primeren čas. Zdaj ko sem dopolnil 50 let in so mi prijatelji spet pripravljali, da naj pustim, da me predstavijo bralecem, sem pristal. Hvaležen sem Mateji za ves trud in dober članek, saj sem se med pogovorom, ki sva ga imela, tako razgovoril, da sem se spraševal, kako bo iz vsega, kar sem ji natvezil, lahko potegnili rep in glavo. Članka uredniško nisem obdeloval, razen tam, kjer sem moral podrobneje pojasniti nekatera dejstva. Moram pa vsceno reči, da me je Mateja kar preveč hvalila in da sem vsceno le navaden človek iz mesa in s kostmi, s svojimi dobrimi in slabimi lastnostmi. Vem, da bi bilo nerodno, če bi morala novinarka pisati o urednikovih napakah, ampak zdaj, ko sem srečal Abrahama, naj mi bo, o slabostih bomo pa pisali kdaj drugič.

Miro, vse najboljše ob srečanju z Abrahamom!

Mateja Erčulj

ZAHVALA

Lep je občutek, da si povezan z drugimi, da soljudje niso brezbrizni do tebe, da pripadaš nekemu okolju. Šele praznovanje, ki ga lahko deliš s prijatelji je pravo praznovanje. Tudi moje srečanje z Abrahamom je bilo takšno pravo doživetje.

Zahvaljujem se vsem prijateljem, znancem in sploh vsem, ki so mi ob življenjskem jubileju čestitali, zaželeli toliko dobrega, me obdarovali in z mano praznovali.

Hvala vam!

Miro Štebe

VEČJE MOŽNOSTI ZA PRENOČEVANJE V TRZINU

Pred kratkim je Trzinca in še zlasti turistične delavce razveselila nova pridobitev našega kraja. Pri znani stari trzinski gostilni Pri Matičku ob Mengeški cesti so slavnostno odprli nov lokal bar La Goja, ki je obogatil turistično ponudbo občine. V okusno urejenem lokalu, ki je odprt od zgodnjih jutranjih ur do pozne noči, poleg pijač in raznih toplih napitkov nudijo tudi zajtrke in slaščice, še zlasti razveseljivo pa je, da so svojo ponudbo obogatili tudi z možnostjo prenočevanja. Lokal se lahko pohvali tudi s sedmimi udobno urejenimi sobami. Ob prenočitvenih možnostih v sosednji gostilni Pri Narobetu je zdaj v starem delu Trzina mogoče že z noč nastani- ti že kar lepo število gostov. Prav prenočitvene zmogljivosti so bile do zdaj ena od pomanjkljivosti, ki so jih turistični delavci ob pogovorih o razvoju turizma v občini največkrat omenjali.

RIMSKA CESTA JE BILA DRUGJE

Že v osnovni šoli so nas učili, da za trzinsko cerkvijo pod Ongrom vodi stara rimska cesta. To trditve sem kasneje prebral v številnih zapisih, zato sem bil prepričan, da to drži. To »resnic« sem širil celo sam, ko sem pisal o Trzinu in njegovi zgodovini v različnih člankih in prosepkih. Zdaj pa kaže, da je bila cesta verjetno speljana kje drugje.

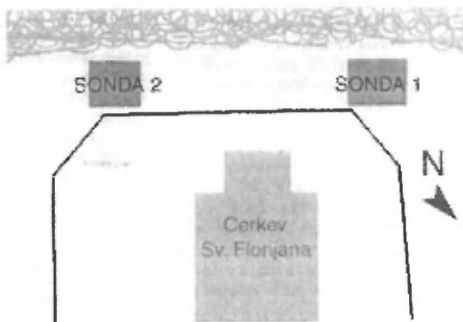
Na pobudo Turističnega društva je trzinska občina zaprosila predstavnike Zavoda za zaščito naravne in kulturne dediščine iz Kranja, da naj njihovi arheologi podrobneje raziščejo območje, kjer naj bi peljala rimska cesta, saj bi potem, če bi res našli njene ostanke, te zaščitili in vključili v turistično ponudbo Trzina. Kranjski zavod je naloge, potem ko so dobili soglasje Ministrstva za kulturo in dovoljenje Irziške župnije, zapal Muzeju Mengoš. Pod vodstvom tamkajšnjega arheologa Gregorja Štibernika so v avgustu raziskovalci opravili dva izkopa na območju stare ceste za trzinsko cerkvijo. Šlo je za dva sondažna izkopa, ki naj bi potrdila ali ovrgla domnevo, da je bila tam res speljana rimska cesta.

Z arheologom Gregorjem Štibernikom smo se pogovarjali o tem, kako je raziskava potekala. Povedal nam je, da so prvo sondo opravili na trasi stare ceste severozahodno od zvonika cerkve. Najprej so odstranili 10 do 15 cm debelo plast humusa in lakoj pod njim naleteli na zelo dobro ohranjeno cesto. Narejena je bila iz zbitega gruščca, debela pa je od 10 do 15 cm. Na njej so dobro vidne tudi kolesnice. Ob straneh in na sredi so bili kamni večjih dimenzij, največ s premerom 6 cm, na območju obeh kolesnic pa je bil grušč zvožen, kamni razdrobljeni in zato manjši. Cestišče je bilo tam tudi rahlo ugreznjeno. Izkop so nato poglobili, da so prišli do geološke osnove. Zelo zbitemu grušču so sledili večji kamni s premerom okrog 15 cm, nato pa so naleteli na zbito zemeljsko plast in preperino kamnite osnove. Ob koncu izkopavanja je bila prva sonda široka 3,7 m, dolga 3,2 m, njena največja globina pa je bila 1,2 m. Ob izkopavanjih so našli nekaj odlomkov keramike in železen žebelj. Drugo sondo so izkopali jugovzhodno od zvonika. Za razliko od prve je bila nekoliko večja, saj je bila široka 5 m, dolga 4,5 m, na najglobljem delu pa je merila 1,5 m. Rezultati izkopa so bili podobni kot pri prvi sondi, le da so bile pri njej meje med plastmi bolj razpoznavne in izrazitejše. Pri tej sondi so arheologi pod cesto našli staro železno podkev, železen okov škornja, odlomek stekla, bakren gumb, odlomke kosti in odlomka glazirane keramike.

Glede na to kar so našli, raziskovalci menijo, da cesta ne sodi v obdobje antike, ampak je treba njen nastanek iskati v kasnejših obdobjih. Ugotovili so, da je bila raziskovana cesta že vrisana na starem franciscejskem katastru iz leta 1825 in na dopolnjeni mapi iz leta 1868. Vrisana je tudi na starem avstro-ogorskem Jožefinskem vojaškem zemljevidu, ki je nastal med leti 1763 in 1787. Po tem sodeč je cesta nastala najkasneje v drugi polovici 18. stoletja.

Po mnenju strokovnjakov pa bi nastanek ceste lahko povezali s postavitvijo cerkve v Trzinu, čeprav tudi zanjo ni povsem jasno, kdaj se je to zgodilo. Prvi pisni viri o njej segajo v leto 1526. Ker so pri prenovi cerkve, leta 1865, ko so postavljali kor, pri kopanju temeljev našli ostanke temeljev stare cerkve. Bila je vsaj za polovico krajša od sedanje, vhod pa je imela na drugi strani kot je zdaj. V cerkev so verniki lahko prihajali skozi zvonik, z današnje zadnje strani. Odgovor na vprašanje kdaj so cerkev prezidali in obrnili, lahko daje kamen, v katerega je vklesana letnica 1649, ki je bil do leta 1865 vgrajen nad cerkvenim vhodom, pozneje pa so ga vzdali v most pred cerkvijo.

Strokovnjaki menijo, da je stara cesta do sredine 17. stoletja lahko služila kot dostopna cesta za v cerkev, zatem pa naj bi služila predvsem kot dostopna cesta za trzinski kamnolom. Cesto so za to uporabljali še v desetletjih po I. svetovni vojni. Gregor Štibernik meni, da rezultati raziskave ne izključujejo povsem možnosti, da je skozi Trzin vodila rimska cesta. Nenazadnje so na Dobravi pred desetletji naleteli na ostanke rimske ceste, nekje pa je morala biti speljana tudi povezava med tedanjo rimsko Emono in rimskim naseljem v Mengšu. Nedalet od gradu Jablje, pri loški cerkvi, so odkrili tudi ostanke nekdanje rimske vile oz. vile rustice, kot so včasih Rimljani imenovali svoja velika kmetijska posestva. Gregor ne izključuje tudi možnosti, da je cesta vodila kje nižje, pod hribom, morda celo pod traso kasnejše ceste, saj se je to pogosto dogajalo, Rimljani pa

so bili tudi taki mojstri pri gradnji cest, da se niso ustrašili niti močvirnih terenov.

Gregor je tudi povedal, da imajo v Trzinu zabeleženih več arheološko zanimivih območij, kjer bi domnevno lahko našli ostanke iz rimskih časov pa tudi iz drugih obdobji zgodovine. Arheologi o tem, kje so ta mesta, ne želijo govoriti, saj bi to lahko kaj hitro sprožilo nenadzorovano razkopavanje in iskanje arheoloških zakladov. Takšna nestrokovna iskanja pogosto uničijo pričevanja preteklosti, neredko pa se pojavijo na takšnih najdiščih tudi roparji, ki jim gre le za zaslužek. Naj drugo, da zdaj, ko v Mengšu urejajo plinovodno omrežje in drugo infrastrukturo, Gregor budno bdi nad razkopavanji. Prav pred kratkim so pri takih kopanjih naleteli na grob iz pradavnine, našli pa so tudi več drugih, arheološko zanimivih najdb. Prav v času, ko sva se pogovarjala, je v mengeški muzej prišla Mengšanka, pri kateri so pri kopanju temeljev za hišo naleteli na arheološke ostanke. Ko sem vprašal, če je kdo od arheologov nadzoroval izkopavanja jarkov za plinovod in vodovodno omrežje, pa mi je predstavnik Zavoda za varovanje kulturne dediščine iz Kranja, arhitekt Milan Sagadin, povedal, da predstavniki Zavoda bdijo tudi nad takšnimi izkopavanji, vendar je zdaj zelo težko ugotoviti, če kopljejo na območju arheološkega najdišča. Včasih, ko so kopal z lopatami in krampi, so takšne stvari hitreje odkrili, zdaj, ko večino kopanja opravijo buldožerji, pa je to precej težje. Povedal pa mi je, da arheologi poznajo nekatera arheološko zanimivejša območja in da lakral, ko na takih mestih razkopavajo, arheologi še posebej budno pazijo, kaj se tam dogaja. Ob tako hitrih posegih v prostor, kol smo jim zadnje čase priče v Trzinu, pa je to, ali arheologi kaj najdejo, vse bolj odvisno od sreče.

Trzin, soustanovitelj javnega zavoda Medobčinski muzej Kamnik

Kot smo poročali že v prejšnji številki Odseva, je občinski svet na svoji septembrski seji sprejel sklep, da bo naša občina sodelovala pri ustanovitvi javnega zavoda Medobčinski muzej Kamnik. Ustanovitev tega javnega zavoda bi podprla denarno, Medobčinski muzej pa naj bi v skladu z zakonom na ustrezen način opravil muzejsko dejavnost na območju naše občine, hkrati pa naj bi občini nudil tudi strokovno in drugo pomoč pri oblikovanju, vzdrževanju in predstavljanju občinske muzejske zbirke.

Kot smo poročali, so se svetniki pri tem ukvarjali z dilemo, ali podpreti soustanavljanje muzeja v Kamniku ali pa podpreti dejavnost nam bližjeja Muzeja Mengeš, ki ga je na seji občinskega sveta predstavljal njegov direktor Janez Štrlep. Občinski svet se je po dokaj obsežni razpravi nazadnje z osmimi glasovi proti štirim odločil, da podpre ustanavljanje Medobčinskega muzeja, pri tem pa je še zlasti med starejšimi občani ostal slab občutek, da bi bilo mogoče vseeno bolje, če bi podprli mengeški muzej. Župan g. Anton Persak je sicer povedal, da je vsaka občina v skladu z zakoni dolžna na svojem območju poskrbeti za muzejsko dejavnost in za to ji država priznava določene stroške. Ministrstvo za finance pa občinam teh stroškov ne priznava, če same ustanavljajo svoj muzej ali če za opravljanje muzejske dejavnosti namesto javnemu zavodu muzej zaupajo kateri od tovrstnih ustanov, ki niso javni zavod. Ker mengeški muzej ni javni zavod, država občini izdaikov, ki bi jih imela s plačevanjem njegove dejavnosti, ne bi štela pri izračunu primerne porabe

Zgodovina Trzina in Mengša tesno prepletena

Med pogovori, ki smo jih slišali po sklepu občinskega sveta Trzin o podpori ustanavljanju Medobčinskega muzeja Kamnik, smo zaznali precej pomislekov. Mnogi opozarjajo, da je Kamnik starodavno mesto z res veliko zgodovinskega gradiva, in bo vsak muzej imel v mestu več kot preveč dela z ohranjanjem in negovanjem tamkajšnje kulturne dediščine, kar se je dogajalo že doslej. Vsi vemo, da za muzejske dejavnosti vedno primanjkuje denarja, zato ni prav razumno pričakovati, da bodo v na novo ustanovljenem muzeju v Kamniku imeli kaj drugačen način dela kot doslej. Ker Trzin nima prav posebno bogatih zgodovinskih spomenikov in drugih ostankov, je prav malo verjetno, da bodo kamniški muzealci za naš kraj porabljali kaj več svojega časa in energije, kot so bili vajeni.

Po drugi strani pa imamo v neposredni bližini Muzej Mengeš, ki sicer ni javni zavod, je pa njegova dejavnost neprimerno bolj povezana z našim krajem kot pa dejavnost kamniškega muzeja. Prav zaradi tega smo zaprosili direktorja Muzeja Mengeš Janeza Škrlepa, da nam podrobneje predstavi dejavnost njihove ustanove.

Kako zaščititi dediščino preteklosti

Še pred letom 1995 smo razmišljali o tem, kako bi na našem območju preprečili hitro propadanje kulturne dediščine. Nismo videli druge možnosti, kot da ustanovimo svoj, samostojen muzej, ki bo v povezavi z drugimi muzeji in podobnimi ustanovami, predvsem pa z Zavodom za zaščito kulturne dediščine v Kranju, strokovno skrbel za ohranjanje te dediščine. Menim, da bi bilo prav, če bi tudi drugje po Sloveniji ustanavljali podobne ustanove, saj smo priče prehitremu izginevanju in uničevanju pričevanj naše zgodovine. 28. marca 1995 smo tako na pobudo nekaterih delavcev Zavoda za zaščito kulturne dediščine v Kranju kot tudi predstavi-

kov Narodnega muzeja iz Ljubljane ustanovili Zavod Muzej Mengeš in se začeli bolj strokovno in organizirano ukvarjati z zaščito naše kulturne zapuščine. V prvem obdobju smo se opredelili predvsem za skrb za ohranjanje premišne kulturne dediščine, določili pa smo tudi smernice delovanja našega muzeja.

Ena od osnovnih usmeritev je hranjenje, datiranje, obdelovanje, vzdrževanje in predstavljanje zgodovinskih zbirk od prazgodovine do današnjih dni. V ta sklop delovanja je še zlasti vključena arheologija, saj živimo na območju, kjer so izredno bogati arheološki ostanki preteklih dob.

Druga usmeritev je oblikovanje zbirk dejavnosti prebivalcev našega območja v starih časih. Tu gre še zlasti za dopolnilne dejavnosti ob kmetijstvu, kot so bile slavninarstvo, mesarstvo, pivovarstvo, trgovina in druge dejavnosti naših prednikov, ki so zaznamovale ta kraj.

Tretje področje pa je oblikovanje zbirk o pomembnih osebnostih, ki so izšle iz tega območja. Gre za osebnosti, ki so pomembne za ta kraj, hkrati pa tudi za osebnosti, ki so vplivale tudi na širše območje, in so nemalokrat s svojim pomenom presegle celo nacionalne okvire. Takih osebnosti je bilo tu okoli kar precej.

Naš muzej zdaj pokriva tudi druga področja. V svojo dejavnost tako zdaj poleg skrbi za kulturno dediščino vključujemo tudi skrb za naravno dediščino in še druga področja delovanja. Načrtujemo paleontološko zbirko, želimo zagotoviti didaktičnim potrebam, ko gre za izobraževanje osnovnošolcev. Ker delamo precej intenzivno, se lahko pohvalim, da tudi tovrstne zbirke oblikujemo precej intenzivno.

Večina dela je ljubiteljskega

V začetku v muzeju nismo imeli redno zaposlenih. Vsi smo delali brezplačno, glede na zahtevnost posameznih projektov pa smo po pogodbah občasno zaposlovali strokovnjake, saj je delo v našem muzeju zelo strokovno. Povezali smo se tudi z najpomembnejšimi strokovnimi ustanovami v Sloveniji in tako pridobili pregled konkurenčnih klav-

zul. Od teh ustanov smo nato pridobili sodelovanja za delovanje njihovih strokovnjakov na posameznih področjih tudi za naš muzej. Takšna soglasja smo na primer dobili od Narodnega muzeja, SAZU-ja, Filozofske fakultete in drugih ustanov. Sodelujemo z res številnimi ustanovami, tudi tistimi, s katerimi pogodb o sodelovanju še nimamo sklenjenih.

Ker se je obseg dela v muzeju krepko povečal, smo zaposlili strokovnega sodelavca, arheologa po izobrazbi, ki skrbi za kustoska opravila. Redno nadzira vse, kar pride v Muzej, vse evidentira, skrbi za ustrezno hrambo, odloča o načinu konzerviranja, sodeluje z restavratskimi službami in drugimi ustanovami. Sicer pa v Muzeju zdaj dela šest oseb, od tega je le eden plačan profesionalce, vsi drugi delajo po pogodbi ali pa za delo niso plačani. Mengeški muzej nekoliko deluje kot občinski muzej, saj mu je dala mengeška občina oktobra leta 1995, po tem, ko smo bili ustanovljeni, koncesijo za delo na tem področju. Zaradi vsebine dela pa največkrat ne moremo ostati zgolj znotraj sedanjih političnih meja naše občine. Posamezne teme presegajo te okvire, ene bolj, druge manj, vendar se s tem posebej ne obremenjujemo.

Tudi zaščita nepremičnin

Kot smo pridobili koncesijo za opravljanje muzejske dejavnosti v Mengšu, smo dobili tudi koncesijo za organizacijo obnove nepremične dediščine. To je dodatek k naši muzejski dejavnosti, vendar se zdaj zavzeto ukvarjamo tudi z organizacijo zaščite nepremičinske dediščine. Delujemo na različnih ravneh. Včasih smo pobudniki obnove različnih spomenikov in naše stavne dediščine. Med drugim smo bili pobudniki obnove gradu Jablje, cerkve v Loki in nekaterih drugih večjih objektov, vendar pri obnovi ne sodelujemo, razen z določnimi informacijami, ki jih restavratordi pri obnovi potrebujejo. Smo pa organizatorji obnove nepremičnih objektov, kot so na primer stari vodnjaki, kapelice, ruševine starega gradu nad Meng-

šem, stara hišna pročelja in podobno. Pri teh obnovah poskrbimo, da strokovnjaki, ki te objekte obnavljajo, delajo pod nadzorom in s pomočjo nasvetov strokovnjakov Kranjskega zavoda za varstvo kulturne dediščine.

Naša stalna naloga je že nekaj časa tudi skrb za ohranjanje naše naravne dediščine. Poskrbeli smo, da so dopolnili sezname vodnih virov na našem območju. Ti so tu okoli sicer skromni, vendar zaradi tega nič manj dragoceni. Z zavodom za zaščito naravne dediščine sodelujemo tudi pri ohranjanju nekaterih posebnih življenjskih okolij – biotopov, v okolici Mengša in sosednjih krajev.

Povezava s Trzinom

Skrozi vsa zgodovino, verjetno že od prazgodovine naprej, je bil Mengeš povezan s svojo neposredno sosesščino pa tudi s širšim območjem, vse do Save, gotovo do Zagorja ob Savi, pa vse do štajerske meje in prav gotovo tudi do Komende, Šenturja, Smlednika. Trzin je tako rekoč na pragu Mengša in njuna zgodovina je praktično ves čas tesno povezana in prepletena. Skoraj bi lahko rekli, da gre za isti organizem. Glavna vez je, razen bližine, skupna geografska lega, še zlasti ob istih prometnih poteh. Povezovala nas je tudi Pšata. Pomembna zgodovinska vez, ki nas je združevala dolga stoletja, je bila skupna cerkevna fara, kasneje ista zemljiška gospoda. Po svoje nas povezuje tudi kraški osamelec nad obema naseljem, Rašiško pogorje, katerega del sta tudi Onger in Gobavica. Mogoče se premalo zavedamo, da je tudi to z gozdom poraščeno hribovje na neki način geografska, klimatska, strateška in tudi kulturna povezava obeh občin. Vode, ki izvirajo v Trzinu, zdaj jih je sicer vse manj, saj jih skrivajo v kanalizacijo, izvirajo z območja Dobena in Rašice. To hribovje je za obe naselji predstavljalo podobno gospodarsko, naravno in tudi kulturno dobro in nas je na svoj način že od nekdaj povezovalo. Prav zaradi teh tesnih povezav obeh krajev vidim možnosti nadaljnjega sodelovanja našega muzeja s Trzinom.

Osebnosti sliki so že kar pogosti

Že od ustanovitve Muzeja k nam redno prihajajo Trzinci in tudi podpirajo našo dejavnost, moram posebej poudariti, da tudi finančno. K nam prihajajo po informacije različni trzinski študentje, ki sestavljajo svoje seminarne, diplomske in druge naloge. Pri nas so jim na voljo vsi podatki, s katerimi razpolagamo, prav tako k nam po podatke prihajajo trzinski osnovnošolci. Dokaj dobro sodelujemo tudi s trzinskim turističnim društvom. Neredko smo prisotni pri njihovih akcijah, pri naših akcijah pa so prisotni tudi predstavniki njihovega društva. Z njimi gojimo zelo dobre,

tudi prijateljske odnose, pri tem pa lahko sodelujemo tudi pri zelo strokovnih zadevah. Mengeški muzej hrani tudi nekatere imenitne kose kulturne dediščine z območja Trzina, ki bodo Trzinu po potrebi vedno na razpolago. Tako tudi pričakujemo, da nam bodo na razpolago za naše znanstveno delo in razstave predmeti, ki so v drugih institucijah, tudi v Trzinu.

Številne možnosti za sodelovanje

Kar pa se tiče konkretnih sodelovanj, vidim veliko možnosti za povezave. Vsi imamo podobna pričakovanja pri oživitvi gradu Jablje, povezave vidim na primer tudi na področju arheologije. Vemo za nekatera arheološko zanimiva območja v Trzinu. Trepeta-mo zanje, da jih ne bo razvoj naselja uničil. Prav tako vemo, da gre pri posodabljanju naselja, pri obnovah starih hiš in drugih poslopij ogromno vredne kulturne dediščine na odpad ali pa je uničene. Bojim se, da bo tako zaradi nerazumnega odnosa do dediščine naših prednikov za vedno uničenih precej dokazov materialne kulture prejšnjih rodov. Z večjo prisotnostjo usposobljenih muzealcev in drugih strokovnjakov bi verjetno lahko precej takšne dediščine rešili pred propadom. Možnosti za sodelovanje med Trzinom in našim muzejem pa vidim tudi pri zbiranju in ohranjanju zapuščine pomembnih mož z našega območja. Eden takih vidnih mož je bil Ivan Hribar, kasnejši znani ljubljanski župan, ki se je rodil v Trzinu, dalj časa pa je živel v Mengšu. Menim, da bi ga veljalo tudi na našem območju predstaviti na dostojen način. O teh stvareh ne govorim zato, da bi koga prepričeval. Naš muzej daje ponudbo svojih storitev enostavno zato, da ne bi zapuščina prejšnjih rodov v Trzinu izginevala in propadala tako intenzivno kot zdaj. Ne pravim,

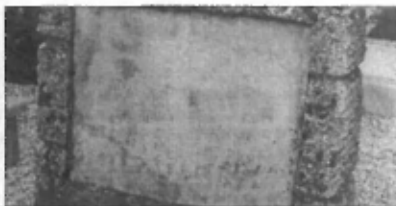
da se bo to zaradi dejavnosti našega muzeja ustavilo in da bomo rešili vse, kar se rešiti da. Tudi v Mengšu zgodovinska dediščina še naprej propada, vseeno pa nermalokrat pred propadom še rešimo vedno pričevanja o kulturi naših prednikov. Janez Škrlep vidi veliko možnosti za sodelovanje s Trzinom. Naša občina bi lahko na primer naročila Mengeškemu muzeju, da na trzinskem območju izpelje kakšen projekt. Prav pred kratkim je občina pri Zavodu za varstvo kulturne dediščine v Trzinu naročila preverjanje domnevnih arheoloških ostankov rimske ceste v Trzinu. Skupino, ki je opravila dva t.i. sondažna izkopa, je vodil arheolog Gregor Štibernik, ki je zaposlen v Muzeju Mengeš. Janez tudi pravi, da v Mengeškem muzeju niso nevoščljivi kamniškemu muzeju za denar, ki ga bo prejel od Trzina. Dobro poznajo razmere, in vedo, da na področju muzejske dejavnosti vedno primanjkuje denarja, in je vsak tolar zelo dobrodošel. Seveda bi se pomoč, kakršno bo iz Trzina prejel kamniški muzej, v Mengšu zelo prilegla, vendar pravi, da tudi po odločitvi občinskega sveta vsi mostovi za sodelovanje niso podrti. Mengeški muzej še vedno računa na sodelovanje s trzinsko občino in tudi na možnosti, da bi za svoje strokovne usluge od trzinske občine lahko kdaj dobil tudi kakšen denar. V Mengšu enostavno vidijo zelo veliko področij, kjer bi lahko sodelovanje okrepili in tudi bolje izkoristili njihove usluge, ki jih ponujajo. Prepričan je tudi, da ima Mengeški muzej precej več interesov, da se trzinska pričevanja iz preteklosti raziščejo, ohranijo in predstavljajo javnosti kot pa mogoče kakšen drug muzej, pa čeprav je njegov soustanovitelj tudi naša občina.

Miro Štebe

POZABLJENI

Blíža se prvi november, dan spomina na umrle. No, tudi v Trzinu so živel ljudje, ki so nekaj naredili za kraj, pa so ostali pozabljeni. Občani Trzina so nas opozorili na grob

Franca Kotarja, ki leži zapuščen na Mengeškem pokopališču. Ni nam uspelo ugotoviti, ali je še ostal kak sorodnik tega partizana, ki bi lahko poskrbel za njegov grob. Prav gotovo pa bi za grob šloveka, po katerem nosi ime, lahko poskrbelo trzinsko kulturno društvo. Tudi občina bi bila verjetno lahko tista, ki bi poskrbela za lep vzgled, nenazadnje pa nanj ne bi smeli pozabiti vsaj njegovi soborci. (IS)

Ivo Nemec - konservator - restavrator

NAŠO DEDIŠČINO ZAŠČITITI PRED

Iva Nemca poznam že dalj časa. Še najbolj se ga spominjam iz časov, ko so si v bivši krajevni skupnosti prizadevali, da bi prebivalcem Slak priznali solastništvo plinovodnega omrežja v tistem delu naselja in da bi Interina umaknila svojo plinsko postajo iz našega kraja. Takrat je z odločnimi in strokovno utemeljenimi prepričanji delal sive lase predstavnikom Interine, večkrat pa se je izkazal tudi s svojimi nastopi na različnih zborih krajanov. Ampak že nekaj časa vem, da je Ivo tudi priznan strokovnjak s področja konservatorstva - restavratorstva. Ker je v tej številki Odseva nekaj več govora o zgodovini, smo v uredništvu ocenili, da je prav oktober primeren čas za predstavitev tudi tega zanimivega sokrajana.

»V Trzinu sem že 15 let,« je začel svojo pripoved Ivo, »in sem si že rekel, da sem že postal »Trzinec«, potem pa mi je neka ženska iz starega dela Trzina rekla, da še nimam trzinskega državljanstva. Za šalo sem jo na hitro vprašal, če je »stara Trzinka«. Ko mi je pritrčila, sem jo vprašal, kaj ima črno na zadnji plati, če se je morda umazala, pa mi je zabrusila, da je pravkar z »raufnka« zlezla. No, zdi sem, da stvar ni v tem, kaj kdo misli o sebi, ampak bolj kaj drugi mislijo o njem.«

»V dvajsetih letih, odkar to delam, so se odnosi v družbi do moje dejavnosti zelo spreminjali: od, lahko bi rekel, skoraj popolne ignorance smo zdaj prišli do obdobja, ko se ljudje začinjajo bolj zavedati pomena ohranjanja pričevanj kulture naših prednikov. V določenem obdobju je ljudi zanimalo predvsem, koliko so posamezni stari predmeti vredni. Jaz pravim, da je posamezen predmet vreden toliko,

kolikor človek čuti do njega, koliko mu pomeni. Včasih so vse »porivali« v muzeje, zdaj pa želijo vse hraniti doma, v svojih lokalnih zbirkah, zato prihaja do trenj pri odločanju, kaj je nacionalnega in kaj lokalnega pomena.«

Pri delu Iva Nemca je več stopenj ravnjanja s starimi predmeti. Najprej gre za ohranjanje, nato konzerviranje, šele kasneje pride na vrsto restavriranje. Pri tem gre najprej za to, da se predmetu skuša vrniti prvotni videz, pri tem pa predmetu še ne povrnejo tudi njegove funkcionalnosti. Gre predvsem za prikaz, kako je predmet nekoč izgledal, gre za njegovo dokumentarno vrednost. Kadar želijo, da bi predmet spet deloval, kot je včasih, pa govorijo o renoviranju. Restavriranje je po mnenju mojega sogovornika že kar zastareli izraz, saj gre pri njegovem delu največkrat za konzerviranje - restavriranje. Najpogosteje se trudijo ohraniti in zaščititi originalne dele predmetov in šele kasneje jim dodajajo manjkajoče dele, ki so se izgubili ali pa jih je zob časa prizadel. Pri tem se trudijo, da bi dodajali enake materiale, kot so bili na predmetu prvotno, predvsem pa, da bi imel obnovljeni predmet spet lepo podobo. Včasih namerno pustijo stvari tako, da lahko tudi laiki vidijo, kaj je še original in kaj so pri restavriranju predmetu dodali. Pristopi na tem področju se spreminjajo.

»Danes si prizadevamo predvsem, da bi pri restavriranju dosegli idealen približek origi-

nalu. Trudimo se, da bi dosegli, da bi tisto, kar smo dodali, kasneje brez škode tudi odvezli. Če se bo čez čas pokazalo, da so nekatere metode boljše, da so neki materiali boljši, jih bodo lahko zamenjali. Tudi danes se včasih srečujemo z dilemo, ali dodati enako, na primer neko modro barvo, ki ni obstajna, in je propadla. Če danes dodamo enako barvo, bo ta čez čas spet propadla, lahko pa dodamo boljšo barvo, ki se bo po izgledu približala originalni podobi.«

Ob svojem delu se restavratorji srečujejo s številnimi vprašanji in dilemami in mogoče je prav to tisti izziv, ki Iva Nemca vleče v poklic, ki ga opravlja. »Dostikrat se sprašujem, zakaj to počnem. Menim, da ne samo zato, da imam v rokah lepe stvari. Gre predvsem za to, da se zavemo, da nismo od danes, da se ni svet začel z nami, da je okrog nas veliko lepih in zanimivih predmetov naše kulturne dediščine. Menim, da jih je treba varovati, zaščititi in prenesti naslednjim rodovom. V družbi se ta odnos do preteklosti zelo spreminja. Včasih v zelo kratkem času spreminjajo podobo okolice, od narave do naselij in kulturnih spomenikov. Barok je na primer na Slovenskem zelo hitro spremenil veliko gotških cerkev. To se je zgodilo enostavno zato, ker je bil barok ljudem všeč. Gotške cerkvice so se ohranile na območjih, kjer niso imeli možnosti, da bi jih spremenili. Danes je vse okrog nas pozidano z bloki, ki nam niso všeč. Okrog sebe imamo polno primerov posegov, ki so narejeni na hitro, mogoče ne dovolj premišljeno. Ne vem, čas bo pokazal, ali je to dobro ali ne.«

Ivo Nemec je največ delal pri raziskavah starih slik, ki jih je bilo potrebno zaščititi in restavrirati. Pri tem je zelo veliko delal pri preiskavi plasti posameznih slik, fresk in drugih poslikav. Ugotavlja je moral, kako so narejene, kako bi jih bilo treba zaščititi in kaj je vzrok za njihovo propadanje. Pri teh raziskavah si pomaga z rentgenom, različnimi infra in ultra svetlobami ter s številnimi drugimi kemičnimi postopki.

V javnih medijih smo vas zasledili v času polemik glede zaščite Robovega vodnjaka v Ljubljani. Ja. Pri Robovem vodnjaku so raziskave italijanskih strokovnjakov pokazale, da so bili najhujši povzročitelji škode na vodnjaku tresljaji, ki jih je povzročal promet. Kisele dež pa je z originalnih figur vodnjaka spral tudi do centimeter prvotnega materiala. To pomeni, da originalne površine

G. Nemec je po izobrazbi inženir kemije. Po diplomi je nekaj časa delal v industriji, v tovarni Iskra, za štiri leta se je poskusil tudi kot učitelj na srednji tehniški šoli, zraven pa je honorarno sodeloval tudi s Fakulteto za kemijo in z Inštitutom Jožefa Štefana. Potem pa je, kot pravi, čisto slučajno zašel na področje varovanja kulturne dediščine. »V tej dejavnosti sem se znašel bolj slučajno. Enkrat sem videl zapis za kemika v restavratorski delavnici na Zavodu za zaščito kulturne dediščine, takrat se je imenoval še Spomeniško varstveni zavod. Sprejel sem izziv in moram reči, da me je delo pritegnilo. Bilo je zelo raznoliko, zanimivo, in ni čudno, da sem ostal na tem področju. Krajši čas sem kasneje sicer delal tudi kot konzervator - restavrator v Mestnem muzeju v Ljubljani, vendar sem se kasneje spet vrnil v restavratorski center, kjer sem še zdaj, in to že kar dvajset let.«

V Sloveniji je malo kemikov, ki bi se, kot g. Ivo Nemec, ukvarjali z raziskavami materialov, iz katerih so posamezni predmeti narejeni, s preučevanjem vzrokov njihovega propadanja in z iskanjem možnosti za njihovo zaščito, zato ni čudno, da mu dela ne manjka. Pri svojem delu mora sodelovati s strokovnjaki iz različnih področij, še zlasti pa z restavratorji, ki potem izvajajo posege, ki jim jih g. Ivo svetuje.

praktično ni več. Postavlja se dilema, kako naj ohranimo vsaj še to, kar je ostalo od originala. Po mojem mnenju je najbolje, da se originalne figure prestavi na varno mesto, tam, kjer je zdaj vodnjak, pa naj bi namestili kopije. Vse drugo je zame govorjenje. Kako se bodo odločili, ne vem. Kolikor časa bo vodnjak vzdržal, bo vzdržal, ampak propadanje se bo nadaljevalo. Mislim, da bi ga bilo smiselno prestaviti. Ker to ni povsem moje področje, pa ne vem, ali naj bi ga prestavili v celoti ali samo figure.

Precej pozornosti so pritegnile tudi razprave o zaščiti podvodnih najdišč arheoloških predmetov, na primer tistih, ki so jih odkrili v Ljubljanci.

Na tem področju sta se spet izkristalizirala dva pristopa. Vemo, da se vsega, kar izkopljejo, praktično ne da konzervirati in restavrirati. Kitajci so se na primer odločili, da dokler ne poskrbijo za tisto, kar že imajo izkopano, ne dovolijo nobenih novih izkopavanj. Ko smo se pogovarjali o tem, pa so nekateri opozorili na kisel dež. Zavzeli so se za to, da tisto, kar je v zemlji, prav zaradi zaščite pred njim, izkopljemo, saj bo drugače propadlo. Stvarim, ki so se v zemlji ohranile sto ali tisoč let, zdaj grozi, da jih bo v nekaj desetletjih »požrlo« onesaženje. Tisto, kar je ležalo v zemlji, je doseglo neke stabilne pogoje, ki so ustavili ali vsaj upočasnili propadanje. Bakreni predmeti na primer so določen čas propadali, potem pa se je to ustavilo, ker se je v tistem okolju vzpostavilo nekašno stabilno ravnovesje. Zdaj je z onesaževanjem to ravnovesje marsikje porušeno.

Razprave na to temo so bile zelo živahne tudi v zvezi z ohranjanjem lesenega barjanskega kolesa. Takrat so dostikrat citirali vaše mnenje.

To kolo je izjemna najdba. Prav zaradi tega nekateri menijo, da ga je treba zakopati nazaj v enake pogoje, kot so bili tisti, v katerih je dočkal 5000 let. Gre namreč za moker les in s takim materialu sem se dolgo ukvarjal, sicer ne tako intenzivno, vendar pa je. Problem takšnega lesa je, da lesna masa propade, nadomesti pa jo voda. Ko ta les posušite, je to podobno balonu, ki ga počite. Balon, ki izpusti zrak, je brez oblike. Konzerviranje takšnega pa je delikatno opravilo, ki včasih ne da najboljših rezultatov, zato so se nekateri res zavzemali, da bi kolo zakopali nazaj. Jaz se s tem apriornim mnenjem ne strinjam. Menim, da je potrebno pregledati najsoodobnejše metode in se v sodelovanju z tujnimi strokovnjaki odločiti, kako naprej.

Kakšen pa je občutek, ko v roke dobite tak predmet, kot je na primer barjansko kolo?

Moram reči, da je občutek fantastičen. Ko sem to kolo zagledal, sem se počutil res

neverjetno. Ko zagledaš navadno, vsakdanje kolo, ni nič, ko pa sem zagledal tisto staro kolo s patino, je bilo pa res enkratno. Kolo me ni prevzelo samo zato, ker sem vedel, da gre za pet tisoč let staro stvar, tudi s tehničnega vidika je kolo enkratno. Ko ga gledaš, se vprašaš, kako bi danes to naredili. To kolo je sestavljeno. Ne gre zgolj za odrezek drevesnega debla. Barjansko kolo je sestavljeno iz več delov, ki so povezani z vezmi. Te so konične in še na lastovičji rep narejene. Res enkratno. Očitno so bili mojstri, ki so znali to delati. Verjetno se je znanje prenašalo iz roda v rod. Gre za eno najstarejših koles na svetu. Še eno tako je v Švici. Ne vem, katero je zdaj starejše, ampak saj ni pomembno, med arheologi je to kolo naredilo ogromno za prepoznavnost Slovenije. Ne poznajo Dmrovska, ko jim omeniš Ljubljansko barje, pa vsi vedo, kje je to.

Pred časom ste se ukvarjali tudi z restavriranjem »slovenske« egipčanske mumije. Sodeloval sem samo z določenimi raziskavami. Mumija je v Narodnem muzeju in z njo se je ukvarjal kolega Miran Pflaum. Jaz sem se ukvarjal s tem, kakšne so bile vezi na slikarjih, kakšna je bila podloga, na katero so nanašali barve. Gre za pomembne podatke za restavriranje, saj če veš, da so uporabljali vodno vezivo, potem pri čiščenju ne smeš uporabljati vode.

Ivo Nemeč pravi, da so takšni predmeti, kot je bila mumija, zanj zanimiva popestritev dela, vendar pa se on največ ukvarja s stenskim slikarstvom, ki je značilno za Slovenijo, je naša kulturna dediščina. V Sloveniji je zelo veliko cerkva. Praktično ni hribečka brez cerkvice, značilno zanje pa je, da so v notranjosti poslikane. Tisto, kar se mi zdí res slovensko, je še zlasti gotško slikarstvo. Cerkvice so poslikali nekateri mojstri, ki so že imeli svoje delavnice, precej pa je tudi domačinov, ki so se paž lotili slikanja. Niso

bili profesionalci, ampak bolj ljubitelji. Značilno je, da v tistem času modre barve skoraj niso uporabljali. Druge barve so lažje dobili, saj v naravi lahko najdeš rjave, zelene, črne in drugih barv kamenčke, modra barva pa je zelo redka. To bi morali kupiti in zato na freskah iz tistega časa ni prav dosti te barve. Kasneje v baroku so že bolj prihajali mojstri iz drugih dežel in so se vplivi križali.

Ko se g. Nemeč ukvarja s posameznimi slikarji, odkriva najrazličnejše podrobnosti, ki govorijo o avtorjih slik, o dobi, v kateri so slike nastajale, o pogojih takratnega življenja. Praktično vsaka slika ima za seboj neko zgodbo in g. Nemeč in drugi restavrirajo skoraj kot detektivi odkrivajo te zgodbe.

»Spominjam se, kako smo se pred leti precej ukvarjali s Metzingerjevo sliko, ki je bila tudi predstavljena na razstavi v Narodni galeriji. Šlo je za podobo Marije s svetim Bernardom. Slika je še posebej vzbudila pozornost, ko smo ugotovili, da je imela Marija prvotno gole prsi preslikane. Poskušali smo ugotoviti, kdaj se je to zgodilo in kdo je prsi preslikal. Uspelo nam je dokazati, da je bila preslika opravljena istočasno, kot je bila slika naslikana. Ugotovili smo, da je šlo pri tem za iste barve, kot so bile barve, s katerimi je bila naslikana prvotna podoba. Izgleda, da je naročnik prisilil slikarja, da je prsi preslikal ali pa je celo sam naročnik vzel slikarjeve barve in preslikavo opravil lastnorodno. Ugotovili smo celo, da je bilo to narejeno ali iz neroveze ali pa z neuko roko. Take zgodbe, ki jih odkrivamo, nam govorijo o odnosih, kakršni so nekoč veljali. Govorijo o odnosih do golote in odnosih med umetniki in naročniki.

Veliko se torej ukvarjate s cerkvenimi poslikavami.

Ja, to je pa tudi zanimiva stvar. Pred tem

prehodom so nam govorili, da smo cerkvna delavnica, se pravi ta črni, kasneje pa da smo kulturna delavnica, torej ta rdeči. K sreči so te stvari zdaj za nami. Ne gre za nikakršne skrajnosti in ideološke obarvanosti, je pa res treba reči, da je večina slovenske dediščine povezane z vero, s cerkvami, saj prej kakšnega prav posebno močnega plemstva nismo imeli. Močnejše meščanstvo se je pojavilo šele kasneje.

Kako pa gledate na kulturno dediščino našega območja?

Moram reči, da z zanimanjem spremljam, kako se bo občina odločila v zvezi z muzejsko dejavnostjo. Kot sem bral v zadnjem Odsevu, je župan dejal, da svojega muzeja ne bomo imeli in da naj bi se povezovali s kamniškimi muzejem, razumem pa tudi težnje meneskega muzeja, da bi dobil večjo podporo tudi v Trzinu. Prav zanima me, kaj se bo iz tega izcimilo. Jaz se pri tem težko odločam. Vem, da bi veljalo izkoristiti vsebinske sorodnosti z Mengšanji in tudi Domžalčani. Kot sem razumel, pa se občinsko vodstvo odloča pretežno na podlagi organizacijskih načel. Menim, da bi se občina morala predvsem povezovati s sosednjimi muzeji s pogodbami.

Drugače pa moram reči, kar vedo verjetno tudi drugi bralci, da Trzin kakšne prav bogate kulturne dediščine nima. Grad Jablje je ena takšnih pomembnejših točk, vendar je v sosednji občini. Videl sem, kakšen je bil grad prej v propadanju, vem da ga zdaj obnavljajo, vendar podrobnosti ne poznam.

Poznam Trzince, ki hranijo stare predmete, vendar jih ne želijo dati restavrirati. Kako vi gledate na to?

Takšnim ljudem svetujem, da se pozanimajo pri strokovnjaki, kako je treba pravilno vzdrževati posamezne starine. Sem predsednik Društva restavratorjev Slovenije in na naših spletnih straneh se bodo v kratkem pojavila navodila za ljubitelje, ki imajo stare predmete, do kje in kako lahko sami vzdržujejo te predmete in od kje jim stroka priporoča, da predmete zaupajo strokovnjakom. Stari predmeti so lahko stari in lepi. Če se jim kljub starosti ne dogaja nikakršna škoda, potem ni potrebe po restavriranju. Če se pa ohranjenost in kakovost predmetov lahko poslabša, takrat pa je treba ukrepati. To ukrepanje je lahko minimalno. Lahko gre za konzerviranje, se pravi ohranjanje neke vzdržnosti. Če se lastnik odloči za restavriranje, pa gre za to, da dosežemo neki približek tega, kako so stvari nekoč izgledale, kakšen je bil nekoč njihov videz. Kako se bodo lastniki teh predmetov odločili, je njihova volja, vseeno pa jim priporočam posvet s strokovnjaki.

Miro Štebe

KRATKE IZ PODJETNE REGIJE

Grajski DA na Tuštanju

Čeprav v Odsevu večinoma beležimo dogodke, ki so se zgodili v naši občini, pa tokrat dodajamo cvečko iz Moravč, nanatanjeje z gradu Tuštanj. Na sončno poletno soboto (20. septembra) sta v tem starodavnem osamelcu moravškega območja (tuštanjski grad je edini izmenit množice gradov na Moravškem, ki se je ohranil v celoti) usodni da sta dahnila Peter Svetlin in Maja Uštar. Peter in Maja, sicer domačina, sta bila prva, ki sta se poročila v obnovljenih grajskih sobanah. Poročni obred v duhu grajske gospode je prav gotovo očaral marsikaterega svata. Pred vstopom v grad so ženina in nevesto pričakali pravi grajski vratarji, grajski glasnik ter graščak in graščakinja. V spremstvu glabe iz lesenih, ročno izdelanih rogov sta se »mlada dva« kot kraljevič in princeska povzpela v sobo, kjer sta ju pričakali moravska županja in matičarka.

Svatje niso mogli skriti solza ob ganljivem govoru županje Ljudmille Novak in ob Triviatu, ki jo je za mladoporočenca zapel graščak Peter Pimat.

Pimat pa ni samo pevec, ki zmore visoke ope me tone, temveč tudi pravi pravcati lastnik gradu. Tuštanjski grad je namreč eden izmed redkih gradov na Slovenskem, če že ne edini, ki je vseh svojih 500 let preživel v zasebnih rokah. Tuštanjska »gospoda« je ohranila svoje domovanje tako med različni vojnimi vihrani in tudi med obdobjem nacionalizacije, ko je veliko gradov padlo v državne roke.

Za graščino pa graščak Peter zelo lepo skrbi še danes. S pomočjo moravske občine že več let poteka temeljita obnova, ki bo Tuštanj spremenila v protokolarni objekt, ena od soban pa je, kot že rečeno, sedaj opremljena za svečane grajske proke.

Tuštanjska graščina pa kljub temu da obnovitvena dela še potekajo, obiskovalce zlahka očara z izvrstno ohranjeno notranjo opremo, z gotsko-renesančnim sropom, opečnatimi pečmi, starinskimi slikami ... Če se boste torej odločili za obisk tega moravškega bisera, se odpeljite proti Moravčam in smerokazi vas bodo ves čas vodili do gradu. Seveda pa Tuštanj v svoje nedrje vabi vse mlade pare, ki želijo stopiti na skupno pot.

Mateja Erčulj

80 let Tosame

Znana tovarna sanitetnega materiala Tosama z Vira pri Domžalah je konec prejšnjega meseca praznovala 80-letnico delovanja. Podjetje je ob tej priložnosti izročilo Zdravstvenemu domu Domžale simbolični ček, vreden tri milijone tolarjev, s katerim so omogočili nakup prenosnega defibrilatorja, ki ga potrebujejo reševalci za oživljanje ponesrečencev. Zdravstveni dom Domžale je namreč lani posodobil urgentno službo, letos pa so kupili tudi novo urgentno vozilo s popolno medi-

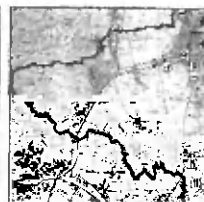
cinsko opremo, med katero sodi tudi defibrilator.

Osrednja slovesnost ob jubileju pa je bila v soboto, 20.9., ko je ministrica za gospodarstvo dr. Tea Petrič v mikalnici Tosame namenu predala novo proizvodno linijo za izdelavo vate, vredno pol milijona tolarjev. Letos bodo v Tosami za naložbe namenili kar 860 milijonov tolarjev. Upajo, da bodo z novimi pridobitvami lahko zadovoljili povpraševanje po njihovih izdelkih, ki je vse večje tudi na zahtevnih evropskih trgih. Za letos načrtujejo 22 % rast prihodkov. Do polletja se je Tosamin izvoz na trge Evropske zveze povečal že na 33 % vse prodaje, v zadnjih štirih letih pa je narasel skoraj 2,2-krat. Kljub krizi v naši tekstilni industriji je tovarna z Vira zaradi svoje tržne naravnosti uspešna. Spada med najpomembnejše slovenske izvoznike, med izvozniki v tekstilni industriji pa je na drugem mestu. Ob tem opozarjajo, da naročila za nekatere njihove izdelke še vedno prehitujejo proizvodnjo.

Podjetje zaposluje 726 delavcev, med njimi pa je kar nekaj tudi Trzinčev.

Domžalčani nas imajo radi

Pred kratkim so v Domžalah izdali novo ličen prospekt, ki z bogatimi slikovnimi gradivom in zanimivimi besedili vabi obiskovalce na potep po domžalski občini. Prospekt prinaša podatke o domžalski občini, njeni zgodovini, kulturnem delovanju, možnostih za šport in rekreacijo ter o izletniških poteh. Zanimivo pa je, da so objavili tudi zemljevid občine z označenim gostinskim in drugo turistično ponudbo območja, zraven pa so, meni nič, tebi nič, v domžalski občini pustili tudi našo, trzinško. Lepo je, da nas imajo Domžalčani radi in da nas ne morejo pozabiti, vseeno pa bi bilo le prav, da bi se potolažili s tem, da je Trzin že kar nekaj časa samostojna občina. Ko so izdajatelji opazili napako, so prospekti takoj umaknili iz prometa, vseeno pa je med ljudmi ostalo še dovolj primerkov tega prospekta, ki bodo še pozni rodovom pričali, kako so se Domžalčani navezali na Trzince. Prav bi bilo, da bi na občini in v turističnem društvu na naklonjenost bolj izrabili, mogoče bi lahko še okrepli »čezmejno sodelovanje«, čeprav je tudi prav, da meja vseeno ostane zarisana tako, kot je določena.

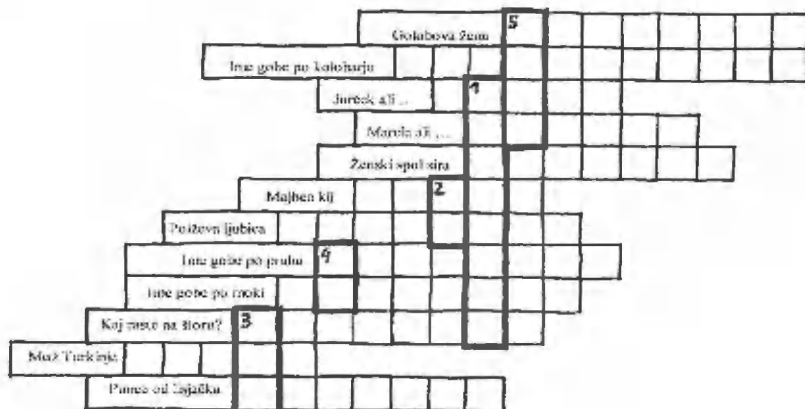

ODSEVNIK

AVTOR:
Simon Fink
Jugovic

VELIKA NAGRADNA KRIŽANKA

PRAVILA REŠEVANJA KRIŽANKE:

Križanko rešujete vodoravno. (Poznavalci, nahiralci gob imajo prednost.)

Odgovor na vprašanje: "Kje je Odsevnik?", dobite v navpično poudarjenih okencih.

Geslo zapišite v označena okenca spodaj!

Ročnic pošljite na naslov uredništva revije Odsev. Med pravnimi odgovori bomo izžrebali tri nagrajence.

1. NAGRADA: sedež glavnega urednika revije Odsev.

2. NAGRADA: intervju, objava članka in zagotovljena slava v Trzinu.

3. NAGRADA: mesečno prejemanje revije Odsev, zastoj.

KJE JE ODSEVNIK ? →

1									
2		3			4			5	

NOVICE IZ PGD TRZIN

Ko preberate te novice, smo že krepko v drugi polovici meseca oktobra. Ta mesec pa je za nas gasilce mesec požarne varnosti. V njem dajemo še poseben poudarek preventivi pred požari in drugimi nesrečami. V ta namen smo pripravili najrazličnejše dejavnosti, kot je sodelovanje s šolo in vrtcem, za odrasle in vse ostale, ki jih zanima, pa pripravimo tudi dan odprtih vrat. Naj vas torej že takoj na začetku povabim na dneva odprtih vrat, ki bosta v petek, 24.10.2003, od 16.00 ure dalje in v soboto, 25.10.2003, od 11.00 ure dalje. In kaj boste videli oz. odnesli z

dnevo odprtih vrat? Ogle dali si boste prostore društva, na kratko vam bomo predstavili zgodovino društva, pokazali vam bomo orodje in opremo, ki jo uporabljamo pri predstavitvah. Prav tako vam bomo prikazali delovanje oz. uporabo gasilsko-reševalne opreme. Seveda pa bomo z veseljem odgovorili na vaša morebitna vprašanja. Opažamo tudi, da je v javnosti vse več pogovorov oz. poteka vroča razprava o večjih nesrečah, ki se na žalost dogajajo vse pre pogosto. Z vami smo se pripravljeno pogovorili tudi o vseh teh zadevah in vam predstaviti vzroke ter težave, na katere naletimo. V kolikor imate željo oziro-

ma jo boste izrazili po predstavitvi, se lahko tudi včlanite v društvo in tako aktivno sodelujete pri pomoči ljudem v težavah oz. stiski. Vedno ste dobrodošli vsi, ki si na kakršen koli način želite pomagati sočloveku. Dela je vedno dovolj. Seveda pa ni samo na ta dan možnost, da se včlanite v društvo. To lahko storite kadarkoli, in sicer tako, da se oglasite v gasilskem domu. Najbolj zanesljivo smo v domu vsako soboto okoli pol dneva. Svoje želje pa nam lahko sporočite tudi preko telefona, in sicer na tel. št. 564 - 46 - 60 in 564 - 46 - 61. Ob tem bi še enkrat povabil vse otroke, da se nam pridružijo. Dobivamo se enkrat tedensko, to je vsak četrtek od 17.00 ure dalje pri gasilskem domu. Vsi ste vedno dobrodošli in pokazali vam bomo kar vas zanima.

Za zdaj bodi dovolj. O uspehih ali pa o razočaranjih pa v prihodnji številki.

Z gasilskim pozdravom NA POMOČ!

HIDRANTI PRVENSTVENO NAMENJENI GASILCEM

Ja septembrski seji občinskega sveta so svetnice in svetniki obravnavali poročilo o stanju vodnih hidrantov v občini. Direktor Komunalnega podjetja Prodnik, g. Marko Fatur, je ob pojasnjevanju poročila izrekel nekaj očitkov na račun gasilcev, češ da niso znali odpirati hidrantov in da niso uporabljali ustreznih ključev za njihovo odpiranje. Treba je povedati, da je podjetje Prodnik zadolženo za redni nadzor delovanja hidrantov v občini, vendar je bilo na ta račun, še zlasti s strani gasilcev, slišati precej očitkov. Gasilci so namreč v prejšnjih letih pri svojih vajah in tudi ob gašenju požarov večkrat naleteli na neuporabne hidrante, podjetje Prodnik je zdaj prvič celovito poročalo o nadzoru hidrantov v občini, kar so v vodstvu občine in tudi gasilci pozdravili. Poročilo je zajelo 98 hidrantov (48 v IOC in 50 v preostalem delu Trzina), vendar so že na seji občinskega sveta ugotavljali, da to niso vsi hidranti v Trzinu. V Prodniku so pojasnili, da si pomagajo s podatki, ki jih najdejo v katastru, predsednik Prostovoljnega gasilskega društva Trzin Jože Kajfež pa nam je dejal, da so tudi gasilci že pred tem ugotovili, da imajo v podjetju Prodnik pomembnejše podatke o tem, koliko hidrantov upravljajo in kje sploh so. »Pred časom smo predstavniku Prodnika na terenu kazali, kje so hidranti, on pa je povedal, da v katastru teh podatkov ni in si je potem na list skiciral, kje so hidranti v resnici. Izgleda, da mi bolje vemo, kje so hidranti.« Zanimivo je, da je nekaj tudi »zasebnih«

hidrantov, takih, pri katerih se poraba vode neposredno beleži in jo porabniki tudi plačujejo.

Na seji občinskega sveta se je marsikdo začudil, ko je direktor Prodnika povedal, da je v občini več vrst hidrantov in da so za vsako vrsto uporabni posebni ključji za odpiranje. Ocenil je, da bi njihovi delavci odprli tudi tiste hidrante, ki jih gasilci niso mogli, ker naj ne bi uporabljali pravih ključev. Jože Kajfež je potrdil, da so po občini res različni tipi hidrantov, da je na primer SGP Goriča vgrajeval en tip hidrantov, Kraški zidar pa druge. Praktično

ima vsak izvajalec drugačne hidrante, vendar pa je predsednik trzinskih gasilcev zatrdil: »Naečeloma pa obstajata samo dve vrsti hidrantov, nadzemni in tisti, ki so v zemlji. Za rokovanje z njimi potrebujemo le dve vrsti univerzalnih ključev - ena vrsta ključev je za nadzemne, ena pa za podzemne hidrante. Mi te ključve imamo in to ne le po enega, ampak več. V vsakem avtomobilu imamo lake ključve in z njimi znamo ravnati. Čeprav so tipi hidrantov različni, bi jih morali z univerzalnimi ključji gasilci vedno brez težav odpreti. Ko smo med našimi akcijami naleteli na neuporabne hidrante, pa so bili ti poškodovani že prej ali pa se jih ni dalo odpreti zaradi drugih razlogov, zgodilo pa se je tudi, da iz odprtih hidrantov ni prišla voda.«

Poudaril je, da naj bi bili hidranti prvenstveno namenjeni gasilcem in naj bi omogočali, da kjerkoli v naseljenem delu Trzina pridejo do potrebne vode za gašenje, ven-

dar pa so hidrante uporabljali tudi drugi, na primer pri gradnji objektov v coni. Včasih so hidrante poškodovali tudi takšni uporabniki. G. Kajfež pravi, da so v coni hidrante pogosto odpirali z najrazličnejšimi orodji, in ni čudno, da je tam toliko poškodovanih. V poročilu Prodника je zapisano, da so na območju IOC naleteli na 7 poškodovanih hidrantov, v preostalem delu naselja pa na 3. Vse te neuporabne hidrante naj bi v najkrajšem času zamenjali. Po nepojasnjenih podatkih naj bi to že storili. Jože Kajfež je tudi povedal, da so precej hidrantov že zamenjali ob sedanji prenovi vodovoda, ki je v nekaterih delih naselja potekala hkrati s polaganjem plinovodnega omrežja. Prav tako naj bi zamenjali hidrante na Jemčevi cesti, kjer že poteka celostna prenova ulice. Še zlasti v starem delu naselja so bili v preteklosti predvsem podzemni hidranti, zdaj pa jih večinoma kamenujejo z nadzemnimi. Upamo, da bodo zdaj nameščeni hidranti pravilno zarisani v kataster in da v prihodnje ne bo težav pri njihovem iskanju.

Gasilci so se večkrat pritoževali tudi zaradi kamenja v vodovodu. Še zlasti v IOC naj bi med eno od vaj, ko so »špricali« na streho enega od objektov v coni, kamenje kar »deževalo«. »Tega kamenja se res bojimo, saj nam lahko poškoduje cevi, še posebej nevarno pa je, da nam poškoduje črpalko. Enkrat nam je že poškodovalo ročnik, to je tisti podaljšek, ki ga pritrđimo na cev in potem z njim usmerjamo curek vode tja, kamor želimo, na primer proti požaru,« je dejal Jože Kajfež.

Predstavniki Prodника je zavrđil, da se takšno kamenje nabira v vseh vodovodih in da se nabira predvsem na najnižjih delih vodovodnega omrežja. Ker je IOC na nižjem delu vodovoda, se pač tam nabira kamenje.

Gasilci se s tem ne strinjajo povsem. Predsednik gasilcev meni, da so za kamenje v cevih dostikrat krivi tudi delavci, ki polagajo vodovodno omrežje, saj s cevmi ne ravnavo prav previdno. »Naj povem samo primer z ene od trzinskih ulic. Ko so izkopali jarek, so vanj vrgli cevi tako, da so se na enem delu zarile v pesek in so bile vse onesnažene in polne peska, vendar delavcev to ni posebej motilo. Zraven je stal gasilec, eden od članov našega društva, vendar ko je delavce opozoril, da bi morali cevi očistiti, da v vodi ne bo kamenja, so se mu ti le zasmejali in dejali, da voda, ko prileče po cevi, vse kamenje z veliko silo odnese naprej in da sama počisti cev. To je verjetno res, vendar se to kamenje potem le nekje nabira. Mi imamo pri naših napravah ponekod zaščitne mreži-

ce, vendar voda teče skozi res s takšno silo, da kamni take mrežice, ki tudi niso pregoste, enostavno razcefra.«

Jože je povedal tudi primer, da so, ko so z vodo napolnili cisterno v gasilskem avtomobilu, ugotovili, da je v cisterno prišlo toliko kamenja, da so ga morali enostavno lastnoroko pobrati iz cisterne, saj bi jim zagotovo poškodovale črpalke.

Pogovor s predsednikom trzinskih gasilcev smo izkoristili tudi za vprašanje, zakaj letos gasilci niso pripravili veselice. Kar nekaj Trzinčev se je namreč obračalo na člane našega uredništva s tem vprašanjem. Jože Kajfež pravi, da je vzrok v t.i. Kebrovem zakonu. »O tem, ali naj pripravimo veselico ali ne, smo gasilci imeli celo posebno sejo. Po treznem razmisleku nismo želeli tvegati kazni, ki bi nam jo lahko naprtili zaradi točenja alkohola. Vem, da so nekatera sosednja društva tvegala, pri nas pa so razmere takšne, da nismo želeli izzivati usode.« Povedal je tudi, da priprave veselice niso želeli prepustiti kateremu od gostincev, saj bi bila to po njihovem veselica tistega gostinca, ne pa gasilcev. Dejal je tudi, da bi bil v takšnem primeru lahko omajen sloves gasilcev kot organizatorjev, ki so vedno skrbeli, da so svojim gostom ponudili kar največ. »Vedno smo si prizadevali, da naše cene niso bile visoke. Sla po zaslužku pri nas ni bila nikoli v ospredju, da smo kaj prislužili, pa smo se lahko zahvalili le poživovalnemu in nesebičnemu prostovoljnemu delu naših članov. Če bi gostinško ponudbo zaupali gostincu, bi bilo povsem razumljivo, da bi ta s tem želel kar največ zaslužiti.«

Naši bralci so nas tudi nagovarjali, da naj poizvemo, koliko denarja gasilci zberejo s prostovoljno podporo krajanov.

»Prispevke sokrajanov dobimo z nabiralnimi akcijami, predvsem z razdeljevanjem gasilskih koledajev po hišah pred koncem leta in pa z denarjem, ki ga zberemo z »včlanjanjem« podpornih članov. V Trzinu imamo približno 400 podpornih članov. Vsak od njih na leto za to plača po 500 tolarjev. To pomeni, da s podpornimi člani društvo na leto dobi približno 200.000 tolarjev. S koledarji pa največ prispevkov nabereemo v starem delu naselja. Tam je to že tradicija, medtem ko je v novem delu naselja, predvsem pa v novih blokih in industrijski coni, izkupiček zelo slab. Glede na to, koliko je v Trzinu obrtnikov, lahko rečem, da je prispevek, ki ga dobimo pri njih, zelo boren. Eni koledar samo vzamejo, drugi pa celo pokažejo, da jim je odveč.

Miro Štebe

SKRIVALNICA

Minito je dobro leto, ko smo imeli nagradno skrialnico v zvezi s prometnimi znaki. Res je, da je skrivanje državnih podatkov zaupna stvar, vendar prometni znaki niso zaupna stvar in nekdo bi moral poskrbeti, da ta del stare Ljubljanske ceste lep videz, kot se za kraj, ki je kot Trzin usmerjen v trajnostni razvoj, spodbodi. Po drugi strani pa si mogoče kdo tudi misli: »Pa kaj, še nekaj dni in odpadlo bo listje in problem bo rešen. Zgodba se bo drugo leto sicer spet ponovila, ampak ker smo Trzinci trpežni,

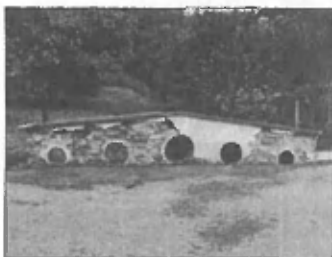
bomo pa že počakali do naslednjih volitev in predvolilnih obljub. Pa še nagradno vprašanje: Kateri znaki so zaupnega značaja? (JS)

MOST VZDIHLJAJEV

Res je! Ne le Beneške, tudi Trzin ima most vzdihljajev! Če se ne veste, se podajte na sprehod po naših lepih Mlakah proti gostilni Trzinka. Nekaj metrov pred gostilno vam bo dih zastajal, naleteli boste na most vzdihljajev. Ne vem, na čigavi zemlji stojijo, mislim pa, da so mostovi večinoma še državni ali pa občinski, saj politikomisarji mostov še niso lastnili.

Spominjam se zadnjih županskih volitev, in vem, da je zmagala vodilna, če rečem politična stranka Za trajnostni razvoj Trzina. Toda ko se vozim ali hodim po Trzinu in vidim, kako vse propada, rjavi ali se ruši, si mislim, da bi že bilo prav, če že bomo menjali državno zastavo, da bi se preimenovala tudi »županova« stranka, in to v Stranko za trajnostni propad Trzina. (JS)

Franc Krizman - Frenk Po cele dneve smo delali

"Gospod Krizman, ali imate kakšno medeno zadevo za promocijo na našem sejmu?" Tako sem se v zadnjem času najpogosteje obračala na gospoda Franca Krizmana, saj sem vedela, da bo rad priskočil na pomoč, ko gre za "trzinsko stvar". Vedno sem mu pravila, in tudi sedaj ga kličem, gospod Krizman ali pa Krizmanov, čeprav sva blizu dvajset let sedela skupaj v poravnalnem svetu takratne krajevne skupnosti, ki naj bi skušal poravnati sprte strani, da bi se izognile rednemu sodišču. Z ugledom, ki ga je gospod Krizman kot krajan imel, z občutkom za stiske in probleme ljudi in prepričanjem, da noben spor ni tako hud, da ga ni mogoče poravnati, je veliko prispeval, da smo se marsikaj dogovorili in rešili. Nekoliko manj ga poznam kot ljubitelja narave, sadjarstva in čebelarstva, še manj njegovo poklicno pot. Dobro pa vem, da izredno lepo poje in je zato sodeloval v več pevskih zborih, kjer si ga še vedno srčno želijo. Najpogosteje sem ga videvala v službenem vozilu, pa tudi pred domačo hišo, ko sta z ženo urejala res lep sadni in rožni vrt. In ob nedeljah, ko sta nedeljsko oblečena hodila k maši. Nikjer in nikdar nisem slišala žal besede o njem. Danes je gospod Krizman že preko deset let v pokojih. Živi na Mengeški cesti št. 56 ...

"Seveda imam, nekaj bom že našel. Pa saj je v Trzinu več čebelarjev." je vedno odgovoril in dodal: "Poglej še tam, pa tam ..."

Po telefonskem dogovoru za članek v Odsevu sem se navsezgodaj oglasila na njegovem domu. Kasneje ima namreč vrsto opravkov. Vem, da je njegova žena že dlje v domu upokojencev v Mengšu ob stalni oskrbi. Žalosten in kar nekam krivo se počutim, je dejal, ko je ni doma in ker je njena bolezen tako huda, da potrebuje stalno nego. Vendar jo obiščem vsak dan, saj tudi sam kósim v tem domu. Dolgo časa so pomagali otroci, vendar imajo vsak svoje obveznosti. Tako sva sedaj problem z ženo rešila. Imava primerne dochodke in biva preskrbljena tudi, če se bom sam odločil za domsko oskrbo.

Poglej, koliko tablet moram dnevno zaužiti. Po obrokih, kot so v posebni skatlici. Najbolj pa me daje hrbtenica. Dvignvanje bremen nad 2 kg mi je prepovedano pa tudi nemogoče. Zato bom čebelaril "bolj nalahko", tudi panj je moč dvigniti v več fazah. Pa dovolj tarnanja! Razvedrila, če se le znaš in moreš vključiti v družbo, je tudi v mojih letih na pretek. S sladkornimi

bolniki gremo za teden v Rogaško, jutri imam sestanek ZB, zelo lepo je bilo na končanem pikniku v domu. Včasih se še priključim cerkvenemu zboru v Trzinu, v katerem pojem s presledki od osnovne šole, v MPZ Janeza Cerarja Domžale, kjer sem pel 7 let, žena pa 10, pa ne pojeva več. Oba zbor sta hila redno na srečanjih pevskih zborov v Šentvidu pri Stični.

Rad sem tudi gobaril. Pa ravno v gozdu me je opozoril infarkt. Zapolnil sem si navodila prijatelja Daretja in srečno prišel do doma in naprej v bolnico.

Od kod vaša ljubezen do vrtnarstva, sadjarstva, čebelarstva...

Ljubezen do sadjarstva, čebelarstva in sploh do nolen mi je ostala iz prvih šolskih let. Takratni nadučitelj g. Intihar je bil praktičen učitelj in dober vzgojitelj. Nas fante je pošiljal za Pšato po primerne drevesne veje in nas učil cepiti. Opazovali smo življenje in delo čebel. Punce so bile med tem v razredu ob ročnih delih. Na učiteljico Kocijančičevo pa nimam lepega spomina. Otroci smo bili prehlaje-

ni. V šolo je prinesla med in ga dala vsakemu po žličko, le meni ne.

Kasneje, če sem le utegnil, sem poslušal predavanja o sadjarstvu in čebelarstvu. Nezapobne so bile razstave sadja in cvetja v Italiji, Franciji, Avstriji. Rad prebiram Moj mali svet, na revijo sem naročen že dolga leta.

Vaša mama je bila iz Volčjega Potoka, tudi vi ste se tam rodili.

Moja mama Marija je bila pravzaprav doma na Mlaki v komendski fari na manjši kmetiji. Preden me je rodila, je morala zapustiti svoj dom, saj sem bil rojen izven zakona v Volčjem Potoku. Od tam sva pristala v Trzinu. Najprej so naju sprejeli pri Jefačenkovi. Sosedje so me velikokrat pazili, ker je mama za preživetje delala na poljih. Za stajico so uporabili sod. Bil je za varstvo in verjetno tudi za spanje. Ko sem začel kobacati in delati prve korse, me je jemala s seboj na polje. Spominjam se, da sem sedel in jo čakal na koncu njive do večera, potem sva se šla umivat v Pšato. Brez molitve najin večer ni minil.

Selila sva se še večkrat. Bivala sva v majhni sobici v Vostlovi kajži. Za kuho in gretje sva imela gašperček. Krajši čas sva žive-la v hiši ob cerkvi, v kateri so sedaj Jerasovi, potem pri Bramarjevih. Spominjam se, da je ob povodnjih - teh je bilo takrat v Trzinu veliko - voda tekla skozi najino sobico. V drugih prostorih je bilo vode do kolen. Razne živalice, tudi miške, so plavale po površini vode, ki se je stekala v kanal pod železniško progo. Nekaj časa sva žive-la tudi pri Osredkarjevih. Hiša je stala na mestu, kjer je kasneje domoval čebelar Jože Dolinšek. Gospod Osredkar je bil dober človek, tudi priznan torbar in sedlar. Zanimivo je, da smo se pri Osredkarju znašli kar trije Franci: sam gospodar gospod Franc, pokojni Pirnat - posvojenec, in jaz, Frenk, ki sem bil še v varstvu. Pred Bramarjevo domačijo je bila v začetku tridesetih let prejšnjega stoletja prva prometna nesreča, ki sem jo videl. Takrat je po cesti na dan mogoče peljal le en av-

tomobil. Tudi kolesarji niso bili številni. Pa vendar je prišlo do smrtne nesreče kolesarja. Avtomobile so takrat že imeli lovci. Ko so nekdo avto pustili ob gozdu in šli na lov, smo ga mi otroci začeli čistiti z različnimi krpami. Pričakovali smo pohvalo in tudi kakšen dinar. Bili pa smo le ošleti; avto je bil opraskan, med krpami se je znašel droben pesek, prah.

Mama je zvedela, da je napradaj hiša čez progno. Obnovili in dozidali smo jo v nekaj letih, pri čemer sem tudi sam pomagal. Zaradi gradnje vrzinske obvoznice tudi te hiše ni več.

Zelo sva se imela rada. Še potem, kot večji, ki se je poročila z Janezom in ob njem zelo trpela. Naučila se je izdelovati krtiče. Veliko sem ji pomagal pri pripravi materiala. Janez je krtiče prodajal naokoli in je mnogokrat ostal brez njih in brez denarja.... Za kakšen šport ni bilo časa.

Soboslikarstvo in pleskarstvo je vaš poklic in vaša dejavnost. Se o tem nekaj povejte.

Za ta poklic sem se učil pri mojstru v Kamniku. Iz Trzina je bil vajenec še Francetov Ivan /Permetov iz zgornjega Trzina/. Spomnim se, da so mi dali najprej prepleskati štalo. Konj je bil ves bel. Takrat smo belili izključno z apnom in v ta namen pripravljali velike apnene jame. Vojna je prekinila moj uk in po vrnitvi sem moral opraviti še nekaj šote. Sledil je pomočniški izpit in nato mojstrski. Ne tako kot kasneje, ko si bil lahko mojster brez primerne izobrazbe. Vsak je lahko odprl obht. Pri 26 sem začel na svoje. Največ se je delalo v Ljubljani. Ne samo mi, tudi zidarji, čistilci stekla, gospodinjске pomočnice... Material in orodje smo vozili kar s saboj na kolesu. Na srečo mi je sosed Ves ponudil klet - kevdri smo Trzinci rekli temačnim kletnim prostorom, ki so bili kar topli od cevi centralne kurjave. Tj kevdri so bil res pravo zatočišče tudi za tiste, ki so bili onemogli od prejšnjega dne, tudi za tiste, ki so radi kartali ali se jim ni mudilo domov. Moram reči, da sem bil sam kar reden in sem vsak dan delal 12 do 14 ur. Tudi kasneje, ko sem imel že svoje vajence in delavce. Mnogi so se izučili pri meni, mnogim sem pomagal na svoje. Imel sem srečo, da ni prišlo pri delih na višini

do večjih nesreč. Čeprav je bilo z delavci tudi hudo. Takoj ko sem odšel, so odlagali čelade in drugo zaščito. Največ sem delal za SCT. Z naročniki sem imel dobre odnose, bil sem dosleden pri dogovorih, pripravljen delati takrat, ko so želeli. Radi so me ob praznikih vabili medse in obratno. Tak je pač poslovni svet.

Sinova hodita po mojih poteh. Na delo in vodenje sta se privajala že med počitnicami, ko sem ju jemal s seboj. Pa tudi rjuni soščeli so radi

kaj zaslužili. Ko sta začela samostojno, najprej Franci in nato Andrej, sem kar malo nadziral zadevo iz bojazni, da stranke ne bi bile zadovoljne. Preko deset let sem že v pokojni in vesel sem, da gre posel naprej. Zelo sem ponosen na svoje otroke, svoje snahe in zeite in spoštujem njihovo delo.

Doživeli ste tudi drugo svetovno vojno. Kako in kje?

Šestnajstleten sem odšel v partizane, pred tem pa delal v skupini fantov, ki so zbirali orožje, hrano in drug material za partizane, dostikrat pa smo bili tudi izvidnica. Moja veza so bili Vosvovi fantje.

Da ne pozabim, naj povem še o dogodku na mostu čez Savo v Črnučah, kjer je bila med drugo svetovno vojno meja med Nemčijo in Italijo. Takrat, mislim, da je bilo leta 1942, so nekatere že znašli s "švercanjem". Bajčev Slavko mi je razlagal, kako dobre cigarete se dobi onstran meje, zamenjujejo jih za maslo. Vržeš čez mejo maslo, vrnejo ti cigarete. Pa sva poskusila. Doma sva nabrala masla, Slavko je imel še nekaj lir in mark. Pred mejo sva opazovala stanje na mostu, skrita za dreve in tlačila denar pod kape. Pa so naju opazili Nemci. V sobi, kjer je sedaj šola za voznike na Ježici, sva bila zasilšana. Izgovarjala sva se, da imava čez mejo leti, da sva namenjena tja. Za nama je bila omara s puškami in pendreki. Izberita, s čim hočeta biti kaznovana! Slavko je pokazal na pendrek, sam sem iskal manjšega. Dobila sva svoje in se poklapana vrnila domov. Ko je bila potem v Jugoslaviji meja še zaprta, smo si obrtniki pomagali na vse mogoče načine. Mi "mašarji" smo iskali zvez za tuje čopiče. Zelo dobre so bile tudi italijanske brizgalne za sadje, ki smo jih s pridom uporabljali za nanos barve. Z legalizacijo uvoza z nabavo orodja in materiala ni bilo problemov. Največja neumnost takratne jugoslovanske vlade je bila zapora za kavo. Vsak otrok je imel potni list, ker se je določena količina kave dobila na osebo.

Zaradi vročih tal v Trzinu sem se priključil gorenjskim partizanom, od tu odšel na Koroško, kjer sem bil vse do osvoboditve maja leta 1945. Predvsem mladi nismo bili večti orožja in urjenja. Uril nas je Blažev Blaž, ki je imel visok čin še iz starojugoslovanske vojske. Bil sem kurir in v paru prenašal pošto iz sedanje Koroške na slovensko stran.

Kasneje tudi že v delno osvobojeni predel. Luče. Nad Železno Kaplo je bila vas, če se prav spomnim, Obirsko, kamor smo hodili na hrano. Tudi Nemci so bili tam zelo pogosto. Ponoči sem šel naprej v izvidnico in če sem videl nemškega vojaka, sem se umaknil. Pozimi je bil sneg tako visok, da se niti glava ni videvala ven. Karavla je bila spodaj ob drči blizu mostu čez potok. Ko smo odhajali na vezo, smo se pomikali najprej nazaj do mosta in potem naprej proti cilju. Javka je bila v svislih.

Spomnim se večera, ko je bil pozimi še posebej hud mraz. Kurirja ni bilo - spomladaj naj bi ga našli mrtvega. S čakanjem v svislih, ko sem bil prej moker čez kolena, sem popolnoma otrdel. Vseeno mi je bilo, če je kar vsega konec. Sotovaršč se je z mano precej namučil, da me je spravil v stajo z ovčami. Koroški Slovenci so bili kar dobri do nas partizanov. Redke praznike smo si pripravili sami s pojedino ubite gozdne živali. Še danes me spreleti srh, ko se spomnim uši. Uničevali smo jih s sežiganjem oblačil in likarjem robov, kjer so se skrivale. Najtežje nam je bilo, ko je padel kakšen od poznanih.

Osvoboditev sem dočakal v Štandrovi brigadi. Takrat smo vsi mislili, da bo Koroška naša, korakali smo proti severu, kar nankrat komanda "Nazaj!" In ukaz: "Banat, Bačka!" Večji del poti smo prehodili peš, razen če so nas kmetje na povelje prepeljali po nekaj kilometrov z leseno vprego. Grozno blato in prah. Na vzhodu sem ostal 6 mesecev.

Mama ni prejerala moje pošte, bila je celo obveščena, da je nekdo, meni podoben, padel v partizanih nekje na Gorenjskem. Povsod me je iskala in jokala.

ln kako je bilo pri nas po osvoboditvi ...

Če samo povem, s kako težkim srcem in solzami v očeh nam je naš pevovodja nadučitelj Intihar ob okupaciji naznani, da je Jugoslavije in učenja v slovenskem jeziku

konec, da odslej govorimo in pojemo le nemško. Učitelje in inteligenco, ki se s tem ni hotela sprijazniti, so zamenjali, drugi so bili izseljeni v Srbijo. Mnogo kraljic je bilo storjenih tudi po vojni. Sam in tudi nekateri drugi partizani smo se spet začeli vključevati v družabno življenje, v pevske zборе, kulturna društva, kjer se je spet pelo in igralo v slovenskem jeziku. Po letu 1948 - 1949 je bila pripadnost in sodelovanje s cerkvijo prepovedana in se je predvsem cerkveni pevski zbor zložil. Bilo je tako, da če nisi izzival oblasti, ni bilo problemov, če pa si se tej zameril, je bilo hudo. Sem član trzinške organizacije Zveze borcev, ki negujemo spomine na osvobodilno borbo, na partizanstvo. Ni nam bilo dovolj petja v zborih. Fantje, kot Blažev Lojze, Matevžev Hen, Koširjev France, Vilarjev Ivan, Učakarjev Dare, smo večinoma ob večerih tja od sedme do enajste prepevali dekleto pod okni. Tudi moji izvoljenki Angeli Kecej - Vožarjevi.

Z Angelo sta se potem poročila? Ona iz trdne kmečke družine, vi le s poklicem v žepu. Zlata poroka je že za vama.

Z Angelo, sam sem jo klical Ela ali Špela, sva se poročila leta 1949. Takrat se ni ničesar dobilo. Tudi vina ne. Pa smo vseeno rešili problem: K poroki smo se peljali z avtom, vino smo dobili v hotelu Slon.

Moj sosed, priča in prijatelj Blažev France, ki je delal "Slona" /pomeni čistil stekla/, je rešil problem. "Brez skrbi," je rekel, "vina bo, kolikor ga boš hotel!" In res, hajd do kletarja, pokušina in še pokušina, pa jedaća in vina smo imeli dovolj.

In sezidala sta si hišo, imata pet otrok, sedaj že 12 vnukov...

Najprej sva živela na njenem domu, nato na parceli čez cesto začela z zidavo. V zaslikih novih prostorih je bil prvo zimo strašen mraz. Stranišče pa čez cesto. Danes je lahko, pripelješ WC kabino na gradbišče. Ni zastoj rek, najprej stranišče, potem hiša. Prihajali so otroci: Anka, Franci, Ela, Darinka, Andrej.

Življenje se je obracalo na boljše. Delali smo res veliko, sam po cele dneve širom Slovenije in izven nje, žena doma in na polju. Po letu 1957 smo že začeli z izletni na morje, kasneje z dopusti. Najprej smo letovali v Kranjenci.

Gospod Križman, ljudje vas poznajo po vaših dobrih delih in prispevkih na različnih področjih. Marsikaj v Trzinu je vaše delo, med drugim ste polepšali trzinško cerkev sv. Florijana.

Ja, res je, tudi v šoli sem marsikaj naredil, pa v kulturnem domu ... V šoli je bil dolga leta zelo dober gospodar učitelj Torelli. Klopji so bile po desetih letih kot nove. Med počitnicami jih je sam popravil in pleskal. Z ženo sva bila botra novemu gasilskemu vozilu ob 80. obletnici PGD

Trzin. Predvsem v času košnje sem pomagal tudi na Vožarjevi kmetiji. Vsega pristoječnega dela in drugih oblik sodelovanja se niti ne spominim, bilo pa ga je veliko.

S "trzinškimi možmi" sem se kar dobro razumel. Škoda, ko se v Trzinu v preteklosti ni kaj dosti naredilo. Pozna pa se, da imamo novo občino. Župan in tisti okrog njega morajo imeti svoj cilj in moč za uresničitev.

Prišlo, da sta si bila z g. Zajcem, dolgoletnim župnikom iz Črnuč, ki je maševal tudi v Trzinu, kar malo podobna.

Večkrat sem bil pri g. Zajcu v Črnučah, ko sem mu pleskal prostore ali delal v cerkvi. Oba sva bila svetlolasa, nekako podobna tudi po velikosti. Potem ko je g. Zajc s kolesa prešel na moped in se z njim k verouku in maši pripeljal iz Črnuč v Trzin, pa so naju res enkrat zamenjali. G. Zajcu sem posodil moj večji motor, on pa je dal meni moped. Z njim sem se pripeljal na Črnuče, pa so ženske zavpile: "Ja gospod, zamujate!" Še druga anekdota: Po koncertu v Moravčah smo zavili v gostilno Kavka. Povabili smo tudi g. Zajca, ki ga pa ni in ni bilo.

Sam sem večkrat pogledal po dvorišču. Pa je le prihrumel njegov stari fičko, on pa ves umazan od popravil. Prijel sem ga pod roko, pripeljal v gostinski prostor: "Glejte, ujel sem zajca." Smeha ni in ni bilo konec.

Pravite, da mobitela ne uporabljate več, da pa je avtomobil čist, bez katerega bi bili bosi in goli. Ob tem prometu, ali se ne bojite voziti.

Ne, to pa ne. Nisem panik, sem samozavesten voznik. Ko zaupanje izgubiš, nisi več za vožnjo.

Svoje otroke sem vse po vrsti naučil prvih zavojev pri 16, 17 letih. Prevozili smo Dmovo in odročne poti po dolgem in počez. Vsi so zelo hitro opravili vozniški izpit. Kljub temu hči Darinka vsak dan kolesari v službo v Ljubljano.

Ja, tale Mengeška cesta pa je silno nevarna. Skrajni čas, da se naredi obvoznica, na Mengeški pa pločniki. Koliko hudih nesreč je že bilo na tej cesti.

In oba sva se spomnila dragih, ki sva jih izgubila.

Kako pa prazniki in nedelje v Trzinu nekdanj in danes?

Včasih so bile nedelje res nedelje in prazniki prazniki. Za k maši ali na proslavo svečana obleka, nedeljsko ali praznično kosilo ... Ker so bile hiše ponavadi vlažne in z lesenim podom, so se ob praznikih kot je velika noč, božič, naravnost svetile. Dišalo je po prazniku. Danes so hiše suhe, svetle, tla dnevno pomita. In skoraj ni razlike med delavnikom, nedeljo, praznikom. Včasih so bile veselice prilika za druženje krajanov. Danes je prilik za druženje ogromno, vendar jih zelo veliko išče zabavo v večjih mestih. Danes je vsega dovolj, da niti ne več za praznik in nedeljo.

Ali ste se vi tudi kdaj ukvarjali z mesarstvom. Prišlo, da je bil vsak drugi v Trzinu mesar.

Ne, ne. Bil sem nekoliko mlajši, tovrstno mesarstvo je bilo v Trzinu že nekako v zatonu. Odpirale so se mesnice, ljudje so opuščali prašičereje... Poznam pa, še iz vajenskih let, eno dobro o trzinških mesarjih. Vprašali so me, od kod sem. Iz Trzina. In naprej, da tam stiskajo ženske med vrata. Ali več zakaj? Ne. Zato da ženska cvili namesto prašča, ki je že mrtve. Včasih se je govorilo, da so Trzinci predelovali tudi manj kvalitetno meso v klobase. Takrat so bile precej velike. Najbrž so nam Kamničani zavidali sloves dobrih klobas.

Gospod Križman, hvala za pogovor. In srečno s čebelami in seveda z zdravjem.

Jožica Valenčak

GRADBENA DELA NE MOTIJO POUKA

Ponedeljek, 29. septembra, je bil za trzinško osnovno šolo prav poseben dan, lahko bi rekli celo zgodovinski. V deževnem vremenu nas je bilo kar nekaj, ki smo želeli biti priče tako svečanemu dogodku, kot je otvoritev novih šolskih prostorov. Učenci šole so ob tej priložnosti pripravili kratek, a zanimiv kulturni program (naslop pevskega zbora, recitatorjev in harmonikarja), iz županovega in ravnateljevega

Razvojni zavod Domžale (podjetje, ki je gradilo prizidek in je bilo izbrano z javnim razpisom) v tako kratkem času (gradnja poteka od maja letos) opravili izjemno delo. Z dograjanjem vzhodnim prizidkom je šola namreč pridobila 4 učilnice, namenjene učencem I. triade, 2 kabineta, sodobne sanitarije (z avtomatičnim prižiganjem luči, s fenomati ipd.), ločeni garderobi za učence I. triade in garderobo za učence II. in III. triade (garderobe so pridobili z razširitvijo dveh prostorov, v katerih sta bili prej učilnici). Dve učilnici v pritličju, ki sta namenjeni učencem I. razreda devetletke, imata tudi neposreden izhod na manjše terase, ki so bile narejene ob gradnji prizidka.

V prvi fazi gradnje so bili adaptirani tudi nekateri prostori v obstoječi stavbi. Povrh vsega opravljenega dela je šola v tej prvi gradbeni fazi pridobila tudi dvigalo za invalide, ki je zgrajeno ob stopnišču obstoječega objekta. Dvigalo sicer ni obvezni program pri gradnji novih šol, vendar pa ga ministrstvo priporoča, saj je v redni pouk v šolah vključenih vedno več otrok z motnjami v telesnem in duševnem razvoju. Pravzaprav se je potreba po takšnem dvigalu na trzinški šoli pokazala že pred leti, ko bi ga ena učenka še kako potrebovala. Z zdaj dograjenim in usposobljenim dvigalom pa šola želi biti pripravljena na podobne primere v prihodnosti. Seveda so za invalide prirejene tudi sanitarije v pritličju. Vodstvo šole je sicer želelo, da bi v skladu s programom v okviru adaptacije posodobili še ostale, precej dotrajane sanitarije, vendar bo na obnovo le-teh potrebno še nekoliko počakati.

V sklopu posodobitev v prvi gradbeni fazi je bila zgrajena tudi sodobna zobna ambulanta v prostoru, ki je bil prvotno namenjen praktičnemu pouku gospodinjstva. Nova zobna ambulanta je iz majhne, enoprostorne ambulante spremenjena v sodobno ambulanto s petimi prostori, in sicer z zobno ordinacijo, s čakalnico, sanitarijami, prostorom za kompresor in pisarno za medicinsko osebje.

V sklopu prve faze gradnje je bila delno adaptirana tudi večnamenska učilnica (za fiziko, biologijo in kemijo). Z njeno pregraditvijo je šola pridobila dodatni kabinet. V

nadstropju obstoječe stavbe pa je klubski prostor za učitelje preurejen in opremljen za praktični pouk gospodinjstva.

Ob vzhodnem prizidku je sedaj tudi obnovo in razširjeno parkirišče.

Vhod v vzhodni prizidek, kjer bodo znanje in modrost sveta pridobivali učenci I. triade, je ločen od učencev II. in III. triade. Učenci I. triade zdaj že lahko uporabljajo svojo novo garderobo, ostali učenci

govora pa smo lahko razbrali težave, s katerimi so se soočali izvajalci, investitorji in projektanti del. Po simboličnem razrezanju traku smo obiskovalci lahko vstopili v čisto nove prostore in si ogledali, kaj vse je bilo narejenega v preteklih mesecih. In verjemite, narejenega je bilo veliko, pa čeprav s krajšo zamudo.

Kot smo pisali že v prejšnji številki Odseva, je do zamud pri gradnji prihajalo v precejšnji meri zaradi birokratskih zapletov, pa tudi zaradi sprva napačno zastavljene gradnje (šolski objekt so želeli širiti v višino, česar pa statika objekta ni dopuščala in je bilo zato potrebno narediti nove načrte za širitev objekta v širino). Kljub temu pa lahko rečem, da so delavci podjetja

pa se zaenkrat še vedno preobnavajo in preoblačijo v garderobi, ki je v pritličju šole (v prostorih, namenjenih za zaklonišče). V novo dograjenih prostorih za majčke iz I. triade so še nekaj dni pred otvoritvijo dostavljali povsem novo pohištvo. Med učiteljicami je bilo že slišati nekaj pritožb, da pohištvo ni primerno za najmlajše (ni primernih poličk, mize niso na kolesčkih ipd.), o čemer smo povprašali tudi ravnatelja, ki pravi, da temu ni čisto tako.

»Celoten inženiring za našo osnovno šolo je v rokah podjetja LIZ inženiring, ki izbira tako izvajalce gradbenih del, kot tudi opremljevalce prostorov. Pri naročilih za opremo šole se lahko (v skladu z Zakonom o javnih naročilih) upoštevata dve vrsti ponudb, in sicer ponudba glede na najnižjo ceno ali pa ekonomsko najugodnejša ponudba. Vodstvo šole se je zavzemalo za izbiranje ponudnika po kriteriju ekonomsko najugodnejše ponudbe, podjetje LIZ inženiring pa je izbralo ponudnika po kriteriju najnižje cene,« pove ravnatelj. Čeprav ravnatelj poudarja, da oprema ni slaba, ni pa čisto takšna, kot bi si jo želeli (ni povsem mobilna). »Kot upravljalci želimo imeti najboljše, najboljše

pa je seveda tudi najdražje, smo pa vseeno zadovoljni s tem, kar imamo,« pravi ravnatelj. In če pogledamo pohištvo in ostalo opremo v prostorih, bi res težko rekli, da je slaba oziroma neprimerna. Seveda pa bi najboljšo oceno o tem lahko povedali najmlajši, ki to opremo uporabljajo. Na novozgrajenem prizidku pozornemu opazovalcu tudi niso ušle razpoke na stenah, kar bi znalo biti zelo zaskrbljujoče. Vendar pa naj ne bi bilo razlogov za pani-

ko, saj so takšne razpoke namreč nekaj povsem običajnega, ko gre za stik dveh dilatcijskih plošč. Razpoke bi lahko delavci zakrili, vendar pa morajo dilatcijske plošče še nekaj časa dihati, tako da bodo še kar nekaj časa vidne. Drugih pomanjkljivosti na obstoječem prizidku ni bilo videti. Je pa tudi res, da so bile vse odpravljene sproti ali pa po tehničnem pregledu.

Šola je v času gradnje vzhodnega prizidka

poskrbela tudi za plinifikacijo objekta. Prvo fazo plinifikacije je opravilo podjetje ITZ iz Ljubljane, ki je namestilo sodobne, inteligentne kotle (če se slučajno en kotel pokvari, se drugi avtomatično prižge, ogrevanje tako poteka nemoteno).

V roku pol leta pa bomo najverjetneje dočakali še otvoritev zahodnih prizidkov, kjer gradbena dela veselo potekajo dalje. V teh prizidkih bo enota vrca s tremi igralnicami in vsemi potrebnimi spremljačimi prostori. V nadstropju bo šola pridobila še dve manjši učilnici in tri velike, namenjene pouku geografije, naravoslovja in matematike. Ob omenjenih učilnicah bosta tudi dva kabineta.

V drugem delu zahodnega prizidka ob telovadnici bo dograjena še manjša telovadnica z vsemi spremljačimi prostori. Nad njo bodo novi upravni prostori ter galerija za ogled tekem v veliki telovadnici. Celo ten objekt naj bi bil dograjen do konca leta 2003, če ne bo prihajalo do dodatnih zapletov pri gradnji.

Kljub temu da gradnja poteka v času šolskega pouka, pa so delavci izredno uvidni, saj dela, ki povzročajo hrup, opravljajo predvsem v popoldanskem času, tako da do motenj pouka prihaja v zelo majhni meri ali pa sploh ne.

Mateja Erčulj

ŠPORTNI PARK

Če me spomin ne vara, sem tak posnetek naredil pred letom dni in v Odsevu so takrat napovedali začetek urejanja športnega parka Mlake. Stroji so nekaj dni ropotali, klestili, orali in ne vem kaj še vse, toda po letu bi to mehanizacijo spet lahko povabili v Trzin, da spet pripravi teren za začetek gradnje športnega parka. Res, da drevesa niso zrasla v nekajmetrsko višino, toda dela bo treba vseeno obnoviti in plačati iz našega davkoplačevalskega denarja. Imam občutek, da je trzinska občina slab gospodar z našim denarjem. (JS)

POGLED IZ ZAODRJA

Pozdravljeni, ljubitelji kulture!

Še ne dolgo tega smo KUD-ovci od ljube nam občinske oblasti dobili novice, da je vendarle konec sodnih razprtij okrog lastništva mile nam kulturne dvorane in spremljajočih prostorov. V svoji knjige smo vložili fotokopijo zemljiškoknjižnega izpiska, na katerem z ličnimi uradnimi črkami črno na belem piše, da je lastnik zemljišča in celotne zgradbe Občina Trzin. Še več: v občinskem proračunu za letošnje leto je bilo nekaj sredstev že namenjenih za izdelavo načrtov za novo/obnovljeno dvorano, opravljene pa so bile tudi nekatere meritve statike obstoječega kulturnega hrama. V svoji domišljiji smo si že predstavljali čudovito novo gledališče, opremljeno z vrtljivim odrom, usnjenimi sedeži, s kristalnimi lestenci in lestropci, z mehкими tepihi, s foajem, kuloarjem in budoarjem, skratka z vsemi prituklinami, ki se spodobijo za leater. Kar nekam ozviske smo že gledali na zdajšnje škripajoče nepremične odrske deske, vihali smo nos nad z oljno barvo prepleskanimi tlemi v dvorani, zlaganje naših starih lesenih neudobnih stolov pa nam je postalo že popolnoma odvečno opravilo. Ko pa smo se v svojih mislih že ravno prijetno zasanjali, kako se nekje v bodočnosti, po uspešni premieri, v soju slepečih žarometov, pred novo električno zaveso že devetič priklanjamo navdušenemu občinstvu, nas je kot Kanakarja skodelica kave iz materinih rok zadelala novica, da sodni spor še ni končan. Do nas so namreč prišle informacije, da je Športna unija, naš ljuti nasprotnik in boju za dvorano, vložila pritožbo in da je zelo zelo verjetno, da bo pritožba zanje ugodno rešena. Brez odlašanja smo si zato pred očmi naslikali črno bodočnost: uradno zapečatena, s širokimi deskami zabita vhodna vrata kulturnega doma in na njih nabito sodno obvestilo, da je uporaba dvorane do nadaljnjega prepovedana, nam bosta preprečila, da bi še kdaj videli svoje ljube škripajoče odrske deske in našo čudovito dvorano s prelepimi starimi stoli.

Da pa v Odsevu ne bi širili nepreverjenih informacij, me je urednik napotil na mojo prvo čisto pravo novinarsko nalogo, naj na Občini poižvem, koliko je resnice v teh govoricah. Izkazalo se je, da je edini pravi in pristojni naslov za te informacije sam trzinski župan.

Oborožen s celo goro vprašanj, z dobro ošljinjenim svinčnikom in skoraj novim kolegij blokom sem nemudoma ugotovil, zakaj so začeli novinarji uporabljati bolj sodobne službene pripomočke, kot so npr. diktafoni, kamere, mikrofoni... Župan, ki že nekaj let zastopa občino na pravadh za občinsko zgradbo in dvorano, je seveda do podrobnosti seznanjen z zadevo, zato me je kar znal z množico pravnih in drugih informacij.

ZGODOVINA: Leta 1930 je Prosvetno društvo Trzin kupilo zemljišče. Za gradnjo zadržnega doma pa si je denarce na hipoteko izposodilo pri Kranjski hranilnici, ki je bila takrat v nemški lasti. Med drugo svetovno vojno je hipoteka zapadla, dom pa je bil požgan. 08.08.1945 je bil v stari Jugoslaviji sprejet zakon, da se vsi športni/kulturni objekti v nemški lasti prenesejo na Fizikalno unijo Jugoslavije. Prizadevni Trzinci tega niso vedeli in so lastnoročno obnovili požgano zgradbo, od leta 1948 do 1952 pa so še dodatno dokupili zemljišča in dogradili zadržni dom. Po inerciji in zaradi malomarnosti takratnih organov se je ves ta čas vse premoženje pripisovalo TVD Partizanu, kot pravnemu nasledniku Fizikalne unije Jugoslavije. V novejši zgodovini se je Športna unija Slovenije, ob ustanovitvi, razglasila za pravno naslednico TVD Partizana in povsod po Sloveniji vložila tožbe za povrnitev premoženja v obliki dvoran, kot je tudi naša, trzinska.

Občina Trzin pa je na podlagi 64. člena Zakona o športu na svoji seji sprejela sklep in vpisala svojo lastnino v zemljiško knjigo. SEDANJOST: Športna unija je tožbo na prvi in drugi stopnji izgubila, vendar na Ustavnem sodišču RS izpodbija vpis lastninske pravice občine Trzin v zemljiško knjigo in na podlagi precedenčnih tožb je pričakovati, da bodo sodniki razsodili njim v prid. PRIHODNOST: Občina bo izpodbijala upravičenost lastništva Športne unije, kajti sedanja zgradba je bila obnovljena in dograjena šele po letu 1945, že po tistem, ko je bil sprejet zakon o prenosu nemške lastnine na Fizikalno unijo Jugoslavije. Župan seveda ne more prejudicirati odločitev sodišča, dopušča pa možnost, da bo morala občina vsaj nekaj sredstev odšteti Športni uniji za prvotno zemljišče, ki je med vojno zaradi zapadlosti hipoteke pripadlo Kranjski hranilnici, takrat v nemški lasti.

Če pod vse skupaj potegnemo črto, vidimo, da gre zopet samo za denar. Športna unija Slovenije bo od občine Trzin poskušala iztisniti čim več. Občina pa jim bo seveda poskušala čim manj dati. V praksi to pomeni, da se bosta Občina in Športna unija naslednjih nekaj let (beri vsaj 5) največkratje potegovali za lastništvo dvorane in celotne občinske zgradbe. Hkrati to pomeni, da v teh letih ni pričakovati obnove dvorane niti obnove občinske zgradbe. Vendar so po županovih besedah tudi strahovi, da bi kdorkoli prepovedal uporabo dvorane, odveč.

Skratka, dragi ljubitelji kulture, dvorana kulturnega doma bo vsaj še nekaj let ostala, kot smo je že navajeni. Toda kot pravi star slovenski pregovor, važna je vsebina, ne oblika.

Poleg stare dvorane je v novem centru Trzina zrasla tudi manjša sodobna dvorana z devetdesetimi sedeži, ki bo predvidoma odprta v decembru.

Vendar mora občinski svet še pred tem sklepati o vsebini oz. o dolgoročnem pogledu na razvoj kulture v občini. Zakon o uresničevanju javnega interesa za kulturo namreč nalaga občinam, da enako kot Državni zbor Nacionalni program za kulturo sprejme lokalne oz. občinske programe za kulturo. Zakon dokaj splošno nalaga občinam, da so dolžne zagotavljati in spodbujati kulturno ustvarjalnost občan in občanov, zlasti na področju ljubiteljskega udejstvovanja in v zvezi s tem določiti nosilce dejavnosti ter zanje zagotavljati sredstva. Ravno tako občini nalaga, da je dolžna zagotoviti prostorsko, organizacijsko in materialno zagotovnost kulturnih dobrin (gostovanja, kulturne prireditve) in zagotavljati pogoje za delovanje javnih zavodov kot so knjižnice, muzeji, šole...

Če dobro preberemo vse zgoraj naštetu, je treba priznati, da je naša občina že od samega nastanka izpolnjevala našete naloge, ne da bi jo k temu spodbujal neki dodalni zakon, vendar pa to verjetno ne velja za vse občinske uprave v Sloveniji. Dobra plat novega zakona pa je, da bo na njegovi osnovi občinska uprava v oktobru organizirala javno razpravo, na kateri se bodo morda poenotile smernice razvoja in konkretizirale posamezne naloge na področju razvoja trzinske kulture.

Upamo, da si tako lahko dolgoročno obetamo še večjo raznolikost kulturnega življenja in kvalitetne kulturne dogodke, ki bodo z iskrovostjo in dimiselnostjo popestrile naš vsakdan...

Andrej Zupanc

Groovy Kišta s Schatzijem in Passo Continuo

V organizaciji Študentskega kluba Kamnik in Študentskega kluba Domžale bo vrata znova odprl Kulturni dom Franca Kotarja v Trzinu, boljše znan kot Kišta. V petek, 24. oktobra, od 21. ure dalje bodo nastopali Passo Continuo in Schatzl.

Spoštovani člani in bodoči člani KUD~a Franca Kotarja Trzin!

Že na začetku meseca oktobra smo si Vam drznili poslati vabilo, da se udeležite brezplačnega seminarja Cirkuško-gledaliških umetnosti, ki ga je naše društvo pripravilo v mesecu oktobru in novembru.

Hkrati pa za sezono 2004 pripravljamo tudi številne druge kulturne projekte (gledališke odrske in ulične predstave, proslave, glasbene in literarne večere, izobraževalne seminarje ...)

Če bi tudi Vi s svojimi idejami, talentom in delom radi sodelovali pri obogatitvi kulturnega dogajanja v našem kraju, Vas lepo vabimo, da se nam pridružite v naših vrstah.

V nadaljevanju prosimo vse, ki bi radi postali novi člani kulturnoumetniškega društva Franca Kotarja, da izpolnite obrazec pristopne izjave za članstvo, *hkrati pa naprošamo, da pristopno izjavo izpolnite tudi vsi tisti člani KUD-a, ki še niste vpisani V NOVO ČLANSKO KNJIGO.*

Prosimo Vas, da pristopno izjavo pošljete ali prinesete na naslov:

KUD FRANCA KOTARJA
Mengeška cesta 9
1236 Trzin

Kontaktna oseba:
Predsednica KUD-a
Brigita Dane
GSM: 041-37-22-22

PRISTOPNA IZJAVA

Spodaj podpisani (a) .....

rojen (a) ..... , stanujoč(a) na .....

..... v .....

izjavljam, da se želim včlaniti in postati član (ica) kulturnoumetniškega društva Franca Kotarja Trzin.

Podpis: ..... Telefon: .....

ANKETA:

Prosimo, da obkrožite zvrsti, ki Vas zanimajo!

☐ GLEDALIŠČE	☐ LITERARNA UMETNOST
☐ GLASBA	☐ TEHNIČNA SLUŽBA
☐ FILM	☐ (ozvočenje, osvetljevanje)
☐ PLES	☐ DRUGO
☐ LIKOVNA UMETNOST	.....

DOBRO JUTRO TRNULJČICA

Komaj so se začele počitnice, pa jih je že konec, pred vrati pa so že nove.

Mladi kulturniki smo imeli dva meseca premora, sedaj pa že delamo s polno paro naprej - z novimi idejami in stariimi projekti. Najprej smo prvi teden v septembru ponovili še zadnjo predstavo Kekec (zaradi slabega vremena sta bili dve predstavi odpovedani). Zdaj smo se zopet preselili nazaj v dvorano, vendar ne za dolgo. S staro zasedbo se že pripravljamo na praznovanje godu sv. Miklavža. V ta namen smo sestavili prav posebno igrice. Obljubimo vam, da bo čisto nekaj novega in popolnoma drugega na odprejšnjih. Bo pa še vedno, kot zdaj že 10 let zapored, uprizorjena 5. decembra zvečer. In kot vsako leto, bo otroke obdaril sam sv. Miklavž. Podrobnejša navodila in pojasnila bodo objavljena v naslednji številki Odseva.

V decembru bomo odigrali še dve predstavi, eno o Marjanci Ručigaj ter gostovali s predstavo Pepelka.

Največji letošnji izziv bo za nas tekmovanje na festivalu Prima-dona - festivalu otroškega in mladinskega gledališča 2003/04. Izbiramo lahko med dvema igrama: Piko Nogavičko ali Erazmom in Potepuhom. Odločili smo se za prvo možnost. Pripravili moramo 15-minutni izsek iz omenjene igrice. Predizbor bo potekal v kulturnih središčih po Sloveniji v mesecu maju, zaključna priziditev pa bo v Cankarjevem domu 2. aprila. Seveda so naše želje velike (prva nagrada je potovanje v London za celo skupino), vendar tudi če ne bomo posegli tako visoko, je cilj naše udeležbe predvsem pridobivanje novih izkušenj, spoznavanje in učenje, hkrati pa se zabavati kot je najbolj mogoče.

Ob vsem tem že močno napenjamo možgane, kako bi pripravili skeč za letošnje tekmovanje. Turizmu pomaga lastna glava. Letošnji razpisani naslov je 'Mladi mladim', seveda na turistični način.

Če nas ne bo čas prehitel, se bomo prijaviili tudi na 2. otroški festival gledaliških sanj, ki bo v aprilu.

Vse zgoraj našleto je za nas predvsem igra, da nam ni dolgčas. Poleg vsega tega bomo za konec leta zopet pripravili celovečerno otroško predstavu. Kot sem že omenila, se ne bomo dolgo zadrževali v dvorani, ampak bomo zopet odšli v naravo. Tokrat, če bodo le možnosti, bi radi pripravili predstavo v prenovljenem gradu Jablje, kjer bi iz dolgih sanj zbudili pravljico Trnuljčico. Kot sem rekla, če bodo le te možnosti oz. če bodo odpravljeni vsi ČE-ji.

Za konec pa k sodelovanju vabimo vse mlade, ki si želijo nastopati in se noro zabavati, naj se nam pridružijo vsak torek od 18. do 19. v dvorani Kud-a Franca Kotarja Trzin.

Urša Mandelj

DAN (NOČ) ČAROVNIC V TRZINU

V soboto, 25. 10 ob 15.00 vas vabimo na prireditev Dan (noč) čarovnic pred Barco.

Prireditev organizirajo Društvo Kresnička v sodelovanju s Teatrom Čizamo in Društvom prijateljev mladine Trzin. Generalni pokrovitelj je Signa d.o.o. Trzin.

Dragi otroci, na prireditvi boste tekmovali v izrezovanju in ustvarjanju najstrašnejše buče. Najboljše tri bomo seveda nagradili!

Ne pozabite - 25. oktobra ob 15.00 se dobimo pred Barco!

Pozdrav jeseni z jabolkom (prireditev za otroke)

V soboto, 4. 10. 2003, so člani kulturnega društva Trzin skupaj z društvom Kresnička pred okrepčevalnico Barca v Trzinu s skupnimi močmi pripravili Pozdrav jeseni z jabolkom. Prireditev je bila namenjena predvsem otrokom, no, pa tudi tisti mlajšim po duši. Že kar kakšen teden prej smo v kraju opažali lepe barvne plakate, ki so obljubljali zelo zanimive dejavnosti ter nas tako vabili, naj se zadeve udeležimo. Vse bi bilo lepo in prav, krasno in prekrasno, če se ne bi gospod dež

uspejo izdelali res pristrčnega ježa. K podobnim poskusom pa so vabile tudi druge mize. Pri drugi si lahko izdeloval živali iz divjega kostanja in zobotrebcev, pri tretji pa si lahko vzel v roke barvice in tudi kaj pobarval ali narisal. Za tiste bolj spretno in pa za tiste z večjo ustvarjalno žilico pa je bilo na voljo okraševanje steklenih lončkov. Sam ali ob pomoči kakšne prijazne

pomočnice, ki so bile na voljo, si moral iz papirnatega prtička izrezati motiv, ki ti je bil pri srcu, nato pa si ga z lepilom prilepil na kozarec. Povem vam, da so nastajali zares lepi okrasni lončki. Kmalu na to se je začela lutkovna predstava v izvedbi gledališke skupine Fru – Fru. Otroci so posegli na že pripravljene stole, mi malo starejši pa smo si predstavo ogledali kar stoje. Čeprav bi si morali za-

Največja škoda pri tej prireditvi je bila predvsem v tem, da se jo je udeležilo zelo majhno število otrok. Bilo jih je namreč le okoli dvajset. Srčno upam, da je bil vzrok takšnemu majhnemu številu res samo vreme in ne krivda staršev, ki otrok ne vodijo na prireditev, ki so jim namenjene. Se posebej če so le-te popolnoma brezplačne. Za drugič pa vsi skupaj lahko samo upamo, da nam bo vreme naklonjeno, da bodo tovrstne prireditve čimbolj obiskane in seveda da ne bodo zamrle. Držim pesti za tiste, ki so tako prizadevni, da takšne stvari organizirajo in jih držijo pokonci!

Mirjam Štiš

ravno na ta dan odločil malce pomočiti našo predrago zemljičo. Morda je tako res pomagal na dan priti gobam, ki jih letošnje jesen kar malo pogrešamo, skoraj pa je preprečil prireditev. Organizatorji so se vse dopoldne spraševali, ali se s plača ob takšnih razmerah sploh tvegati s prireditvijo ali ne. No, odločili so se, da bodo izvedli le del programa, in sicer tisti del, ki je bil v takih okoliščinah pač izvedljiv. Prvotni celostni program naj bi vseboval lutkovno igrico, nastop skupine Cizamo, otroške pesmi v izvedbi Damjane Golavšek, razne delavnice za otroke, tržnico, izdelovanje jabolčnika ter pojedino.

Kot sem že omenila, se je vse skupaj dogajalo v pokritem poletnem vrtu pred lokalom Barca. Po vsem prostoru so bile razporejene mize, kjer so člani trzinskega Kuda pripravili različne likovne delavnice za manjše, kot tudi malo večje otroke. Med drugim je bilo mogoče izdelovati ježke iz modelirne mase in kostanjevih lupinic. Ni sem si mogla kaj, da ne bi poskusila tudi sama. Moram priznati, da mi je

devo ogledati sami, naj vam le razkrijem, da je igrica govorila o miški, ki ni hotela deliti slastnega jabolka z svojimi prijatelji, ampak ga je hotela pohrustati čisto sama. Nauk, ki je sledil, pa je mlade gledalce skušal prepričati, naj si vse radosti in dobrote delijo s prijatelji. Zapomnite si! Pri tem moram reči, da je bilo vse skupaj zelo zabavno, saj je bila igra nabita s šalami (od smeha no nam skoraj popokali trebuh), povrtu vsega pa se je tudi pelo in igralo na kitaro. Ja, lutkarja sta res ustvarila prijetno vzdušje. No, otroci so se nato lahko še sami okrepčali s svežimi jabolki, lahko pa so si privoščili tudi malo sladke radosti - pečena jabolka. Mljask! Če je bil kdo žejen, si je prav tako lahko privoščil sveži jabolčnik, ki so ti ga izisnili kar na licu mesta. Nato pa so se tisti, ki so si tega želeli, lahko zopet vrnili k likovnim delavnicam. Preostale napovedane stvari so odpadle, vendar je treba priznati, da je bilo kljub temu vzdušje zelo prijetno. Tudi tokrat smo videli, da je pomembno predvsem, da se ljudje družijo in da se nekaj dogaja, pri čemer pa količina nič ne šteje.

POTOPISNI VEČER V KNJIŽNICI DOMŽALE

30. oktobra 2003 ob 19. uri
Vas vabimo na predavanje z
diapozitivi

EGIPT DEŽELA FARAONOV

Gostja večera bo

ANDREJA JERNEJČIČ

Andreja pravi, da so jo najboljši očarali prijazni in nevsiljivi ljudje. Sprehodili se bomo skozi prestolnico Kairo, videli piramide v Gizi, mogočeno tržnico, Dolino kraljev, Dolino kraljic, Slonji otok, kamelji sejem, polotok Sinaj, sveto goro Sinaj, in to še zdaleč ni vse!

Tudi degustacija!!!

Predavanje bo v večnamenskem prostoru knjižnice. Vabljeni!!!

PLANINSKO DRUŠTVO ONGER TRZIN DPM TRZIN IN MO PD ONGER TRZIN »Z ROKO V ROKI« NA SLIVNICI

1963 - 2003
20 let

Še danes je »tradicionalni« skupni izlet DPM Trzin in MO PD Onger Trzin nas je tokrat vodil na prijazno Slivnico (1114 m) – goro čarovnic nad Cerknico. Jutro nad Trzinom nam ni obetalo preveč lepega vremena. Ampak kakšnega naj sploh pričakujemo, če gremo na obisk k coprniški pramateri Uršuli, povodnemu možu Jezerku, velikemu Žabcu, Ščuki in Zmaju in butalskemu Ježu? V mesto, ki se v pustnem času spremeni v Butale?

lobusa pa pred izvozom (pravzaprav za) Unec dokazal, da ima vozilo dobre zavore (ups! ☺).

Cerknici je svetovno slavo dalo bližnje prebijačo Cerknško jezero. Ali veste, da je to, ko se napolni, največje slovensko jezero? Meri okoli 25 km², medtem ko Bohinjsko – naše največje stalno jezero, »le« 3,18 km². Skoraj osemkrat je večje od Bohinjskega ...

Med prijetno, počasno hojo po slemenu Slivnice smo lahko v dolini opazovali, kako

Tekmovalci so morali »zajahati« pravo šibovo metlo (ki je prišla z nami iz doline ☺) in z njo čim hitreje »slalomirati« med vratici. In ker smo bili na čarovniškem ozemlju, smo si privoščili, da smo progo obrnili – in imeli slalom navkreber. Veselja in smeha je bilo »za nekaj vreč«, sploh pa so se izkazali tudi nekateri starši, ki so si upali poskusiti srečo. Je pa res, da so nastopili v posebni »veteranski« kategoriji ...

Nekaterim je šlo vse skupaj zelo dobro od rok (pravzaprav nog) – še toliko bolje prav zato, ker se je ob progi nabrala še »nepregledna« množica mladih planincev iz Tržiča, ki so prav tako imeli izlet na Slivnico. Vožnja domov je bila manj naporena. Se je pa pri nekaterih opazila – hm – utrujenost? Podelili smo še nekaj tradicionalnih nagrad ... in že je bil pred nami trzinski »najboljši sosed«.

Hvala vsem, ki ste nesebično pri-skožili na pomoč pri pripravi izleta (Ani, Tomaž, Urša, Boštjan), ostalim, ki še naprej intenzivno sedite na zapečkih, pa naj se »cedijo sline« ...

Emil Pevec

Veik Alpetourov avtobus je pol stotnije udeležencev – med njimi so bili otroci, starši, stari starši – odpeljal cilju naproti. Vmes je Tomaž poskrbel za nagradno vprašanje, ki ni bilo pretežno, vznok av-

se je voda začela počasi že razlivati po pljih v jezerski kotanji (jezerska kotanja je v povprečju namočena 285 dni!), ki bo kmalu postala Cerknško jezero.

Vreme pa je bilo žal še naprej čemerno. Sonce ni in ni zmoglo odgnati oblačne koprene, ki je bila nad nami. A nič zato.

Starejši del izletnikov je počival pred in v planinskem domu, ki žal ni več to, za mlajše pa je Tomaž pripravil nekaj igrice, ki so jim približale naravo. Medtem pa je že nastajala »proga« za čarovniški »vele«slalom. Kaj je bilo pri tem slalomu posebnega?

Z NAJMLAJŠIMI NA ŠMARNI GORI

V davnih časih ... je živel velikan Hrust. Kriv je za nastanek Šmarne gore in Grmude, na kateri smo se povzpeli 20. septembra. Na prvi izlet v novem šolskem letu se nas je podalo 15; 13 mladih planincev in vodnici Irena in Urša. Za najbolj kratkonoge in najmlajše je bil izlet kar primeren podvig. Sončen dan pa je

Nil kot mislilec za zanimive razglede z vrha in prijetne igre, ki so nam dale moč, še za sestop in vožnjo domov. Kaj mislite, kdo je bil na koncu bolj utrujen; otroci ali vodnici? (IM)

Ne, ne - to niso coprnice, temveč »tekmovalke« v coprniškem »vele«slalomu.

VABILO ČLANOM PD ONGER TRZIN

18. 12. letos bo ob 18. uri v sejni sobi Občine Trzin XX. redni letni občni zbor PD Onger Trzin. Občni zbor je volilni, zato vabimo vse, ki si želijo aktivno sodelovati pri planinski ideji v Trzinu, da na podlagi 20. in 28. člena Statuta PD Onger Trzin podajo svojo kandidaturu za naslednja mesta članov UO:

- predsednik PD (z natančno pisno predstavitvijo dela za naslednje mandatno obdobje)
- podpredsednik
- tajnik PD
- blagajnik PD
- voljeni član UO
- člani Nadzornega odbora in Častnega razsodišča (trije člani in trije namestniki članov)

Rok za prijavo je 1. 12. 2003, svojo kandidaturu pa skupaj s kratkim planinskim življenjepisom pošljite na naslov Volilne komisije:

Planinsko društvo Onger Trzin
p.p. 12, 1236 Trzin
s pripisom: »kandidatura 2003.«

RAZPORED SREČANJ MLADIH PLANINCEV

- Prva skupina – skupina »BIBE« (1. razred devetletke ter 1. in 2. razred osemletke) se dobiva vsako sredo ob 16.00 v OŠ Trzin. Vodi jo Irena, zato jo lahko za informacije pokličete na (031) 562 092.
- Druga skupina (3., 4. in 5. razred – punce) se dobiva vsak prvi in tretji petek v mesecu ob 17.00 v društveni hišici. Skupino vodi Emil. Info na (031) 570 533.
- Tretja skupina (3. - 8. razred - fantje) se dobiva načeloma ob torkih ob 17.00 v društveni hišici Vsi zainteresirani pokličite Uršo na (041) 211 080.
- Četrta skupina – skupina »PLANINSKE MRHE« (7. in 8. razred – punce) se dobiva vsak drugi in četrti petek v mesecu ob 17.00 v društveni hišici Skupino vodi Tomaž. Info na (031) 880 894.
- Peta skupina (dijaki, študentje in veterani MO) se dobiva vsak drugi četrtak v mesecu ob 20.00 v društveni hišici. Za informacijo pokličite vodjo skupine Boštjana na (040) 513 550.

Vse mlade vabimo, da se nam pridružijo!

POPRAVEK

V zanimiv prispevek "Košutna je vabila in še vabi" se je prikradla napaka. Nesreča, katero opisuje g. Pavle Krč, se je zgodila eno leto kasneje – torej 1. januarja 1961.

Hvala za razumevanje!

IZLETI PD:

nedelja Zanimiv razglednik južno od Košute
26. 10. Plešivec (1801 m)

Široka, z rušjem porasla kopa južno od Tolste Košute in Zgornje Dolge njive.

Zbor ob 7. uri pred Mercatorjem; nato vožnja mimo Kanonitja in lehnjakovega karnoloma (obiskali ga bomo nazaj grede) vse do pod kmetije Komatever / blizu partizanske bojišnice Kritna (cca. 1000 m n.v.). nato peš mirno stare karavle prek Peč čovnika na Plešivec (cca. 2 1/2 uri); sestop čez obe pl. Dolga njiva (Zgornjo in Spodnjo) ter čez pl. Brsnina nazaj na jezersko stran (sestop s prevala prek Za Rušarni ali Staniča) do izhodišča. sestop skupaj okrog 3 ure, celoten izlet skupaj 6 - 7 ur. Obvezna planinska obutev. Prevoz z lastnimi avtomobili.

Obvezne prijave pri vodji izleta: Miha Pavšek (vodnik PZS) na el. naslov info@onger.org. V primeru slabega vremena izlet odpade oz. bo prestavljen.

petek Spomin na umrle gorske reševalce
31. 10. Okrešelj (1396 m)

Dan pred dnevom spomina na vse, ki so že odšli s tega sveta, se trzinski planinci že tradicionalno odpravimo na Okrešelj. Včasih nas je več, včasih manj. Izlet je posvečen spominu na vse prijatelje, ki so svoje življenje izgubili v gorah. To je spomin na izredne ljudi, gorske reševalce, ki so 10. junija 1997 pri veji v stenah nad Okrešljem izgubili življenje. Predvsem z Borisom Mlekužem, reševalcem iz Bovca, je trzinske mlade planince vezala tista nevidna, prijateljska vez, ki se lahko splete samo v gorah. Boris je bil namreč leta 1996 na našem taboru v Bavšici stalni predavatelj in vodnik. In dogovorjeni smo bili, da bi sodelovali tudi na taboru »MPT Trenta '97« ...

Da pa bomo dan izkoristili tudi za planinsko doživetja, se bomo mimo bivaka v Zgornjem Okrešlju pod Mrzlim dolom (bivša karavla policije) povzpeli še na Savinjsko sedlo (2001 m). Kdor pa dobrega dvurnega vzpona ne bo zmožek, bo počakal v odprtem Frischaufovem domu na Okrešlju (1396 m). Vse pa bo seveda odvisno od trenutnih razmer. Prevoz z lastnimi avtomobili (Kranjski Rak – dolina Podvolovljek – Luče – Logarska dolina /vstopnina).

Obvezne prijave pri vodji izleta: Emil Pevec (vodnik PZS), 564 44 38, (031) 570 533 ali na el. naslov info@onger.org.

sobota Nočni pohod razglednik nad Zalogom
15. 11. Debnji vrh (530 m)

Debnji oz. Debenji vrh je neizrazita vzpetina v lemenju Kačeljskega griča. Prizadevni domačini so v zadnjih letih na njem postavili lesen razgledni stolp – z njega se nam obeta svojevrsten pogled na luči nočne Ljubljane.

Hoje bo za približno dve uri. Ne pozabite na planinsko obutev in dobro (čelno!) svetilko. Obvezne prijave pri vodnici izleta: Urša Košir (pripravnica za vodnico PZS), (041) 211 080 ali na el. naslov info@onger.org. Izlet pripravlja MO PD Onger Trzin.

sobota Po nemarkiranih lovskih poteh na najlepši
22. 11. razglednik nad Vrščem
Mavrlinc (1562 m) /na zemljevidih tudi Špica v sedelcu/

Ker nam je 4. oktobra, ko je bil napovedan ta izlet, zagodlo vreme, in na Mavrlinc nismo šli, bomo poskusili še enkrat. Opis ostaja seveda enak. Od druge serpentine ceste proti Vršču se bomo povzpeli po dolini Za Kumlehom (kako neznani, skrivnosni kraji, kajne?) na vrh – sestopili bomo proti jugu do Ruske kapelice. Zakaj Ruske? Kogar zanima, naj gre z nami na izlet. Zvedel bo še marsikaj več – o gradnji ceste na Vršču, težkem življenju ruskih vojni ujetnikov pri gradnji ceste na Vršču, plazovih ...

Tura je primerna za vse, ki zmorejo štiri ure običajne hoje. Obvezna planinska obutev, prevoz z lastnimi avtomobili. Obvezne prijave pri vodji izleta: Emil Pevec (vodnik PZS), 564 44 38, (031) 570 533 ali na el. naslov info@onger.org.

DRUŠTVO PRIJATELJEV MLADINE TUDI LETOS POPESTRIL TEDEN OTROKA V TRZINU

Člani društva so tudi letos oz. od 6. – 10. oktobra poskrbeli za delavnice ob tednu otroka. Pripravili so jih v osnovni šoli Trzin ali pa v njenem športnem parku. Delavnice je tudi tokrat obiskalo lepo število otrok, željnih zabave, pridobivanja novega znanja ter sklepanja novih prijateljstev.

Izbirali so lahko med likovno delavnico, rolanjem, nogometom in izletom. Tokratna likovna delavnica je bila namenjena poslikavi keramike. Vodila jo je gospa Erika Gorenc, ki se s to dejavnostjo ukvarja tudi poklicno.

S seboj je prinesla vreteno, ki se uporablja za poslikavo dekorativne keramike. S poslikavo s pomočjo vretena so se poizkusili tudi otroci in nekateri starši, ki so bili zelo navdušeni nad svojimi izdelki.

V sredo popoldan je bila pred osnovno šolo prava zabava na osmih kolesčkih ob glasbi, za vse starosti. Rolanja se je udeležilo 20 otrok – od začetnikov pa do pravih profesionalcev rolanja. Začetniki so po koncu rolanja postali bolj spretni in samozavestni, malo bolj izkušeni rolnarji pa so popoldansko zabavo zaključili z

IN – LINE turnirjem. Sodnik je kar trikrat sodil podajiške, pa ne zato, ker je bil rezultat neodločen, enostavno zato, ker so bili igralci tako navdušeni nad igro, da niso mogli končati. Še, še, še... je bilo slišati.

Četrtekovo popoldne je bilo v znamenju nogometa. Spremljali smo lahko dve tekmi:

mlajših in starejših učencev. Vsi udeleženci so dobili priznanja za sodelovanje.

V soboto pa je Društvo prijateljev mladine s pomočjo mladinskega odseka planinskega društva organiziralo izlet na Slivnico. Slivnica je s svojimi 1114 m nadmorske višine priljubljena planinska in izletniška točka za ljubitelje narave in planinarjenja. Zaradi

lahkega in hitrega dostopa, čudovite narave, svežega zraka, lepega razgleda in dobre družbe je zelo obiskana. Z nje je prelep pogled na Cerknjsko polje in znamenito presihajoče Cerknjsko jezero, os SV do JV se v bližini razprostira Bloška planota, za njo pa se dvigajo Mala, Velika in Gonteniška gora. Ob J strani Stivnice leži Cerknjsko jezero, nad njim se dvigajo Javorniki, levo od njih se kaže Snežnik. Ob Z vznožju je Cerknica, naprej pa nam pogled seže na Hrušico. Nanos in Trnovski gozd

Izleta se je udeležilo 50 izletnikov od tretjega leta dalje. Vsi so se uspešno povzpeli na coprnjsko goro, s seboj pa so imeli tudi coprnjsko metlo, ki je vsakemu nosilcu pomagala pri hoji navzgor in kasneje tudi navzdol.

Dobro je bilo poskrbljeno za igre v naravi in nagradne igre; pridružili so se tudi starši. Seveda so bili zmagovalci nagradjeni s praktičnimi nagradami.

Zahvala gre vsekakor Emilu, Tomažu, Uršu in Boštjanu, ki so zelo dobro poskrbeli tudi za zabavni del in prevzeli strokovno vodstvo izleta.

Za DPM: Petra

TURISTIČNO DRUŠTVO: 11. MIHAELOV SEJEM

27. november...

Lepo sobotino, sončno vreme, paša za oči ter mnogo ljudi, med katerimi je bilo tudi veliko znancev in drugih krajanov Trzina. Vse nas je iz naših domov zvalil Mihaelov sejem. Ko sem se istega dne sprehodila mimo vseh 'obilno' obloženih stojnic, sem bila prav presenečena, kaj vse so ponujale. Nisem si mogla kaj, da se ne bi pri vsaki ustavila in natančneje pogledala, kaj ponujajo. Prijaznost prodajalcev je kar vrela, navdušeni pa so bili tudi obiskovalci, kar se je videlo po njihovem zanimanju za razstavljene stvari. Niti ena stojnica ni samevala. Največja paša za oči pa so bili, lahko bi rekla, ljudski umetniki: izdelovalci suhe robe, rezbarji, kovači podkev, peki kruha ter razstavljalci pri stojnici, kjer so iskali

slike. Med ustvarjalci domače obrti so bila tudi razna podjetja ter turistična društva iz okoliških krajev.

Mmmm... kaj pa tako diši? Sled za vonjem nas je pripeljala do trzinske stojnice, kjer so na debelih kavljih visele domače trzinske klobase. Kot je bilo

slišati, so mali narezani kolobarčki teh klobas kar hitro pošli, prav tako kruh Miha Krejana in žemljice Pekarne Kralj.

Naj povem, da je bil letošnji moto naših ustvarjalcev stojnice *Žegnarje v Trzinu* (v Trzinu smo namreč praznovali žegnarjsko nedeljo prav tistih konec tedna). Za ta praznik, ki so mu Trzinci vžsah rekli tudi bob, je v navadi, da se obišče sorodnike in prijatelje, pri tem pa se ponavadi tudi dobro je. Prav to praznovanje je dalo motiv za ureditev stojnice: klobase in pecivo iz kvašenega testa, špehovka, šarkelj, polica, cvrtje, vino in žganje ter čehelarski izdelki.

Pred stojnico so mimoidoči lahko opazili tudi domače pridelano sadje in buče ter pripomočke za izdelavo klobas, postregli pa so

si z reklamnim gradivom. Ob tej priložnosti so bili tudi predstavljeni predlagani trzinski spominki, v ospredju pa je bila kopija reliefa sv. Florjana z mriškega znamenja v Trzinu.

Vendar to ni bila edina trzinska stojnica. Med razstavljalci so bili tudi pekarna Krejan, ki se je predstavila s peko kruha, rezbarji pod vodstvom mentorja Marjana Vodnika, še kako opažen pa je bil tudi Franci Florjančič-Smuk s konjsko vprego, na kateri je prevažal zvonove.

Ko so ob koncu sejma naši razstavljalci, predvsem »turisti«, ocenjevali sejem in svojo udeležbo na njem, so ugotovili, da se je splačalo. Končni seštevek je pokazal dobro vsoto: mnogo stvari so obiskovalci pokupili, mnogi so se zanimali za naslove pridelovalcev žganja, peciva in klobas. Po oceni obiskovalcev je bila trzinska stojnica ena lepših na sejmju.

In ker vemo, da so stvari iz leta v leto boljše, se že veselimo naslednjega Mihaelovega sejma. Pa zato nikar ne pozabite na Florjanov sejem, ki ga pripravljamo Trzinci in je že veliko prej kot naslednji Mihaelov sejem!

Zahvala vsem, ki so prispevali za trzinsko stojnico, še zlasti pa gre zahvala Mihi Krejanu, ki je prikazal mletje in peko kruha, Rezki Zupančič, ki je postregla s pecivom in bučami, Staneu Mesarju za njegove medene izdelke, in še Ivi Dolenc, Geni Voglar, Zofki Bivšek in Meri Kralj, ki so pripravile pečene dobrote.

Urša

28. november...

Tega dne smo Trzinci praznovali žegnanjsko nedeljo. Drugi pa so se zgodaj odpravili v Mengeš.

Nedelja je na Mihaelov sejem pritegnila še več obiskovalcev. V gneči radovednežev si se komaj premikal. Kljub malo slabšemu vremenu se obiskovalci niso pustili motiti. Največ pozornosti je isti dan prav gotovo pritegnila povorka konjskih vpreg. Prava paša za oči. Prav tako pa so bile stojnice še vedno naložene z razstavnim in prodajnim materialom ter kupom dobre volje prodajalcev.

TURISTICNI SPOMINKI

Na razpis v Odsevu št. 3/03 za turistični spominek Trzina so prispeli štirje predlogi:

1. **Žaba**
glina - žgana in poglazirana, avtorice Tatjana Hlačer

3. **Žerjavček**
glina - žgana, po grbu občine Trzin, avtorice Bernarde Zajec

2. **Ključ Gregčeve domačije** - Trzin št. 1 les, avtorja Lojzeta Lenčka

4. **Kopija originala sv. Florjana** iz mriškega znamenja v Trzinu iz leta 1898 glina - žgana, avtorja Marka Hrovata

Vsi avtorji so iz Trzina in izpolnjujejo pogoje razpisa. Med drugim tudi zahtevo, da je spominek izviren in ga je mogoče izdelati v večji količini.

Spominki bodo v primerni embalaži. Ko bodo urejene vse formalnosti razpisa, bodo na voljo v Turističnem društvu Trzin in na turističnih prireditvah po ceni od 800,00 do 4.000 SIT za kos.

Novi predlogi in ideje za turistični spominek Trzina so vedno dobrodošli.

V Turističnem društvu Trzin imamo na voljo božično-novoletne vaščilnice slikarke Bernarde Zajec.

PROJEKT PO POTEH DEDIŠČINE

V letu 2000 se je trinajst občin savske ravnin in posavskega hribovja odločilo za pripravo projekta Po poteh dediščine. Avgusta 2001 so po preveritvenih delavnica župani teh občin podpisali sporazum o nadaljevanju projekta, izboru izvajalca in potrebnih sredstvih za uvajalno fazo projekta. O tem smo v Odsevu že poročali. Za izvajalca je bil izbran Center za razvoj Litija. V letošnjem prvem polletju so že zaključili prvi, uvajalni del projekta, to je popis in pregled vseh naravnih vrednot, zgodovinske in kulturne dediščine in razpoložljivih kulturnih, športnih in rekreacijskih zmogljivosti. Vse to predstavlja možno turistično ponudbo v soodvisnosti z varstvom okolja in drugimi družbenimi pogoji. Vse občine - tudi občina Trzin - so v svojih proračunih za leto 2003 namenile del sredstev /izračun na število prebivalcev/ s pričakovanjem, da projekt uspe na razpisu za sredstva Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

Po podatkih Centra za razvoj iz Litije je bil 30. 9. 2003 tretji javni razpis /Ur. list 91/2003 z dne 19. 9. 03/ dopolnjen z določili za zbiranje vlog za dodelitev nepovratnih sredstev iz programa SAPARD, s tem pa so se odprla vrata za dosego teh sredstev. Rok za oddajo popolnih vlog je 28. 2. 2004.

Gre predvsem za dopolnilne dejavnosti na kmetijah, kamor spada tudi izgradnja ali obnova prostorov ter nabava opreme za opravljane domače obrti na kmetijah.

Center za razvoj Litija je 7. 10. organiziral delavnico programa SAPARD, kjer smo dobili podrobnejše informacije o možnih pridobitnih sredstvih iz razpisa. V naslednjem letu, ko ugasnejo sredstva SAPARD, naj bi s projektom Po poteh dediščine kandidirali tudi za sredstva različnih strukturnih skladov v okviru EU. Razprava je pokazala, da je žal z zbiranjem dokumentacije do polne vloge potrebno do šest mesecev ali še več /na primer dokumentacija za predelavo mesa na kmetiji odprti vrat/. Možnosti so predvsem za tiste, ki imajo dokumentacijo v večji meri pripravljeno. Zainteresiranim svetujemo, da se pri pripravi dokumentacije obračajo na pristojne kmetijsko - svetovalne službe. Sicer pa so podrobnejše informacije na voljo pri Razvojnem centru Litija /tel. št. 01 899 02 98/ ali preko interneta www.alpcca.si.

RAZVOJ TURIZMA NA PODEŽELJU

Tej temi je bil namenjen Slovenski forum za razvoj turizma na podeželju, ki je bil 25. in 26. septembra v Dobni.

Kot izhodišče za možnosti razvoja turizma na podeželju, kar so kasneje iz različnih vidikov v uvodnih referatih predstavili strokovnjaki iz Slovenske turistične organizacije, Ministrstva za gospodarstvo, Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Združenja turističnih kmetij Slovenije, zbornice, Turistične zveze Slovenije itd., je strategija razvoja slovenskega turizma in turizma v turistični politiki Slovenije. Projekcije razvoja podeželskega turizma s programi projektov za savinjsko regijo so nazorno razložili soorganizatorji strokovnega srečanja Terme Dobrna in Regionalna razvojna agencija Celje. Razprava je pokazala, da podeželja ni mogoče obravnavati ločeno od ponudbe glavnih blagovnih znamk Slovenije /po strategiji so to Obala, Goriška, Kras, Ljubljana, širše območje Julijskih Alp, Pohorje - Maribor, Pomurje, Obsoletje, Dolenjska, mesta z zaledjem in slovensko podeželje/. Razen Ljubljane je Slovenija eno samo podeželje. Turizem na podeželju ni samo kmetijski turizem. So naravne danosti, kulturna dediščina, kmetijstvo in dopolnilne dejavnosti na kmetijah, domače obrti, gostinstvo, turistična infrastruktura, šport, kultura...

Če s tega vidika ocenimo naš kraj Trzin, lahko ugotovimo, da nima veliko kulturne dediščine, več pa zgodovinskih in naravnih danosti, pogoje za kulturno, športno, rekreacijsko ponudbo ter dopolnilne dejavnosti in domačo obrt ob zelo ugodni geografski legi. Danes si

ljudje želijo kratkih izletov, uživanja v naravi /sprehodi, kolesarjenje, rekreacija/, zdrave domače hrane, pestre kulturne ponudbe.

Čeprav so vsi uvodničarji poudarjali razvoj turizma ob sočasnem varstvu okolja, je dr. Avguštin Lah iz Slovenske akademije znanosti in umetnosti okolje in trajnostni razvoj /ohranjanje narave in kulturne krajine/ postavil kot pogoj za razvoj kakovostne turistične ponudbe.

Morda samo nekaj poudarkov iz njegovega referata: Strategija in drugi projekti se izogibajo dejstvu, da je čedalje več naravnih nesreč, preventiva ni omenjena. Več kot četrtina gozdov v Sloveniji je uničenih zaradi požarov. Za kmetla v preteklem obdobju so bili gozdovi bogastvo, ki ga je negoval in ohranjal za poslednji adut v primeru stiski. Omenil je 65 ha najboljših kmetijskih zemlje, ki naj bi jo v občini Piran porabili za golf igrišče, ob tem ko je na voljo enaka površina manj kakovostne zemlje nedaleč stran. Na taki kmetijski površini lahko preživi 700 ljudi. Orne zemlje na Slovenca je le 860 m², kar je za večjo stanovanjsko hišo. Turizem trži tisto, kar daje kmetijstvo.

Škoda je, ker v Sloveniji še niso ustanovljene pokrajine, katerih misel je prav v celovitejšem in raziskovalno odprtem načrtovanju programskih in prostorskih zasnov ter dejavnosti - seveda s širših razvojnih obzorij. Za ustrezne programe je na voljo tudi pomoč Evropske skupnosti.

Mogoče še njegov pogled na razvoj turizma z vidika varovanja zdravilja: Pri tem velja upoštevati dejstvo, da je v svetu in Sloveniji čedalje več boleznih srca in ožilja /Torej zdrav način življenja v turizmu. Meni, da trend adrenalinskega turizma spodbuja nasilje, ne pa zdrav način življenja v turizmu.

Zanimivo so bili še drugi uvodni referati in razprave, za nas tudi podjetništvo in poslovne priložnosti, turistična infrastruktura, izobraževanje in usposabljanje za turizem, trženje turističnega produkta... Turistična zveza Slovenije je pripravila uvodni referat na temo Turistična društva in mladi sooblikovalci turističnega razvoja, kar zajema turistični podmladek vseh starostnih skupin, to je mlade od vrta do fakultete, od šole do poklica, od otroka do mladenke in mladeniča na podeželju.

Strategije razvoja občin in projekti razvoja turizma bodo težko uresničljivi, če turistična ponudba ne bo celostna, če ne bo povezovanja v širše regije. Slednje je tudi pogoj za udeležbo na razpisih za sredstva države in strateških skladov EU.

Turistična strategija Slovenije naj bi bila odprt dokument, ki dovoljuje njegovo neprestano preverjanje, dopolnjevanje in dogovorno spreminjanje. Slednje velja tudi za podobne občinske dokumente.

VABILO

Vabimo družine, katerih člani znajo in radi prepevajo, lahko tudi ob glasbeni spremljavi, da nam pišejo ali nas pokličejo /Turistično društvo Trzin, Mengeška 9, tel. 01 5644528/.

Želimo, da bi nastopili že na prireditvi Slovenska pesem in folklor, ki bo 28. novembra /Veseli bomo vašega odziva.

NAPOVEDUJEMO:

- ⇒ 25. oktober: tržnica od 10. do 13. ure pred vinotočem Uršič
- ⇒ 8. november: tržnica od 10. do 13. ure pred vinotočem Uršič
- ⇒ 28. november: večer slovenske pesmi in folklorne in podelite priznanj za cvetoče balkone in vrtove - ob 18. uri v Kulturnem domu v Trzinu

Lucija in Franci Zupan Vsakdanjik in praznik družine Zupan

Zakaj tak naslov? Družina Lucija-Lučka in Franci Zupan tako ali drugače zaznamujejo ta svoje okolje z glasbo, v kateri ima prav narodno-zabavna posebno mesto. Na tem področju sta še posebej aktivna v DU Žerjavčki, saj je Lučka duša in srce zbora, Franci pa s svojim instrumentom ne manjka skoraj na nobeni družabni prireditvi. Vedno rada priskočita na pomoč ob zadregah v društvu, pa tudi sicer. V društvu delujeta že od samega začetka in sta tako vnela za »stvar«, da si je težko zamisliti delovanje društva brez njiju. Sta pa tudi »tazaresen« par! Najprej nekaj osebnih podatkov za almanah.

Odkod prihajata? Vajino otroštvo?
Lučka: V Trzin prihajam iz Novih Jarš, blizu predela, ki ga je kasneje pozidal BTC in je na tem prostoru sedaj razvil in se razvija poslovno-zabavišni prostor Ljubljane in širše regije.

Kot pri večini, so tudi pri meni spomini na otroštvo lepi, čeprav zaznamovani s tragedijami, ki so se dogajale v času druge svetovne vojne in takoj po njej. Tudi mene je to obdobje zaznamovalo s tragedijo, vendar zelo nerada govorim o tem, in bi si želela, da noben otrok ne bi doživljal podobnega otroštva, zaznamovanega z vojno. Tudi odraslim želim, da bi živeli v miru in medsebojnem razumevanju.

Franci: Tudi jaz prihajam iz Ljubljane, otroštvo pa sem vse do leta 1954 preživel na Kozjanskem, nato pa sem odšel na šolanje v Ljubljano. Zgodnje otroštvo je bilo lepo in veselo, brezskrbno sem ga preživeljal v krogu svoje kmečke družine vse do taktat, ko je družina doživela tragedijo zaradi izgube očeta. Padel je 15. aprila 1941 in od taktat je življenje postalo težko in žalostno in smo morali živeti zelo skromno.

Kako sta se spoznala?

Lučka: Seznanili so naju skupni prijatelji, ko so naju povabili na »žurko«. Iskra je preskočila in tako sva začela hoditi na

»randije«, kjer nisva potrebovala drugih.

Franci: Tako je bilo, kot pravi Lučka.

Kaj je bil vajin osnovni poklic? Kje sta preživela "delovna leta"?

Lučka: Bila sem socialna delavka, zaposlena v javni upravi.

Franci: Moj osnovni poklic je elektromehanik, zaposlen pa sem bil vseskozi na železnici.

Kdaj in zakaj sta prišla živeti prav v Trzin?

Lučka, Franci: Ko sva pričakovala povečanje družine, sva začela iskati primerno stanovanje. V Ljubljani ga nisva našla, zato

sva se začela ozirati po bližnji okolici. Našla sva primerno lokacijo v Trzinu, kjer je SGP Gorica prodajalo hiše, zgrajene do 3. gradbene faze in sva jo v l. 1975 tudi kupila. Naprej sva gradila sama, jo dokončala in opremila po najinem okusu. Čeprav je bila hiša gotova, se vanjo nismo takoj vselili, ker sva imela majhnega sina, ki je potreboval varstvo, v Trzinu pa taktat še ni bilo vrtca. Zato smo v Trzin prišli šele l. 1981, ko je bil sin dovolj star in se je vpisal v prvi razred osnovne šole, in to v Trzinu. Zanimivo in odločilno je bilo tudi to, da nam je prijatelj pred nakupom rekel: »Trzin je znan po vaški kulturi, imajo dobro amatersko gledališče in tudi pevce ne manjka.« Mnenja je bil, da je kraj kar pravi za »Lučko in

Francija«, ki imata rada petje in glasbo ter ljudska izročila. Tako sva prišla v Trzin.

Imata sina, kaj nam želite povedati o njem?

Najin sin *Jure* je že od rojstva povezan s Trzinom. Sprva je bil tu le občasno, kasneje pa se je osem let šolal v osnovni šoli v Trzinu. Tu je vzljubil šolo in učenje, kar so opazili njegovi učitelji in profesorji in ga primerno vzpodbujali. Zato sva jim danes zelo hvaležna in se ob tej priliki tudi zahvaljujemo vsem, ki so kakorkoli nudili potrpežljivo prijaznost in znanje najinemu Juretu. Znanje iz osnovne šole v Trzinu mu je bila dragocena »dota« pri nadaljnjem študiju fizike, ki ga je v preteklem letu okronal z doktoratom. Večinoma živi v Trzinu, trenutno pa je na specializaciji v tujini.

Povezuje vaju ljubezen do glasbe.

Kdaj sta to začutila, odkrila?

Lučka: Že kot majhna deklica sem imela posebno barvo glasu, kar se je poznalo tudi pri petju. Moj glas je bil izjemno globok za tako majhno deklco, neobičajen, tako da so me vsi gledali in poslušali ter se čudili. Z leti se je razvijal in se izoblikoval. Veselje do glasbe, predvsem do petja, pa imam že od nekdaj. Nem vem, ali sem glas podedovala od katerega svojih prednikov in ga dobila za popotnico v življenje, sicer pa je vsak človek unikatna in neponovljiva, vsak ima nekaj svojstvenega, posebnega, je odkriti je to treba. Prepevam rada ob vsaki priložnosti: ob veselju, žalosti, za prijatelje, sosedje, za naše občane, za domače; za vse, ki me z veseljem poslušajo.

Franci: Že od otroštva sem povezan z glasbo, saj smo na domačiji imeli nekaj časa tudi gostilno in tu je bilo veliko

prepevanja; sploh pa je bila naša domačija neke vrste vaško kulturno središče. Vsepopovsod, kjer se je pelo in igrali, sem bil rad zraven. Nakupil sem si gramofonske plošče, si sam ob njih prepeval, žvižgal. Občudoval sem pevce, pianiste, violoniste in druge instrumentaliste. Nikoli pa nisem pomislil, da bom kdaj tudi sam igral za druge, čeprav imamo v družini poklicne glasbenike. V času šolanja in bivanja v internatu sem občasno igral tamburico, da sem lahko šel igrat ven.

Žena Lučka je opazila mojo nagnjenost do glasbe, me vzpodbujala in mi za neki rojstni dan kupila orglice. Začel sem igrati sebi v zabavo, za družino in sosedo. Ko je Lučka videla mojo zagnanost, se je odločila in mi kupila sintetizator (sintesajzer), vendar samo trioktavski. Ko sem začel igrati, sem ugotovil, da je premajhen. Tako sem v glavnem igral na ustno harmoniko. Ko pa je prišel čas upokojitve, za mnoge najbolj delovno obdobje, sem povedal domačim, da bi se rad naučil dobro igrati na klaviaturo, vendar je obstoječa premajhna. Žena se je takoj odločila, da mi bo kupila večji sintetizator, in naj si ga kar sam izberem. In sem ga! Ko sem ga prinesel domov, smo šli po načrtu najprej na dopust na morje. Po vrnitvi domov sem se začel ljubiteljsko učiti igranja, žena mi je nakupila teoretičnih učil, tako da sem lahko študiral teorijo, pri tem pa pridno vadil na instrumentu in vedno bolj vneto sem osvajal skrivnosti igranja na klaviaturo in danes mi gre že kar dobro. Sedaj z veseljem igram sebi, sosesčini, v

društvu upokojencev Žerjavčki, ki je nabavilo tudi kvalitetno ozvočenje, pa tudi vsem ostalim, če me povabijo. To je moja glasbena pot, po kateri z veseljem hodim. Lučka mi mnogokrat pravi: »Kako vesela bi bila tvoja mama, če bi te slišala igrati!« Ona je bila namreč zelo dobra pevka, pelja je v vaški cerkvi; enkrat je nastopila celo na televiziji, kar imamo posneto celo na videokaseti. Res škoda, da me ne more več slišati.

Kako vama je všeč delo v društvu, se kdaj naveličata?

Lučka: Delo v društvu je dobro in sodelovanje me veseli. Veliko se družimo. Seveda je še veliko področij, kjer bi se dalo delo še popestriti. Zanimivo bi bilo, če bi lahko člani tekoče obveščali o dogajanjih v občini, prireditvah, tudi o dogajanjih izven Trzinca, raznih zanimivih predavanjih, odprtih dnevnih gledališč, muzejev, parlamenta... Saj lahko vse preberemo v časopisih, pa vendar je lepše, da te o tem obvesti soobčan ali na kakšen bolj osebni način, kot je papir. Za upokojence, ki sicer ne želimo kar naprej stokati, kako težko je s pokojnino pokriti vse izdatke, je kakšna cenejša ali celo brezplačna prireditev še kako dobrodošla.

Franci: Vse, kar je povedala Lučka, je še kako res. Sam pa želim, da bi imeli upokojenci čisto svoj prostor, lahko tudi v lokalni, kjer bi se lahko dnevno družili, ne samo starejši, tudi z mlajšimi, saj si na ta način bližje realnemu življenju. Vidiš pestrost generacij.

Počutje na splošno v Trzinu?

Lučka: Odlično! Sem se bala majhnega kraja, saj sem bila vajena mestnega vrveža v Ljubljani, življenje v primestju ali na vasi pa je popolnoma drugačno. A sem kmalu občutila prednosti življenja v majhnem kraju. Tu skoraj vse poznaš, se z vsakim pozdravljaš, se počutiš zaželjenega, nisi osamljen; skratka nikoli nisi sam. To pa je čar vaškega življenja in podeželja, kar sodoben človek tako pogreša in išče ter se rad vrača v takšno okolje.

Franci: Rad sem v Trzinu! Čutim, da imam tu svoj dom, da sem vključen v življenje in dogajanja v občini. Posebno mi je všeč, da smo tako blizu naravi, gozdu, da se lahko sprehajam s svojo psičko Dino in da je v Trzinu veliko ljubiteljev narave in živali.

Kaj bi na koncu želela sporočiti Trzincem?

Lučka: Skupaj uživajmo lepote našega kraja, pristnost

vaškega življenja, negujmo še naprej vrednote druženja skozi društva, glasbo, igralstvo, prijateljstvo, vzemimo si čas drug za drugega, pa bo bivanje v Trzinu še prijetnejše!

Franci: Pridružujem se tem mislim stodostotno.

Kot član DU bi rad dodal še nekaj, kar je Lučka iz skromnosti izpustila: Skupaj vsa ustanovila pevski zbor DU Žerjavčki, vendar je prav njena zasluga, da zbor redno vadi, se izpopolnjuje, nastopa in iz leta v leto izboljšuje kvaliteto. Kako težko in odgovorno delo opravlja kot organizacijski vodja zbora, sama najbolje ve, vedo pa tudi tisti, ki so bili kdajkoli člani kakšnega zbora. Na srečo vlada v zboru tovariško vzdušje in so vsi člani dokaj redni pevci, le pomladili bi radi zbor, ki bi lahko prerasel v vsetrzinskega. Vso srečo, Lučka in Franci, in hvala! O samem zboru pa kdaj drugič.

Hvala tudi za prijeten klepet!

Tone Ipavec

KOŠATOREPKA

Švigam, skačem gor in dol,
po drevesih na okol',
če kdo nagaja mi - zbežim,
na glavo storž mu izpustim.

Gnezdo visoko imam v smreki,
z mahom toplo so odeti,
sem kašče varne naredila,
kamor orehe bom znosila.

Ko sneg in mraz po gozdu brlje,
telo se moje v klopčič zvije,
ker v gnezdu mehkem je toplo,
pokrijem z repom si glavo.

Če lakota je prevelika,
takrat v shrambo me zamika,
tja hitro se bom napotila,
kamor v jeseni hrano sem nosila.

Ko zimske več ne bo odeje,
mi sonce tačice ogreje,
takrat adijo zima, mraz!
Ali ugameš, kdo sem jaz?

Emilijan Pevec

Zdravilna zelišča - DIVJI KOSTANJ

Divji kostanj, kot ga imenujemo za razliko od pravega kostanja, katerega plodovi so prav zdaj poslastica v marsikateri družini, je veliko drevo, ki raste po vsej Sloveniji. S svojo lepo krošnjo krasi okolice hiš, cerkva, parke in drevorede.

Ima lepe zelene liste in prekrasne beloroza cvetove, ki tudi lepo dišijo.

Divji kostanj ni samo lepo okrasno drevo, je tudi vsestransko zdravilen.

Največkrat ga uporabljamo za ožilje, revmo, vneto grlo, za celjenje ran in ozeblina.

Spomladi nabiramo CVETOVE, ki jih namočimo v domače žganje in pustimo stati na soncu tri do štiri tedne. S to tekočino /tinkturo/ zdravimo boleče noge in revmo. Rahlo vmasiramo na boleče mesto ali namočeno gazo položimo na noge.

Čaj iz SKORJE in PLODOV zdravi drisko, notranje krvavitve, beli tok in prostato.

Kopel iz LISTOV in PLODOV zdravi revmo, ozeblina.

Liste in plodove narežemo in skuhamo.

PLODOVE v jeseni nabereemo, olupimo, dobro posušimo in zmeljemo v droben prah. Lahko ga spet namočimo v žganje, pustimo nekaj časa stati in uporabljamo za boleče noge, revmo in ozeblina.

Zinka Jordanov

POVABILO K PEVSKEMU ZBORU ŽERJAVČKI

V Trzinu v sklopu Društva upokojencev Žerjavčki deluje mešani pevski zbor, ki vabi v svoje vrste vse pevce (ne glede na starost so dobrodošli vsi) iz Trzina in okolice.

Vaje so vsak četrtek ob 19. uri v sejni dvorani stare osnovne šole Trzin. Stara šola stoji ob Mengeški cesti 22, v njej pa so tudi prostori vrtca Palčica. Ob vsaki vaji pevci pojejo po dve uri, vmes pa imajo tudi kratek odmor.

Pričakujemo vas in se veselimo srečanja z vami!

Mešani pevski zbor Društva upokojencev
Žerjavčki

NAČRT IZLETOV IN PRIREDITEV DU ŽERJAVČKI – TRZIN do konca leta

- ⇒ 21. 10. – izlet na zreško Pohorje – Rogla
- ⇒ oktober – skupinski ogled operne predstave
- ⇒ 18. 11. – izlet - martinovanje
- ⇒ november – skupinski ogled dramske predstave
- ⇒ 16. 12. – vsakoletno novoletno srečanje

Člane društva prosimo, da podatke uporabijo za načrtovanje svojih dejavnosti in da se za posamezne prireditve pravočasno prijavijo. Vabilo velja tudi za člane družin in simpatizerje.

Spomin na letošnjo
»Trzinsko« trgatav ...

ŽERJAVČKI NA IZLETU V NEZNANO

Takoj po oddihu iz Trzina smo izvedli anketo – ugibanje, kam nas vodi pot v neznano! Odpeljali smo se proti Ljubljani in ugibanj je bilo res veliko. Na rondoju Tomačevo smo obrnili proti Dolenjski, torej proti morju ne gremo. Nihče ni uganil, kje je naš glavni cilj. Navrgel

sem še nekaj podrobnosti in tri udeležence so tokrat kot iz topa izstrelile: »Vače!«. Prva je bila gospa Zlata Reiter, takoj za njo pa sta uganili še dve boljše poznalki naših krajev. Nagrade so dobile po kosilu. Z dolenjke smo zavili

proti Bogenšperku in se mimogrede ustavili na kavici v gostišču Štorovje. V gradu Bogenšperk nas je čakal vodič, ki nam je v dobri uri podrobno razkazal grad in predstavil nekdanje dogajanje na njem (Valvasor, Slava Vojvodine Kranjske l. 1689, prvo tiskarno iz l. 1678 itn.)

Pot nas je vodila dalje, v Litiji preko Save do vasi Vače. Mlada vodička nam je najprej v cerkvi razkazala božji grob, izdelan iz

drobnega brušenega stekla – delo čeških mojstrov. Odpeljali smo se na »Geos«, geometrično središče Slovenije, nato pa tudi na ogled znamenite 2500 let stare vaške situle. V gostišču »Mrva« so nam postregli z obilnim in okusnim kosilom. Imeli smo prijeten in zanimiv izlet po naši bližnji okolici. Izlet je pripravil in vodil Franci Bardorfer.

Franc Pavlič

STRELSKO DRUŠTVO TRZIN - 50 LET ZAČENJA SE NOVA STRELSKA SEZONA

Strelsko društvo Trzin pričena novo sezono 2003/04 z obema ekipama v 1. slovenski ligi. Če smo v preteklih letih že okusili nastopanje med elito v disciplini s pištolo, bomo le-to letos okusili tudi v disciplini s puško. Sprva bo to verjetno boj za obstanek, ob doseganju rezultatov iz pripravljajalnih tekmovanj pa lahko računamo celo na uvrstitve na sredino lestvice.

V »pogonu« bo tudi letos 25 strelcev, ki bodo ob 1. ligi nastopali še v 2. ligi s pištolo, 3. ligi s puško in pištolo, mlajši strelci bodo v obeh disciplinah nastopali v 1. državni mladinski ligi. Torej bo tudi letos sezona naporna, obetajo pa se nam tudi nastopi na mednarodnih tekmovanjih: Pokal Mladost v Zagrebu, Pokal den Haag v Haagu, mednarodno prvenstvo v Rušah in Mariboru. Vsekakor pa bomo veseli vsakega povabila drugih organizatorjev. Ponovno pričakujemo nastope v reprezentanci Slovenije, kjer so si v preteklih sezonah že nabirali izkušnje mlajših mladink Špela Mušič, članica Andreja Blažič, član Srečko Vinko ter po psihofizičnih testih sodeč ena najbolj perspektivnih mlajših mladink Urška Berlič. Vsi ti strelci so pod budnim očesom selektorjev, ki se v zad-

njem času veliko ustavljajo v Trzinu in z našim novim trenerjem Alešem Kosmač usklajajo treninge. Skupaj z nami se veselijo novih prostorov in 12-mestnega strelišča, saj je le to pogoj za delo naprej.

Če smo v preteklih letih hvallili napredek članov Jerneja Adlešiča in Boža Habjana, ki sta tudi letos pridobila na rezultatih, se je vestnost in marljivost obrestovala mladincu Borutu Kovaljevu, ki je bil izvala v trojko nadarjenih mladih strelcev in so od podjetja COAL d.o.o. prejeli najnovjšo puško

znamke Walther LG-300alu in podpisali pogodbo o enoletni brezplačni uporabi opreme z možnostjo odkupa.

Tudi letos smo sezono začeli s pripravami na hrvaškem otoku Krk, in sicer v Malinski, kjer so nas domačini ponovno izredno lepo sprejeli in nam nudili ugodje za zelo uspešne priprave na strelišču, izmenjali smo si izkušnje in napotke o pripravah na večja tekmovanja, saj prav iz Malinske izhajajo velika imena, kot so Josip Čuk in Dean Vignjevič. Čeprav so bile priprave namenjene predvsem treningom in napotkom za novo sezono, pa smo si privoščili tudi nekaj zabave in tako strelcem vllili novih ambicij za delo naprej.

Več o prvih tekmovanjih in rezultatih pa v naslednji številki. Lep strelski pozdrav.

Damijan Klopčič

Novice iz ŠD Trzin

KOŠARKA

Trzinska ekipa košarkarjev je v septembru nadaljevala z rednim delom tekmovanja ljubljanske košarkaške lige. V septembru sta bili tako odigrani dve tekmi, z Ekipo X in z ekipo Šiška. Obe ekipi sta bili za Trzince prešibak nasprotnik, saj so jih trzinski košarkarji z atraktivno igro in hitro košarko brez večjih težav premagali. Na koncu rednega dela tekmovanja je tako Trzin dosegel drugo mesto v skupini B ter se z enim samim porazom uvrstil v razigravanje za višjo ligo.

Prvo tekmo razigravanja so Trzinci igrali z neposrednimi nasprotniki iz skupine A, in sicer z ekipo SRC.si. Prvi polčas dvoboja med SRC.si in Trzinom je obetavno ponovno zmago naših košarkarjev (z dobro obrambo in hitro igro so z lahkoto dajali koše), v drugem polčasu pa je zmaga splavala po vodi. Ekipa SRC.si je namreč močno spremenila svojo taktiko ter z ozko obrambo popolnoma onemogočila igro Trzincev pod košem. Poleg tega so imeli trzinski fantje katastrofalen met, tako je ekipa SRC.si rezultat izenačila. Do konca tekme pa so ob izenačitvi ostale le še tri sekunde.

Po prekršku Trzincev, ki so bili že v bonusu, sta sledila dva meta. Košarkar ekipe SRC.si je dal en koš in s tem premagal Trzince za eno samo samcato točko. Trzinci so v dvoboju s SRC.si pokazali izredno slabo igro, v košarkarskem žargonu bi dejali, da je imel koš pokrov (ko ne gre, pač ne gre).

Drugo tekmo razigravanja so Trzinci odigrali proti ekipi Role bar. To ekipo pa so sestavljali izkušeni košarkarji, ki so nastopali še v ligi nekdanje Jugoslavije. Kljub temu da so se naši dobro upirali, so morali na koncu priznati premoč nasprotnika. Tekma je bila vseeno pravo nasprotje tekme proti SRC.si, saj so Trzinci uspeli igrati svojo igro, in se v obrambi borili kot risi, zaradi česar je prišlo tudi do nekaj poškodb. Že v uvodnih minutah se je poškodoval Stadler Boštjan, proti koncu tekme pa jo je v oko skupil Pevc Grega (obema želimo dobro okrevanje).

V četrtek, 14.10.2003, ob 18.20 pa Trzinci igrajo zadnjo tekmo razigravanja, uvrstitve v višjo ligo pa, žal, ne morejo več doseči. Po končanem razigravanju sledijo še tekme združene lige, kjer se ekipe borijo za prvaka Ljubljane. V to tekmovanje so se uvrstile ekipe, ki so dosegle prva tri mesta v svoji skupini, vanj pa se prenesejo medsebojni rezultati že odigranih tekem. Po tekmah trzinske košarkarje prijazno pogostijo v Ferari Baru, v Trzinu.

Košarkaška ekipa ŠD Trzin

Stojijo: Zajc Boštjan, Pevc Grega, Lenartič Janez, Trtnik Tomaž, Polanc Primož, Erčulj Matjaž, Florjanc Nejc,
Klečijo: Gustinčič Jernej, Šifrer Aleš, Lopatič Jaka, Gorupič Gorazd, Stadler Boštjan.

Redni del:

ŠD TRZIN	: EKIPA X	58 : 33
ŠD TRZIN	: ŠIŠKA	62 : 31

Lestvica po rednem delu:

1. KAJA GROSUPLJE	8	8	0	399	255	144	16
2. ŠD TRZIN	8	7	1	396	286	110	15
3. LEDO ČIPER	8	5	3	312	296	16	13

Razigravanje za višjo ligo:

ŠD TRZIN	: SRC.si	40:41
ŠD TRZIN	: Role Bar	48:56

Lestvica razigravanja:

1. Role Bar
2. Src.si
3. Kaja Grosuplje
4. Trzin
5. STRMI & PESO
6. Ledo Čipers

Sponzorji:

**Utrip Trzin, Pevc d.o.o.,
Ferari Bar, Občina Trzin**

Mateja Erčulj

**Športno društvo obvešča vse člane
in simpatizerje društva, da bo
občni zbor društva
13. novembra,
na Mengeški 22, ob osmih zvečer.**

NOGOMET

Bistro Svečka ML. - Mladost 3:6 (1:4)

Odigrano dne: 01.09.2003 ob 18:30
Kraj: SRC Ježica

V prvem kolu jesenskega dela prvenstva smo bili priča največjemu presenečenju letošnje lige. Zadnjemu vrščanu ekipa Mladost Trzin z do sedaj najslabšim napadom in z le 11 doseženimi goli na devetih tekmah je premagala prvouvrščeno Bistro Svečko z dosedaj najboljšo obrambo, ki je v devetih kolih prejela le 13 golov. Zmaga ni bila takšna, kot to občasno uspe kakšnim "outsiderjem", da nekako po sreči daš en gol, potem pa "bunker in nabijanje v koruzo" do konca tekme. Tokrat je Mladost zmagala prepričljivo. Bistro Svečka je tekmo začela tako kot ponavadi. Z veliko podajami so poskušali priti do priložnosti. Žogo so imeli več v svojih nogah, a v uvodnih minutah niso uspeli ustvariti kakšne izrazite priložnosti, potem pa je prišla 8. minuta in iz akcije, ki ni bila videti nevarna, so povedli 1:0. Mladost je po голу začela malo bolj konkretno pritiskati proti голу nasprotnika in v 11. minuti se je Sašo Videnovič po podaji Dušana Sirmčnika znašel sam pred vratarjem in le za malo zgrešil gol. Očitno je tokrat le naravna noga, kajti sledila sta dva napada v 14. in 16. minuti, ki ju je Sašo Videnovič rutinirano zaključil in že je Mladost vodila z 2:1. Igralci Bistroje Svečka so videla, da tokrat ne bo šale, in so pritisnili malo resneje. To je bila priložnost, da se je v голу Mladosti izkazal mladi čuvaj mreže Iztok Plevelj, ki je vskočil namesto do zdaj standardnega Gašperja Ogorelca. Z nekaj odličnimi obrambami je preprečil, da bi Bistro svečka ogrozila vodstvo Mladosti. Kljub pritisku Svečke, je Mladost še vedno prihajala do priložnosti, saj so morali nasprotniki ob vse resnejših priložnostih v obrambi puščati več prostora. V 18. minuti je Borut Papič spet v ogenj poslal dvakratnega strelca na tej tekmi, a je šla žoga preveč levo v sam kot igrišča. Ko je že kazalo, da je akcija propadla, je Sašo Videnovič žogo z levico poslal v loku prek vratarja pred prazen gol, kjer se je lepo odkril Luka Gubenšek in iz glavo zadel za 3:1. To je povzročilo prve znake nervoze pri nasprotnikih, ki so del pozornosti, ki so jo prej namenjali igri, posvetili iskanju krivca za napake v igri. To je Mladost izkoristila, saj je v enem izmed napadov Borut Papič presenetil obrambo Svečke, saj smo vsi pričakovali podajo, on pa je z zvinitim strelom ob stavi zvišal rezultat na 4:1 in postavil rezultat prvega polčasa. S tem je zadel prvič v letošnji ligi in upamo, da se mu bo zdaj odprlo, kajti njegove gole smo že kar pogrešali. Drugi polčas so igralci Bistroje Svečka začeli še odločneje. Pričakovali so, da takšna ekipa kot je Mladost pač ne zmore kaj več, da je bil to njen maksimum in da bodo zdaj oni postavili stvari na svoje mesto in pokazali, kdo je "gospodar" v 1. ligi Bežigrad. To je bila spet priložnost za mladega vratarja na голу Mladosti, da se je le nekajkrat izjemno izkazal. Med vse pogostejšimi naleti Svečke pa je prišlo spet do zateka na nasprotni strani. V hitri akciji v 28. minuti sta pobežniva mladi Širfer in Sašo Videnovič. Širfer je lepo podal pred gol, Videnovič pa je žogo porinil v mrežo ter s tem povedel Mladost v vodstvo s 5:1, sam pa dosegel hat-trick. Ta rezultat je bil Svečki znak za alarm in odločili so se še za zadnjo možnost, ki bi jih lahko rešila, saj pri štirih golih zaostanka niso imeli več kaj izgubiti. Vratarja so potegnili iz igre in namesto njega je vstopil še šesti igralec. Zdj se je igra odvijala le še na polovici Mladosti, a kljub temu je bila večina poskusov Svečke neuspešnih, saj se je Mladost zelo disciplinirano branila, ob tem pa tudi prežala na kakršnokoli možnost za strel proti praznemu голу Svečke. V 34. minuti je Svečki vendarle uspelo spraviti čno žogo v mrežo za 5:2. Kmalu zatem je Mladost izvedla nov napad in visoko žogo, ki je letela proti praznim vratom, je igralec Bistroje Svečke Dalibor Markovič izven kazenskega prostora zaustavil z roko. Dosejen je bil samo prosti udarec za Mladost in nič drugega (!?!?). Tudi v zadnjih minutah je Svečka nadaljevala z obleganjem gola Mladosti, za katero pa je Dušan Sirmčnik v 36. minuti čno odvzeto žogo uspel usmeriti čez celo igrišče v gol nasprotnika za 6:2. Upi Svečke so bili zdaj dokončno pokopani. Padec koncentracije pri obrambi Mladosti je v zadnjih trenutkih

tekme omogočil Svečki še en zatek za končni rezultat Bistro Svečka : Mladost 3:6. V poročilu so bile omenjene v glavnem napadalne akcije, treba pa je povedati, da je tudi obramba Mladosti delovala izredno homogeno, še posebej pa se je v obrambnih nalogah izkazal Mauc Kociper, ki je igralcem Svečke odvzel precej žog in svojim napadalcem omogočil protinapade, iz katerih so tokrat tako uspešno dosegali zadetke. Pohvalo si tokrat zaslužijo prav vsi igralci Mladosti, saj so prepričljivo premagali do zdaj vodilno ekipo lige in jo poslali domov s šestimi "kosi v gajbi".

Komentar Sašo Videnovič (Mladost)
Objavljeno na: http://www.kapodol.com/Lj_Bezigrad_liga2003/match000075.html

Mladost - Mapone 5:0 (3:0)

Odigrano dne: 08.09.2003 ob 19:15
Kraj: SRC Ježica
Gledalcev: 4
Sodnik(ji): Andrija Petrovic

Povzetek tekme:

Končno smo dočakali 11. kolo in veliki derbi začelja med ekipo Mladosti Trzin in Mapone, ki sta še lani nastopili pod skupnim imenom Mapone. Tekma se je odvijala v soju žarometov in prijetnem večernem dežju. Gledalci so bili temu primerno le štirje, kljub temu pa so pripravili izvrstno vzdušje. Naj omenim, da je šlo za prikupno navijaško skupino Mladost Ultras. Mapone je na tekmo prišel z nekoliko slabšo trenutno formo, medtem ko je Mladost v očitnem vzponu, saj končno nastopa zdrava in s popolnim moštvom. Za vodilno ekipo, ki je padla v prejšnjem kolu, je tokrat klonil še Mapone. Tekma se je začela v skladu s pričakovanji. Previdno, brez večjih priložnosti in medsebojnem spoštovanju nasprotnikov. Po kakšnih petih minutah pa so tribune prvič eksplodirale. Sale Videnovič, prekaljeni legionar Mladosti, je s strelom po lehi in nekoliko s strani prvi načel mrežo gostov. Veselje se še ni podelo, ki je Sale ponovno v svojem slogu z močnim, vodenim projektilom povišal vodstvo na 2 proti 0. To pa je bilo za razgrete navijače že nekoliko preveč in na igrišče je priletele nekaj pirotehničnih izdelkov. Tekma je bila za dve minuti prekinjena in ko je dež pogasil še zadnji dim, je avtoritativni sodnik Petrovič dovolil nadaljevanje tekme. Mladost je kmalu za tem preko mladega Gubenška in pravi odbojki povišala vodstvo na visokih 3 proti 0. Rezultat je do polčasa suvereno obdržala, obenem pa zadel še vratarico. Ob polčasu je Mapone poskušal z nekoliko spremenjeno taktiko pokrivanja po celem igrišču in menjavo vratarja. Tako je med vratnice stopil izkušeni Povše, ki je v preteklosti s svojimi bravurami že večkrat navdušil. Na tem mestu velja omeniti, da je Mapone nastopil brez svojega pravega vratarja, ki je na preizkušnji v češkem Brnu pri tamkajšnjem drugoligašu. Mladost je še naprej kontrolirala položaj na igrišču in kljub nekaj nevarnim akcijam nasprotnika brez večjih težav držala rezultat. Še več. Po hitrih akcijah, uigranih na ureninje, je rezultat preko mladega Širferja in nekoliko manj mladega Papiča povišala na zanesljivih in neubranljivih 5 proti 0. Tekma je bila s tem odločena in obe moštvu do konca tekme nista prikazali več tako dobre igre. To je botrovalo tudi prvim žvižgom in posvokam s tribuna, ki pa so se takoj po zaključnem žvižgu sodnika sprevrle v pristen aplavz na odprti sceni. Posebej velja omeniti vnovično izvrstno branjenje vrat domačega vratarja Plevelja, ki iz tekme v tekmo dokazuje, da mu tri leta v tujini niso škodila.

Rok Pintar (Mladost Trzin)
Objavljeno na: http://www.kapodol.com/Lj_Bezigrad_liga2003/match000075.html

Naslednje tekme:

15.09.2003 Parodija Bar - Mladost 1:4 (0:3)

Komentar na: http://www.kapodol.com/Lj_Bezigrad_liga2003/match000092.html

22.09.2003 Mladost - Sunrise Pub 1:2 (0:1)

Komentar na: http://www.kapodol.com/Lj_Bezigrad_liga2003/match000099.html

29.09.2003 Ruski Car - Mladost 1:1

06.10.2003 Mladost - Metropol 4:0 (1:0)

Lestvica:

Ekipa	T	Z	R	P	DG	PG	To
1. Bistro Svečka ML.	15	14	0	1	58 : 26	42	
13. Mladost	15	4	3	8	32 : 35	15	
16. Mapone (-1)	15	1	3	11	35 : 73	5	
tekme	P	poraz	PG	prejeti goli			
Z zmage	DG	doseženi goli	To	točke			
R remi							

Sveže novice o ekipi na:

http://www.kapodol.com/Lj_Bezigrad_1_liga/2003/index.html

Testenova 69, 1234 Mengoš
Tel. 723-02-70, fax 723-02-75
GSM 040/730-275

e-mail: elshop@siol.net
<http://www.elshop-sp.si>

AUTOMATSKA VRATA
Z DALJINSKIM ODPIRANJEM

SERVIS PRODAJA IN MONTAŽA

Crawford

GAJAŽNA IN INDUSTRIJSKA VRATA,
NAKLADALNE PLOŠČADI

NEKAJ ZANIMIVIH VPRAŠANJ

- ⇒ Če je plavanje dobro za postavbo, kaj delajo kiti narobe?
- ⇒ Zakaj je limonada večidel sestavljena iz umetnih snovi, pomivalni cet pa iz čisto pravih limon?
- ⇒ Živijo poročeni dlje, ali se jim le tako zdi?
- ⇒ S kakšno hitrostjo potuje tema?
- ⇒ Zakaj imajo 24 ur odprte bencinske črpalke kjučavnice na vratih?
- ⇒ Zakaj so v letalih reševalni jopiči in ne padala?
- ⇒ Če je črna skrinjica neuničljiva, zakaj ni potem celo letalo zgrajeno iz enakega materiala?
- ⇒ Če olivno olje prihaja iz oliv, od kod prihaja "baby-oil"?
- ⇒ Kam odvržeš koš za smeti?
- ⇒ Imajo radioaktivne mačke 18 življenj?
- ⇒ Če bi lahko hodil skozi zidove, ali ne bi padel skozi tla?

Kdor je lep kot opica, prijazen kot medved
in radodaren kot pes,
se mu ni treba pritoževati nad preveč obiski.

Nemški

Kadar pogreši stavec, se reče, da ga je pamet zapustila;
kadar mladeč, se reče, da ga še ni pamet srečala.

Korejski

clean beat d.o.o.

CISTILNI SERVIS!

STANOVANJA, HIŠE ALI POSLOVNI PROSTORI!

- * ČIŠČENJE STEKLA
- * TALNIH OBLOG
- * OBLAZJENEGA POHIŠTVA (SEDEŽNE GARNITURE, STOLI, JOČIJI...)
- * GLOBINSKO ČIŠČENJE NOTRANJOSTI OSEBNIH IN TOVARNIH VOZIL
- * STROJNO ČIŠČENJE, IMPREGNACIJA IN KRISTALIZACIJA MARMORJA
- * STROJNO ČIŠČENJE IN IMPREGNACIJA VINAŠA, PARKETA...

IZDELAVA IN MONTAŽA SENČIL!

- * LAM. ZAVES IN ŽALUZIJI
- * ROLOJEV
- * ZATEMNITVENE TERMOREFLEKTIVNE IN PROTIVLOMNE FOLIJE

SLIKOPLESKARSKE STORITVE!

clean beat d.o.o.
Pod gozdom 17, 1236 TRZIN
tel/fax: 01 / 564 46 73 ; gsm: 041 / 630 - 671
e-mail: samo.music@siol.net

Marka

Tkanine

Trgovsko in proizvodno podjetje d.o.o. Trzin
10C Trzin, Brezovce 8, 1236 Trzin, Slovenija

V lastni maloprodaji, do 30. 10. 2003
ponuja vse tkanine po znižanih cenah:

- Rebrasti elastični in neelastični žamet (velika izbira), enobarven in tiskan termovelur, bombažna pletiva po 10 % nižji ceni
- Vrhunsko blago za plašče in umetna krzna po 30 % nižji ceni
- Vse ostale tkanine po 50 % nižji ceni.

Odprto od 8.00 do 19.00
Ob sobotah od 8.00 do 13.00

Vabi vas MARKA, d.o.o., 04C 71

VROČA STRAN

KAJ SE BO DOGAJALO V TRZINU V NASLEDNEM MESECU

Ker v uredništvu Odseva ne vemo za vsako prireditev, ki se bo dogajala v naslednjem mesecu, vabimo vse, ki pripravljajo kako zanimivo prireditev, da nas o tem obvestijo. Vročot stran ureja Tanja Prelovšek, zato se s svojimi podatki obračajte nanjo (tel. št. 564 18 73). Pokličite Tanjo in za vašo prireditev bodo izvedeli vsi Trzinici!

24. 10.	16.00 PGD Trzin	Dan odprtih vrat
25. 10.	10.00 TD Trzin	Tržnica pred Vinotočem Uršič (pridelki iz vrtov in njiv in dobrote trzinskih gospodinj)
25. 10.	11.00 PGD Trzin	Dan odprtih vrat -
26. 10.	7.00 MO PD Onger Trzin	Kanonir - Plešivec (1801 m) - Planina Brsnina
31. 10.	PD Onger Trzin	Slap Rinka - Okrešelj (1396 m) - Savinjsko sedlo (2001 m)
8. 11.	10.00 TD Trzin	Tržnica pred Vinotočem Uršič (pridelki iz vrtov in njiv in dobrote trzinskih gospodinj)
15. 11.	MO PD Onger Trzin	Zalog - Dební vrh (530 m) /nočni pohod/
18. 11.	DU Žerjavčki	Izlet - martinovanje
22. 11.	PD Onger Trzin	Izlet na Mavrinc (1562 m)
28. 11.	18.00 TD Trzin	Večer slovenske pesmi in folklore in podelitev priznanj za cvetoče balkone in vrtove v Kulturnem domu v Trzinu

NAPOVEDUJEMO:

oktober	DU Žerjavčki	skupinski ogled operne predstave
november	DU Žerjavčki	skupinski ogled dramske predstave
16. 12.	DU Žerjavčki	vsakoletno novoletno srečanje
18. 12.	18.00 PD Onger Trzin	XX. redni volilni občni zbor in novoletno srečanje članov društva
december	MO PD Onger Trzin	Kranjska reber
december	MO PD Onger Trzin	izlet v neznanu

Obvestila:

- Planinsko društvo Onger Trzin - Mladinski odsek (Planinski krožek za osnovnošolce (razredna stopnja) vsako sredo od 16.00 do 17.00 (učilnica - likovni pouk), srečanja za dijake in študente vsak drugi četrtek v mesecu od 20. do 22. ure v društveni hišici). Ostali raspored si lahko ogledate na str. 31.
- Pohodi članov DU Žerjavčki se bodo v septembru ob četrtek začeli ob 8. uri izpred trgovine Mercator v Mlakah. Ponedeljkova srečanja bomo od 29. septembra imeli v klubskih prostorih (stara šola) kot običajno, to je ob 16. uri.

Člane društva prosimo, da podatke uporabijo za načrtovanje svojih dejavnosti in da se za posamezne prireditve pravočasno prijavijo. Vabila velja tudi za člane družin in simpatizerje.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage mame, babice in prababice

LJUDMILE KRALJ

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in znancom za izrečeno sožalje, darovane sveče, cvetje in svete maše. Hvala gospodu župniku Pavlu Krtu za poslovilni obred. Hvala gasilcem in vsem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti.

Vsi njeni

Tisti, ki nimajo nobenih zaslug, ne morejo soditi o drugih, tisti, ki jih imajo, tega sploh ne poskušajo.

Kitajski

Kaj pomaga, da je svet širok, če je čevljev pretesen. Kaj ti pomaga, da med ljudstvom vlada mir, če je žena prepirljiva.

Kazaški

Vabimo vas v frizerski studio Petra & Primož v Trzinu, Plešivcevo 6 (polej trgovine Hla)

Vas vabimo na vsa naša:

- frizerska 190 000
- masaže 120 000
- manikura 100 000
- pedikura 100 000

 Način plačila: gotovinski, kreditni, obročni.

Vabimo vas
Petra & Primož

Cistilni servis Depala vas d.o.o.

Depala vas 5, Domžale
Tel.: 01/72 41 657, 041/685 338, 01/72 42 489

Čistimo:

- vse vrste oblog
- tudi pesnikove površine preprog
- vse vrste zaves (tudi laminirane zaves)
- tapisone in klope pode ter marmor

 Pridemo na dom, po dogovoru lahko tudi ob vikendih in praznikih. Čistilni servisišamo v Depalini hiški ob cesti zaščitnik parkinščem. Odprto imamo vsek dan od 7h do 19h, ob sobotah od 8h do 13h.

Čistilni servis

HP HUBAT PETER s.p.
HP COMMERCE s.i.

HITRA DOSTAVA - KONKURENČNE CENE

KURILNEGA OLJA

Možnost plačila na obroke

Doberno 75, 1234 Mengeš
Telefon: 01 / 723 09 00 www.hp-commerces.si

Jesenska ponudba

Da bo jesen res zlata, vam v naši banki nudimo:

Potrošniške kredite

- po izredno ugodnih obrestnih merah z odplačilom do 84 mesecev
- za naše zveste stranke, ki z nami poslujejo preko osebnih računov, ponujamo možnost najetja kredita brez zamudnega potrjevanja obrazcev, s fiksnim obrokom in z minimalnimi stroški odobritve tudi do 60 mesecev
- NOVO** v naši ponudbi - potrošniški kredit z valutno klavzulo

Stanovanjske kredite

- svetujemo in pomagamo vam najti najugodnejšo finančno rešitev za nakup, gradnjo ali preureditev vašega doma
- varčevalcem, ki so v Banki Domžale sklenili pogodbe o varčevanju v nacionalni stanovanjski varčevalni shemi, nudimo možnost pridobitve kredita že po dveh letih varčevanja
- smo najugodnejši ponudniki stanovanjskih kreditov z valutno klavzulo
- odlikuje nas kratek odziven čas ter prijazna in osebna obravnava strank

banka domžale

Banka za vas